

OBČINA MUTA, PREJEMNICA LISTINE

OBČINA PO MERI INVALIDOV

MUTA IN DRUGI VAL KORONAVIRUSA

MUTA OD VRAT DO ŠRANGE

INDUSTRIJSKA CONA MUTA

VODOVOD MLAKE – LAAKEN

SANACIJA PLAZU MATIJ

OBNOVA STRELIŠČA

NOVI DRUŠTVENI PROSTORI IN KRAJEVNI URAD

IZ DELA JAVNIH ZAVODOV

KAZALO

- 2 KAZALO
- 3 UVODNIK ŽUPANA
- 5 IZ DELA NAŠIH SLUŽB
DELOVANJE OBČINSKE UPRAVE
PRORAČUN OBČINE MUTA 2021/2022
PROSTOFER
OBČINA PO MERI INVALIDOV
SREČANJE STREJŠIH OBČANOV
ZAHVALA ZA SOLIDARNOST
SILAŽNE BALE
CERKVE, KAPELICE, KRIŽI IN DRUGA ZNAMENJA
MUTA IN DRUGI VAL KORONAVIRUSA
- 11 OD VRAT DO ŠRANGE
INDUSTRIJSKA CONA MUTA
KANALIZACIJA NASELJA SV. PRIMOŽ
KANALIZACIJA TUŠ-MERCATOR
VODOVOD MLAKE
SANACIJA PLAZU MATIJ
SANACIJA STRUGE FILIPIJEVEGA POTOKA IN
METEORNI KANAL VERDNIK
PEŠPOT GORTINA IN GORTINSKA CESTA
DRUŽBENI DOM GORTINA
ŠPORTNI PARK GORTINA
NADSTREŠNICE SP. MUTA
OBNOVA STRELIŠČA
REVITALIZACIJA ŠIRŠEGA ŠOLSKEGA OKOLIŠA
POROČNA DVORANA
NOVI DRUŠTVENI PROSTORI IN KRAJEVNI
URAD
SANACIJA GASILSKEGA MUZEJA
- 19 IZ DELA JAVNIH ZAVODOV
RRA KOROŠKA
ZDRAVSTVENI DOM
KNJIŽNICA MUTA
CUDV ČRNA
KOROŠKI POKRAJINSKI MUZEJ
OSNOVNA ŠOLA IN VRTEC MUTA
ŠC SG SREDNJA ŠOLA MUTA
MOJSTRICI JUDA
- 39 DRUŠTVA
TABORNIKI
DRUŠTVO PIHALNI ORKESTER MUTA
POHODNO DRUŠTVO BRICNIK MUTA
DRUŠTVO INVAIDOV MUTA
ŽUPNIJA MUTA
ŽEPZ KLASJE
- 44 ZDRAVJE
- 45 MUČANI
IVAN KNEZ
VALTER BREZNIK
ABRAHAMOVANJE 1940-LETNIKOV
- 49 POVEJMO PO NAŠE
- 51 POTOPIS
- 52 KOTIČEK ZA NAJMLAJŠE
- 53 KRIŽANKA

BESEDA ODGOVORNE UREDNICE

Iskrena hvala za vse prejete prispevke. Že sedaj vas vabim, da v uredništvo do **30. 4. 2021** pošljete svoje prispevke, da jih bomo lahko objavili v naslednji številki glasila. Sprejemamo tudi odprta pisma, pobude, kritike, pohvale, skratka vaša mnenja o trenutnem dogajanju, ki jih bomo objavili v naslednji številki. Gradivo nam pošljite po elektronski pošti glasilo.mucan@gmail.com s pripisom »Mučan«. Seveda pa lahko svoje prispevke prinesete na Občino Muta. Zaželeno je, da so opremljeni s fotografijami primerne kakovosti. S tem prispevate k dvigu kakovosti oz. prepoznavnosti našega glasila. Vašega sodelovanja smo zelo veseli.

Sonja REPNIK

!MUČAN je javno glasilo Občine Muta! Izdajatelj: Občina Muta! Odgovorna urednica: Sonja REPNIK, univ. dipl. ekon.! Uredniški odbor: Marija OMULEC, Ernest PREGĻAV in Lucija TOPLER! Lektoriranje: Lucija TOPLER, prof. slov.! Oblikovanje in priprava na tisk, tisk: SIJ ZIP CENTER, d. o. o.! Naklada: 1350 izvodov! Glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo! Javno glasilo Občine Muta prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva in javne institucije ter zavodi na območju občine Muta. Zakonsko določeno število izvodov se dostavi Narodni in univerzitetni knjižnici, Turjaška 1, 1000 Ljubljana! Uredništvo si pridruŹuje pravico do pregleda, izbire, krajšanja prispevkov, sprememb naslovov in razporejanja prispevkov glede na aktualnost vsebin! Slika na naslovnici: Ernest PREGĻAV! ISSN: CP05-0871! Opomba uredništva: Zapisa Zgornja in Spodnja Muta se nanašata na lastno poimenovanje dveh občinskih jeder oz. naselij. !

Spoštovane občanke, cenjeni občani!

Še nikoli v naši izkustveni zgodovini nismo doživeli leta, kot je bilo leto 2020. S tem seveda mislim na pandemijo novega koronavirusa (SARS-CoV-2), ki smo ga pred približno letom dni iz »varne« razdalje dokaj nedovzetno spremljali preko sredstev obveščanja iz daljnega Vuhana na Kitajskem. Mislili smo si, da je to daleč od nas in da ta virus do nas že ne bo prišel, saj je vendar Kitajska zelo daleč od nas. A žal ni bilo tako. Globalizacija sveta je ob vseh svojih pozitivnih razsežnostih pokazala tudi svojo negativno plat. Množična poslovna in turistična potovanja ter mednarodna trgovina so pripomogli, da se je novi koronavirus zelo hitro razširil v Evropo, zlasti Italijo, Španijo, Francijo, sosednjo Avstrijo in predvsem v času zimskega dopustovanja naših ljudi tudi v Slovenijo. Vse to je imelo vsaj do sedaj za posledico dva izrazita vala epidemije, in sicer prvega zgodaj spomladi, z drugim bistveno hujšim valom pa se spopadamo v času, ko pripravljamo praznično božično-novoletno številko Mučana.

V vsem tem času so bili sprejeti številni ukrepi za zaježitev širjenja novega koronavirusa – začasno so se zaprle šole in omejilo delovanje vrtcev, deloma so se zaprle trgovine, gibanje ljudi se je omejilo na območje regije oz. občine, obvezna je uporaba zaščitnih mask, marsikje je uvedeno delo od doma. Pod velikim pritiskom se je

znašel naš zdravstveni sistem, zdravstveno osebje in zaposleni v domovih za starostnike pa vlagajo izjemne napore, da bi preprečili širjenje okužb in pomagali tistim, ki so zboleli za COVID-19. Pri tem ne smemo podcenjevati niti izjemnih naporov in prilagoditev tistih, ki morajo kljub vsem sprejetim omejitvam delati na delovnih mestih z visokimi dejavniki zdravstvenih tveganj, kot so trgovine, lekarne ter seveda številni delavci v proizvodnih podjetjih, ki ohranjajo proizvodnjo in delovno kondicijo. Prav vsem se na tem mestu kot župan v imenu celotne lokalne skupnosti iz srca zahvaljujem!

Velik del bremena posledic novega koronavirusa pa je moral prevzeti vsak izmed nas. Prilagoditi smo se morali t. i. novi realnosti živiljenjskih okoliščin, številni so začeli delo opravljati od doma, družine morajo same poskrbeti za varstvo predšolskih otrok, učitelji učiti na daljavo, starši pa pomagati svojim otrokom pri učenju. Bistveno pa je odgovorno ravnanje vsakega posameznika pri upoštevanju navodil in ukrepov, ki jih sprejema Vlada RS na podlagi bolj ali manj upoštevane zdravstvene stroke, saj je širjenje novega koronavirusa mogoče zaježiti le na tak način. Žal pa se je pri vsem tem med Slovenci razplamtela nerazumna polemika, ki so jo »spin doktorji« žal vzpodbujali posamezniki preko morda v tem času preveč odprtih in demokratičnih medijev. V teh težkih časih je ključno, da smo složni in ostanemo optimistični, saj sem prepričan, da bomo s sodelovanjem in razumevanjem, zlasti pa s strpnostjo, premagali tudi novi koronavirus.

Sicer pa je praznična številka Mučana namenjena predvsem predstavitvi utripa in raznovrstnih dogodkov v naši občini. Tudi v tej številki objavljam številne aktualne članke, s katerimi želimo vsem občanem in občanom predstaviti naše skupno delo, naše dosežke in prizadevanja za prijetnejše ter prijaznejše sobivanje, prikazati naš skupen gospodarski, kulturni, izobraževalni in še kakšen razvoj. Skupaj z vami se veselim številnih novih pridobitev v kraju, pri čemer posebej izpostavljam dokončanje izgradnje komunalne infrastrukture v industrijski coni na Karavangu ter izgradnjo zahtevnega in finančno izredno dragega črpalnega vodovodnega sistema na Sv. Primožu. Zgradili smo kanalizacijski

vod med Industrijsko cono Muta do naselja Zg. Muta, kanalizacijsko omrežje od TC TUŠ mimo BS Petrol in z navezavo na povezovalni kanalizacijski vod Vuzenica-Muta do skupne ČN Muta-Vuzenica ter kanalizacijsko omrežje v naselju Tertinek na Sp. Muti. Izredno ponosen sem, da nam je uspelo zgraditi vodno zajetje Laaken na avstrijski strani in položiti vodovodne cevi vse do državne meje s Slovenijo. Dokončali smo izgradnjo poročne dvorane, društvenih prostorov in krajevnega urada v občinski stavbi Kienhofen. Zelo veliko finančnih sredstev smo namenili tudi za obnovo naših občinskih in gozdskih cest, katerih skupna dolžina presega 155 km, obnovili smo nekaj hudourniških potokov, sanirali plaz Matij in na tem mestu zelo dobro obnovili občinsko cesto. Prav tako nam je uspelo obnoviti nekaj občinskih stanovanj, na Sp. Muti smo zgradili novo nadstrešnico s sedmimi garažnimi mesti, končno nam je uspelo obnoviti tudi celotno streho in zamenjati vso strobno opremo na strelišču na Zg. Muti.

S strateškega in razvojnega vidika našega kraja je zelo pomemben dogovor o odkupu preko 4.000 m² velikega strobnege zemljišča s pripadajočimi poslopji v neposredni bližini vrtca in OŠ Muta, kjer bomo v naslednjih letih razširili predšolsko in šolsko dejavnost. Nikakor pa ne smemo zanemariti finančne podpore, ki jo občina namenja vsem našim društvom, pri čemer imamo v kraju več kot štirideset aktivnih društev. Ponosen in hvaležen sem, da imamo na društvenem življenju tako veliko entuziastov in ljudi dobre volje ter pozitivne energije.

Seveda pa z optimizmom zremo tudi v prihodnost. Pred nami so novi razvojni izzivi, saj vstopamo v novo finančno perspektivo EU 2021–2027, kjer se v vseh državah članicah EU, kakor tudi v Sloveniji, uveljavljata novi razvojni paradigmi »zeleno« in »digitalno«. Poleg tega posebno pozornost namenjam novemu finančnemu mehanizmu EU »Okrevanje in odpornost – REACT«, ki naj bi bil namenjen predvsem odpravi posledic koronavirusa, zlasti na področju zdravstva, sociale, trajnostnega razvoja pa tudi na ostalih razvojnih področjih, pomembnih za naš nadaljnji gospodarski razvoj. Upamo, da bodo prizadevanja EU obrodila nove razvojne sadove, da se bodo

UVODNIK ŽUPANA

ob zapletenih pogajanjih o razdeljevanju stotine milijard evrov voditelji držav in vlad pravično ter pošteno dogovorili o delitvi finančnih sredstev, ki pa si jih bomo po naših najboljših močeh prizadevali koristiti tudi za našo lokalno skupnost.

V letih 2021 in 2022 med drugim načrtujemo izvajanje nekaj ključnih investicij, kot so dokončanje večnamenske dvorane Kienhofen, izgradnja vodovoda Mlake-Pernice, ureditev centra Zg. Mute, izgradnja družbenega doma na Gortini, dokončanje gasilskega muzeja, komunalna ureditev SE 3 – II. faza, ureditev športnih igrišč Zg. in Sp. Mute, nadaljevanje izgradnje kolesarske poti med TC TUŠ in Gortino. V načrtu imamo tudi obnovo večjih stanovanjskih objektov na Zg. in Sp. Muti, dolgo pričakovano izgradnjo optičnega omrežja v centru Mute in Gortine ter nenazadnje, skupaj z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter CUDV Črna na Koroškem, na Sp. Muti načrtujemo izgradnjo sodobne stanovanjske enote za varovance s posebnimi potrebami.

Ob vsem navedenem sem prepričan, da bo leto 2021 ob doslednem spoštovanju zdravstvenih ukrepov za preprečevanje širjenja novega koronavirusa prijaznejše od leta, od katerega se poslavljam. Zato mi dovolite, da ob tej priložnosti vsem in vsakemu posebej izrečem mojo iskreno zahvalo za sodelovanje, predvsem pa za dobro razumevanje v naši lokalni skupnosti. V letu 2021 pa vsem želim obilo zdravja, sreče, osebnega zadovoljstva in uspehov na vseh področjih. Srečno!

Vaš župan
Mirko VOŠNER

**V prihajajočem letu 2021
vam želimo
veliko zdravja in sreče
v želji, da si skupaj
ustvarimo
spodbudnejšo
prihodnost!**

**Mirko VOŠNER,
župan Občine Muta
z občinsko upravo**

DELOVANJE OBČINSKE UPRAVE V ČASU RAZGLAŠENE EPIDEMIJE

Zaradi naraščanja števila primerov okužb s COVID-19 smo na Občinski upravi Občine Muta uvedli spremembe v poslovanju Občine Muta s strankami. Stranke smo pozvali, da svoje vloge/prošnje posredujejo v elektronski obliki ali po navadni pošti, razen v nujnih primerih. Prav tako je vstop v prostore Občine Muta možen le po predhodnem naročilu, razen v izjemnih primerih.

Na Občino Muta se lahko obrnete na naslednje načine:

- po telefonu na številko: **02 88 79 600**,
- preko elektronske pošte na e-naslov: obcina.muta@muta.si,
- preko navadne pošte na naslov: **Občina Muta, Glavni trg 17, 2366 Muta.**

Obrazci vlog so na razpolago na spletni strani:

<https://www.muta.si/eVloge>.

Sonja REPNIK,
poslovna sekretarka VII

PRORAČUN OBČINE MUTA 2021/2022

Župan Občine Muta se je prvič v zgodovini občine odločil, da na podlagi 13. a-člena ZJF pripravi in občinskemu svetu v obravnavo predloži predlog proračuna za naslednje koledarsko leto 2021 ter predlog proračuna za leto, ki temu sledi, tj. leto 2022, in je še znotraj mandatnega obdobja, za katerega sta bila izvoljena občinski svet in župan.

Ureditev promenadne poti na Zg. Muti

Postopek priprave dvoletnega proračuna se je pričel že v mesecu oktobru 2020, a je bil zaradi razglašanih izrednih razmer v državi nekoliko upočasnjen in ni mogel slediti rednemu terminskemu planu, na podlagi katerega bi bil teoretično lahko sprejet že na decembrski seji občinskega sveta. Na tej seji se bo opravila šele predstavitev in splošna razprava o predlogu.

Sicer pa za prihodnji dve leti načrtujemo nadaljevanje že pričeti investicij na področju urejanja okolja, gradnje komunalne infrastrukture in družbenih dejavnosti, načrtovanih pa je tudi nekaj novih investicij, med katerimi bi izpostavili naslednje:

- dokončanje projekta Oskrba s pitno vodo v porečju Drave – 3. sklop,
- pričetek projekta Revitalizacija šolskega okoliša – po pridobitvi dodatnega zemljišča neposredno ob OŠ in Vrtcu pri OŠ Muta se bodo vzpostavili pogoji za izvajanje šolske, predšolske in druge socialno varstvene dejavnosti,
- izgradnja družbenega doma v Športnem parku Gortina – za namen izvajanja športnih, kulturnih in drugih družbenih prireditev,

- nadaljevala se bo izgradnja komunalne infrastrukture v naselju SE3 (2. faza), kjer se bodo zagotovile možnosti za gradnjo dodatnih 12 stanovanjskih enot,
- pokopališče Muta-Vuzenica – uredil se do dodaten prostor za grobna polja, kot tudi nova lokacija za žarni zid. V investicijo se bo vključila tudi Občina Vuzenica,
- ureditev novega Zbirnega centra Muta – na lokaciji odlagališča odpadkov na Muti se bo uredil nov, sodoben zbirni center za ločene odpadke za potrebe občine Muta kot tudi občine Vuzenica,
- promenaadna pot Zg. Muta – v samem centru Zg. Mute (Glavni trg) se bo nadaljevalo z ureditvijo promenadnega prostora oz. poti, ki bo v veliki meri urejena kot parkovna površina, namenjena pešcem,
- ureditev večnamenske dvorane v mansardnih prostorih občinske stavbe,
- večstanovanjski oz. poslovno-stanovanjski objekt – pričel se bo postopek za izdelavo projektne dokumentacije za gradnjo novega objekta v centru na Zg. Muti ter postopek privabljanja morebitnih soinvestitorjev,

Vzdrževanje občinskih in gozdnih cest – Bistriški jarek

IZ DELA NAŠIH SLUŽB

Izgradnja komunalne infrastrukture na območju SE3

- nadaljevanje gradnje novega gasilskega muzeja ob stavbi Kienhofen,
- ureditev območja nekdanje karavle v Bistriškem jarku – za namen razvijanja turistične in občolske dejavnosti ter kolesarstva, pri čemer bi se poskušala vzpostaviti povezava s sosednjo Avstrijo (projekt Interreg),
- letno in zimsko vzdrževanje občinskih in gozdnih cest – zagotavljala se bo ustrezna oz. izboljšana prevoznost vseh občinskih in gozdnih cest, zlasti v hribovitih predelih občine, kjer so ceste pretežno v makadamski izvedbi,
- ureditev okolice vodnega stolpa – uredila se bo komunalna infrastruktura v okolici vodnega stolpa v centru Zg. Mute, ki bo prav tako v tem času obnovljen v okviru projekta Oskrba s pitno vodo v porečju Drave – 3. sklop,

Ureditev zbirališč odpadkov – Zg. Muta

- investicije v javno razsvetljava – dogradila se bo manjkajoča javna razsvetljava v naseljih Zg. in Sp. Muta ter ob novem avtobusnem postajališču na Sp. Muti,
- vzdrževanje stanovanj in večstanovanjskih objektov – poleg rednega vzdrževanja 115 stanovanj načrtujemo tudi zamenjavo dotrajanih strešnih kritin in obnovo fasad.

Ocenjujemo, da bo proračun za leto 2021 znašal nekaj manj kot 8 mio EUR, predvsem na račun dokončanja projekta Oskrba s pitno vodo v porečju Drave – 3. sklop, medtem ko bo proračun za leto 2022 najverjetneje nekoliko nižji, kar je pretežno odvisno od uspešnosti črpanja evropskih sredstev, ki jih predvideva nova finančna perspektiva 2021–2027.

Ksenija DITINGER,
direktorica občinske uprave

PROSTOVOLJNI PREVOZI STAREJŠIH OBČANOV – PROSTOFER

Mobilnost starejših občanov in njihovo koriščenje javnih uslug je v veliki meri odvisno od sorodnikov, znancev in celo sosedov, ki jim priskočijo na pomoč z uslugo prevoza.

Tudi Občina Muta je sledila predlogu društva upokojencev in invalidov, da razmisli o predlogu organiziranja prevoza starejših na prostovoljni bazi – prostovoljnih šoferjev, ki bi našim starejšim občanom lahko pomagali z uslugo prevoza. Povezali smo se z Zavodom Zlata mreža, ki vodi program Prostofer in ima v Sloveniji že dobro organizirano podporno logistično mrežo. Sprejet je načrt vključitve Občine Muta v projekt Prostofer Zavoda Zlata mreža, kar predstavlja asistenco oz. podporo med uporabniki prevoza in prostovoljnimi šoferji. Preko klicnega centra 080 10 10 bodo lahko starejši občani, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov in imajo nižje mesečne dohodke oz. slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi, zaprosili za prevoz, ki ga bodo potrebovali. Storitev prevoza pa bo za uporabnike popolnoma brezplačna. S pomočjo Društva upokojencev in invalidov Muta se bo pripravil nabor prostovoljnih šoferjev, ki bodo izkazali interes, da pomagajo svojim soobčanom. Tako bo omogočen lažji dostop do zdravniške oskrbe, prevoz do javnih ustanov, trgovinskih centrov ipd.

vključeno Društvo upokojencev Muta – Starejši za starejše. Za leto 2021 je predvidena vključitev v mrežo Prostofer, nabor in izbor najmanj desetih prostovoljcev za območje občine Muta, usposabljanje prostovoljcev ter pričetek delovanja klicnega centra za končne uporabnike – starejše občane.

Trenutno nabava vozila zgolj za ta namen ni predvidena, bo pa za uporabo namenjeno vozilo Občine Muta. Glede na celoletno analizo izvajanja projekta pa v naslednjih letih ne izključujemo možnosti nakupa e-vozila v ta namen. Občina Muta tako v letu 2021 načrtuje proračunska sredstva za najem klicnega centra v višini 2.928 EUR ter materialne stroške porabe goriva in vzdrževanja vozila za ta namen. Cilj celotne ideje je večja mobilnost in socialna vključenost ter medsebojno povezovanje in medsebojna pomoč starejšim. Pomembno vlogo pri aktivnem staranju pa ima tudi druženje in občutek koristnosti v obliki prostovoljstva.

Večja mobilnost starejših in pomoč prostovoljnih voznikov – upokojencev je tudi vsebina projekta ZDUS, v katerega je

Angelca MRAK,
koordinatorica V za družbene dejavnosti

OBČINA MUTA, PREJEMNICA LISTINE OBČINA PO MERI INVALIDOV

Dolgoletna želja Društva invalidov Muta, da Občina Muta pristopi k projektu Občina po meri invalidov, je s koncem lanskega leta pričela dobivati realno podobo.

Listina »Občina po meri invalidov«, ki jo vsako leto ob mednarodnem dnevu invalidov (3. decembra) podeljuje Zveza delovnih invalidov Slovenije (v nadaljevanju: ZDIS) je priznanje v obliki listine občini prejemnici, da je odgovorna za bolj kvalitetno življenje invalidov, da je s svojim dosedanjim konkretnim delom to potrdila ter se s konkretnim Akcijskim programom zavezala k zagotavljanju novih možnosti za socialno vključenost in nediskriminacijo invalidov. Je vzpodbuda občinam k načrtnim in trajnim aktivnostim za doseganje večje kvalitete življenja oseb s posebnimi potrebami oz. invalidov v njihovem okolju, za socialno vključenost invalidov in njihovo sodelovanje v družbenem življenju kraja.

V januarju 2020 se je Občina Muta z ustrežno dokumentacijo prijavila na javni razpis ZDIS-a, ki je v nadaljevanju prijavo občine kot kandidatke tudi potrdil. V okviru priprave dokumentacije je ključnega pomena večletni Akcijski načrt, s katerim se je Občina Muta zavezala uresničiti zadane naloge na področju izboljšanja kvalitete življenja invalidov. 24. 6. 2020 je bil podpisan Dogovor o vključitvi Občine Muta v izvajanje projekta za pridobitev listine z nazivom Občina po meri invalidov. 24. 9. 2020 je strokovna skupina ZDIS-a izvedla nadzor izvedenih nalog v Občini Muta in pregled Poročila o izvedenih aktivnostih do vključno meseca septembra. Upravni odbor Zveze delovnih invalidov (ZDIS) je na svoji 10. seji dne 20. 10. 2020 na predlog projektne sveta ZDIS sprejel sklep, da se Občini Muta podeli **LISTINA Občina po meri invalidov za leto 2020**.

Prejem listine je zaveza Občine Muta, da tudi v bodoče uresničuje naloge Akcijskega načrta, da letno poroča o realiziranih nalogah ZDIS-u, da Svet Občine Muta vsakoletno potrdi Akcijski načrt,

Sestanek s člani komisije, občinske uprave in Društva invalidov Muta

da zagotavlja finančna sredstva za uresničenje nalog in da ideja in namen zaživita v občini in v zavesti občanov.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo dolgoletnemu predsedniku DI Jožetu Freidlu kot izvirnemu pobudniku za vključitev občine v projekt, sedanjemu predsedniku Janezu Tratniku, osem ostalim aktivnim članom DI, ki sodelujejo v projektu, Nejcju Babiču, predsedniku sveta za invalide, podžupanu Milanu Stramcu, predstavnikom vseh organizacij, vključenih v svet za invalide, Upravnemu odboru ZDIS in Projektnemu svetu ZDIS, še posebej ge. Stanislavi Tamše, g. Ivanu Pavliču in ge. Tatjani Bečaj.

Angelca MRAK,
koordinatorka V za družbene dejavnosti

SREČANJE STREJŠIH OBČANOV

Pred natanko 30 leti je OZN razglasil 1. oktober za **mednarodni dan starejših**, ki ga v občini Muta že vrsto let obeležujemo s Tradicionalnim srečanjem starejših občanov v organizaciji Občine Muta in društva upokojencev. Za mnogo starejših občanov je srečanje zanimivo, predvsem pa sproščeno druženje, ki se ga z veseljem udeležujejo.

Žal letošnje prireditve, ki smo jo predvidevali izvesti v soboto, 3. oktobra 2020, zaradi ukrepov, povezanih z epidemijo koronavirusa, nismo izvedli, saj nam je prednostna skrb vaše zdravje in varnost. Društvu upokojencev Muta se zahvaljujemo za vsakoletno izvedbo in ves trud, ki ga vložijo organizacijski odbor in člani društva in nato tudi izpeljejo srečanje starejših. Prav tako zahvala tudi za organizacijo osebnih obiskov tistih občanov, ki se srečanja ne morejo udeležiti, in jih razveselite doma ali v domovih za starejše občane v Črnečah in Radljah ob Dravi.

Naj vas cenjeni starejši občani z upanjem po dobrem zdravju že zdaj povabimo na srečanje v letu 2021.

Angelca MRAK,
koordinatorka V za družbene dejavnosti

Utrinek srečanja starejših občanov (december 2019)

NESREČA NIKOLI NE POČIVA – ZAHVALA ZA SOLIDARNOST

Dopoldne 10. 7. 2020 so ognjeni zublji uničili gospodarsko poslopje (hlev) ter pretežni del krme za živino družine Preglav pd. kmetija Primož na Sv. Jerneju nad Muto. Osnova njihovega vira preživetja petčlanske družine, ki se preživlja z dopolnilno dejavnostjo na kmetiji, je bila uničena kljub takojšnjemu ukrepanju bližnjih in intervencije PGD Muta. Dolgoletno delo pridnih rok gospodarja Bojana, žene Marjane ter njunih otrok je bilo uničeno.

Ognjeni zublji na gospodarskem poslopju družine Preglav

Provo pomoč na pogorišču so izkazali sosede, znanci in drugi občani s fizično odstranitvijo ostankov pogorišča. Stekla je obširna akcija, v katero so se vključili posamezniki, društva, organizacije, podjetja in Občina Muta, ki je k akciji pristopila s koordinacijo aktivnosti posameznih deležnikov. Skupaj z OO RK Radlje ob Dravi smo s humanitarno akcijo zbiranja sredstev nagovorili vse občane, posebej pa so bila k sodelovanju povabljeni tudi podjetja. OO RK Radlje ob Dravi pa je del sredstev zagotovil tudi iz sklada

republiškega solidarnostnega sklada. V akciji zbiranja funkcionalne pomoči v obliki lesa in drugega materiala sta se aktivno angažirala svetnika g. Damjan Kolč ter g. Jože Panzi. Pogorišče je kmalu začelo dobivati obnovljeno podobo. Da je lahko družina Preglav čim prej nadaljevala s svojo dejavnostjo, je bilo vložena ogromno navora družine same ter vseh, ki so nesebično priskočili na pomoč.

Uničena streha gospodarskega poslopja

Nesreča (pogin rib) se je pripetila tudi v Ribogojnici Peruš

Prve septembrske dni pa je izgubo dela vira dohodka doživela še ena marljiva družina, družina Peruš iz Bistriškega jarka, znana kot Ribogojnica Peruš. V noči iz nedelje na ponedeljek, 7. 9. 2020, je proti jutru prišlo do nenadnega povečanja vodotoka Bistrice z ogromno količino vejevja in mulja. To je povzročilo popolno zaporo dotoka vode v ribogojnico in posledično pogin večine rib. Kljub zelo hitremu posredovanju in velikim telesnim naporom ob reševanju so izgubili preko 60 % vseh rib. Družina je naredila vse, kar je bilo v njihovi moči za omejitev škode in odpravo posledic nesreče, ki jih bodo občutili tudi dolgoročno. Tudi Peruševim smo skupaj z OO RK Radlje ob Dravi pomagali z akcijo zbiranja denarnih sredstev, ki jim bo vsaj delno pomagala pri premostitvi izgube sredstev zaradi povzročene škode.

Vsem, ki ste kakor koli pomagali, tako z delom, materialno pomočjo ali doniranimi sredstvi, se kot lokalna skupnost iskreno zahvaljujemo. Vsi skupaj ste s svojim ravnanjem dokazali, da je solidarnost odraz nesebičnosti in človečnosti, ki sta eni izmed najlepših vrlin človeka. Obe družini sta iskreno hvaležni za izkazano pomoč.

Angelca MRAK,
koordinatorka V za družbene dejavnosti

V akciji je sodelovalo veliko prostovoljcev, še posebej gasilcev

Obnovitev hleva – montaža novega ostrešja

SILAŽNE BALE

Na Odboru za kmetijstvo Občine Muta je bila izpostavljena problematika odlaganja travnih bal na kmetijskih površinah in posledično slab izgled krajine.

Bale je sicer dovoljeno začasno odlagati na kmetijskih zemljiščih, vendar bi bilo prav, da se odlagajo na manj vidnih mestih, kot npr. na dvoriščih kmetijskih gospodarstev, ob robu gozda in na drugih manj vidnih lokacijah. Vse obdelovalce kmetijskih površin, ki travno silažo shranjujete v obliki bal, vljudno naprošamo za vestno ravnanje in shranjevanje na primernih mestih. Prosimo, da ob shranjevanju na kmetijskih zemljiščih upoštevate sam izgled

ter se izognete odlaganju bal v bližini prometnih poti, kot so ceste, križišča in kolesarske poti. Naprošamo tudi, da folije in ostale odpadke ne kurite, ampak jih odpeljete v Zbirni center na Muti.

Angelca MRAK,
koordinatorica V za družbene dejavnosti

CERKVE, KAPELICE, KRIŽI IN DRUGA ZNAMENJA

V letu 2018 se je g. Jožef Uršnik obrnil na Občino Muta s prošnjo za pomoč pri izdaji knjige, ki jo je do takrat pripravljal že več kot pet let. Župan, g. Vošner, mu je prisluhnil in ponudil pomoč. Pozvali smo krajanke in podjetja v občini, da bi sodelovali z donacijami za stroške izdaje knjige. Odzvalo se je kar nekaj donatorjev,

preostanek pa je prispevala Občina Muta. Pri oblikovanju knjige smo sodelovali tudi z g. Edijem Koraco, lekturo pa je omogočila Osnovna šola Muta. Knjiga je bila natisnjena v 500 izvodih s kar 192 stranmi.

V sodelovanju s Knjižnico Radlje ob Dravi in g. Uršnikom smo v četrtek, 9. 7. 2020,

Knjigo so predstavili Jožef Uršnik, Janko Uršnik ter oblikovalec Edi Koraca

Naslovnica izdane knjige Jožefa Uršnika

ob 19. uri v Knjižnici Muta organizirali predstavitev knjige *Cerkve, kapelice, križi in druga znamenja*, na katero so bili zaradi omejitve zbiranja na javnih prireditvah povabljeni v večini le donatorji.

Sonja REPNIK,
poslovna sekretarka VII

MUTA IN DRUGI VAL KORONAVIRUSA

Čeprav se je zdelo, da smo po spomladanskih mesecih navidezno pobegnili grožnji novega koronavirusa, je poletje dajalo občutek slutnje nevihte pred viharjem. Ponovni porast okužb in nezadržno širjenje od meseca avgusta dalje pa je botrovalo poostrenim ukrepom, žal tudi ponovni razglasitvi epidemije dne 18. 10. 2020. Občinski štab CZ Občine Muta je vseskozi aktivno spremljal stanje na področju naše občine. Občina Muta je bila še do sredine meseca avgusta ena izmed redkih brez potrjene okužbe. Trend naraščanja okužb od septembra dalje pa je žal vzporedno naraščal tudi pri nas. Ukrepi Vlade RS so se glede na stanje še bolj zaostrovali. Tako smo še vedno podrejeni ukrepom omejevanja gibanja, prepovedi nekaterih dejavnosti, splošnega zaprtja vzgojno-izobraževalnih institucij, začasne ukinitve javnega potniškega prometa ...

V začetku oktobra je bila Občina Muta kot upravnica dveh večstanovanjskih stavb ter lastnica nekaj večstanovanjskih stavb zavezana k obvezni namestitvi razpršilnikov za razkuževanje rok, kot je določal sprejet odlok Vlade RS. Glede na priporočila Vlade RS in pristojnosti župana se od 13. 10., kljub zaprtju vrtcev, v Vrtcu pri OŠ Muta izvaja varstvo za tiste otroke, katerih starši nujno potrebujejo varstvo in ga niso mogli organizirati drugače. V skladu s pozivom Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport v začetku novembra je Občina Muta v sodelovanju z OŠ Muta organizirala prevzem toplega obroka za tiste učence in dijake, ki so upravičeni do brezplačnega toplega obroka in so podali prijavo na matični šoli. Ob prestopu v drugo polovico novembra se je naraščanje okužb znatno povečalo, čutiti je zaskrbljenost ljudi, stisko staršev glede pouka na daljavo in varstva otrok, zaskrbljenost podjetnikov, ki jim

je prepovedana dejavnost zaradi sprejetih ukrepov. Kaj bo prinesel sam konec letošnjega leta, je vsem še neznan.

Vsem občankam in občanom se zahvaljujemo za strpnost, dosledno upoštevanje navodil, priporočil in ukrepov Vlade RS, predvsem pa za odgovornost do najbližjih in soobčanov.

Angelca MRAK,
koordinatorka V za družbene dejavnosti

INFRASTRUKTURNA UREDITEV IN DOGRADITEV INDUSTRIJSKE CONE MUTA

V mesecu septembru 2020 smo po dobrem letu dni izvajanja uspešno zaključili projekt Infrastrukturalna ureditev in dograditev Industrijske cone Muta.

Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje »Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020« prednostne osi Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast in je sofinancirana s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj in iz proračuna RS.

Skupno je bilo izgrajenih 200 m dveh asfaltiranih uvoznih cest, 1,7 km kanalizacijskega voda, črpališče, javna razsvetljava, vodovodna napeljava, odvodnjavanje meteornih voda ter telekomunikacijska infrastruktura. S tem se je opremilo 2,05 ha območja, namenjenega za gradnjo industrijskih objektov.

Infrastrukturalna ureditev in dograditev IC Muta

Celotna višina stroškov projekta znaša 528.176,46 EUR, od tega znašajo upravičeni stroški 492.153,00 EUR, katerih 75 % pokriva podpora Evropske unije, 25 % pa je nacionalni prispevek iz državnega proračuna.

industrijskih objektov, tako da gospodarski razvoj kraja dobro napreduje. Cilj operacije je v dveh letih po zaključku operacije izkazovati vsaj 70 % zasedenost opremljenih površin in s tem zadostiti pričakovanjem in ciljem naložbene operacije.

investicijami zagotavlja osnovna naloga občine, ki omogoča napreden gospodarski razvoj s privabljanjem domačih in tujih investitorjev, ki bodo znatno pripomogli k zvišanju bruto domačega proizvoda tako na lokalni kot državni ravni.

Na komunalno opremljenem območju pa že intenzivno poteka gradnja novih

Občina Muta ocenjuje ta projekt kot izredno uspešen, saj se s tovrstnimi

Ksenija DITINGER,
direktorica občinske uprave

KANALIZACIJA NASELJA SV. PRIMOŽ

Ureditev kanalizacije na Sv. Primožu

Kanalizacijski sistem v občini Muta se je v letu 2020 izvedel kot ločen sistem za odvodnjo komunalnih in padavinskih odpadnih voda na območju naselja Sv. Primož. Tako meteorni kot komunalni kanalizacijski sistem sta zasnovana tako, da se odpadne vode zbirajo v eni točki. Komunalne odpadne vode se stekajo v obstoječo komunalno kanalizacijo, ki nadalje vodi odpadne vode na obstoječo čistilno napravo. Padavinske vode pa se stekajo v predviden meteorni kanal in nadalje v obstoječ meteorni kanal s končno dispozicijo padavinske vode v reko Dravo. Meteorni kanalizacijski sistem sestavlja ena kanalska veja, ki je smiselno razporejena po območju glede na terenske danosti, niveletni potek ceste in način odvodnje posameznih objektov. Sočasno se je ob zaključevanju del na pobude in sofinanciranje tamkajšnjih krajanov, kateri so konstruktivno in strpno sodelovali pri razreševanju tekoče problematike, asfaltiralo del občinske lokalne dovozne ceste.

Vesna NOVAK TEMNIKER,
podsekretarka za razvojne naloge

KANALIZACIJA TUŠ-MERCATOR

Sekundarna komunalna kanalizacija Tuš-Mercator na Muti se je izvedla kot ločen gravitacijski kanalizacijski sistem – komunalni kanal FK1 z iztokom v obstoječo komunalno kanalizacijo, ki se preko obstoječe čistilne naprave steka v reko Dravo.

Z izvedbo sistemov so se dela zaključila konec meseca septembra tega leta. V nadaljnjem postopku smo ravno v pridobivanju uporabnega dovoljenja, na podlagi katerega bomo lastnikom poslali obvestilo, da se morajo v roku šestih mesecev priključiti na nov sistem, pri tem pa predhodno pridobiti pogoje in soglasje za priključitev s strani Javnega komunalnega podjetja Radlje ob Dravi, d. o. o.

Vsem lastnikom zemljišč trase kanalizacijskih sistemov se zahvaljujemo za strpno sodelovanje.

Vesna NOVAK TEMNIKER,
podsekretarka za razvojne naloge

Ureditev kanalizacije na lokaciji Tuš-Petrol

VODOVOD MLAKE IN OSKRBA S PITNO VODO V POREČJU DRAVE – 3. SKLOP

Občina Muta je uspešno izvedla gradnjo vodovoda Mlake (Laaken) v Republiki Avstriji, v okviru katerega smo ustrezno izvedli tudi prečkanje državne meje. V skladu s projektom se gradnja vodovodnih cevi z enim razbremenilnim jaškom v naslednjem letu nadaljuje tudi na slovenski strani, kjer bomo nov sistem povezali z obstoječim (ta poteka vse do vodohrana Pernice).

V letošnjem letu po skoraj enoletnem premoru, ampak še vedno z zmanjšano intenzivnostjo, nadaljujemo z izgradnjo vodovodnega sistema v okviru projekta Oskrba s pitno vodo v porečju Drave – 3. sklop, in sicer se dela izvajajo na vodovodu Verber, kjer se zaključuje gradnja 100

m³ objekta VH Verber ter izgradnja dveh črpališč. Zaključujejo se tudi objekti na drugih odsekih s finalizacijo objektov in navezavami obstoječega sistema na nov sistem.

Izgradnjo v višini 86,21 % sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Kohezijskega sklada.

dr. Brigita ALTENBAHER,
podsekretarka za razvojne naloge

Zbiralnik vode Laaken

Črpališče Sv. Primož

Gradnja vodovoda na Sv. Primožu

Zbiralnik vode v Avstriji – Laaken

Vodohran na Sv. Primožu

Gostje na slavnostni otvoritvi: Gerd Staudacher, dr. Helmut Theobald Müller, Gabi Staudacher, Sonja in Mirko Vošner, Andreas Thürschweller, Werner Zuschnegg, Hubert Koller, Rainer Kolar

Posaditev drevesa na meji med Slovenijo in Avstrijo

Položitev zadnje cevi na avstrijski strani

SANACIJA PLAZU MATIJ

V neurju 24. 8. 2019 je na cesti Sp. Muta – Gumpat, malo pod kmetijo Matij, zaradi velike količine padavin in materiala, ki ga je hudourniški potok nosil s sabo, odtrgalo del ceste. Cesta je bila zaradi zemeljskega plazu ob potoku Matij precej ozka, zato je bila kar nekaj časa zaprta za ves tovorni promet in šolske prevoze.

Nova asfaltna cesta po sanaciji plazu Matij

Za sanacijo plazu je Občina Muta še v letu 2019 pridobila projektno dokumentacijo, na podlagi katere je na Ministrstvo za okolje in prostor, Sektor za zmanjševanje posledic naravnih nesreč podala vlogo za povrnitev stroškov za odpravo posledic naravnih nesreč. Sredstva v višini 71.000 EUR so bila občini odobrena letos v jeseni.

Tako je občina takoj po podpisu pogodbe pristopila k sanaciji, ki zajema izgradnjo novega in sanacijo obstoječega opornega zidu, povečanje prepusta ter obdelavo vtočnih in iztočnih glav prepusta potoka Matij, vgradnjo dodatne varnostne ograje in asfaltiranje saniranega odseka. Dela so se uspešno zaključila konec novembra.

Nataša JEVŠNIKAR,
svetovalka za okolje in prostor

Novi cestni prepust pri Matiju

SANACIJA STRUGE LEVEGA PRITOKA FILIPIJEVEGA POTOKA, METEORNI KANAL VERDNIK

Sanacija struge – kanal Verdnik, Eršte

Že več let so se občani Mute srečevali s problemom prestopanja bregov levega pritoka Filipijevega potoka in poplavljanja spodnjega dela Ceste ob potoku (vzhod) ter stanovanjskega objekta na naslovu Cesta ob potoku 10.

Pred leti je bil za rešitev težave urejen zadrževalni bazen pod kmetijo Kolč (Bauerkolč), ki je prinesel izboljšanje stanja. S sanacijo struge v letošnjem letu pa je rešen dolgoleten strah stanovalcev, ki so ga imeli pred vsakim bližajočim neurjem, saj jim je potok hudourniškega značaja redno poplavljal in nanašal kamnit material v okolico stanovanjskega objekta ter kletne prostore. Na mesto cevi, v katere je bil speljan potok in so se ob močnejših padavinah redno mašile, se je za rešitev večletnega problema izdelal odprt kanal.

Nataša JEVŠNIKAR,
svetovalka za okolje in prostor

PEŠPOT GORTINA IN GORTINSKA CESTA

Prebivalci in šolarji so v jeseni začeli uporabljati dva krajša odseka makadamske pešpoti, oba dolžine cca. 170 m. Ena pot, ki poteka nekaj metrov stran od glavne ceste na Gortini, nad trgovino Sezam, povezuje naselje zahodnega dela Gortine s centrom Gortine. Druga pot pa poteka ob regionalni cesti R3 na Gortinski cesti v obliki razširjene bankine do obstoječega pločnika. Oba odseka bosta prišla prav vsem pešcem, ki so se jim je s to izgradnjo omogočile varnejše pešpoti.

Nataša JEVŠNIKAR,
svetovalka za okolje in prostor

Pešpot nad trgovino Sezam – Gortina

Pešpot Gortinska cesta–Muta

DRUŽBENI DOM GORTINA

V pretekli številki Mučana smo že predstavili investicijsko namero Občine Muta in dolgoletno željo občanov na območju Športnega parka Gortina. Cilj je pridobiti objekt, ki bo zagotavljal ustrezen prostor športni dejavnosti, izboljšanje športne infrastrukture, izboljšanje turistične prepoznavnosti kraja, pridobitev prostorov za izvedbo kulturnih in drugih spremljevalnih vsebin itd.

Družbeni dom Gortina – idejna zasnova

Trenutno imamo potrjeno idejno zasnovo objekta, ob kateri smo imeli priložnost aktivno sodelovati. Objekt naj bi bil čim racionalnejši in vključen v že obstoječe oblikovano okolje z željo po sooblikovanju kvalitetnega zunanjega prostora. V prihodnje se bo pripravila dokumentacija za gradbeno dovoljenje, ki bo pridobljeno v začetku pomladi, načrtujemo pa tudi pridobitev projekta za izvedbo in pričetek del.

Vesna NOVAK TEMNIKER,
podsekretarka za razvojne naloge

ŠPORTNI PARK GORTINA

Del proračunskih sredstev smo letos namenili tudi za vzdrževalna dela in nabavo opreme na igrišču Športnega parka Gortina. Dotrajane opazne plosče smo zamenjali s kvalitetnejšimi, bolj odpornimi vezanimi ploščami, ki bodo ob rednem vzdrževanju zagotovo dalj časa služile svojemu namenu. Del sredstev je bil namenjen tudi za zamenjavo podlog pod fitnes orodji. Nabavljena je bila še urbana oprema: koš za odpadke ter stojalo za kolesa. V sklopu projekta Občina po meri invalidov se je pravilno označil in primerno umestil parkirni prostor za invalide. Z vestnim in vztrajnim delom članov Športnega in mladinskega društva Gortina je igrišče na Gortini vzorno urejeno in odločno služi svojemu namenu.

Angelca MRAK,
koordinatorka V
za družbene dejavnosti

Vzdrževanje športnega parka na Gortini

NADSTREŠNICE SP. MUTA

Ime garaža, iz francoske besede »garage«, se prvič pojavi v letu 1901, ko so v Združenih državah Amerike med več predlaganimi pojmi (motorshed, motorome itd.) izbirali in na koncu s to besedo poimenovali prostor za shranjevanje in prostor za popravilo avtomobilov.

Skoraj 120 let kasneje smo na Sp. Muti zgradili 7 »garaž« oz. pokritih parkirnih mest, kot temu sofisticirano pravimo danes, in tako zainteresiranim občanom ponudili možnost zaščite vozila pred vremenskimi nepravilnostmi. Investicija je bila sofinancirana s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo v višini 62.000 EUR.

dr. Brigita ALTENBAHER,
podsekretarka za razvojne naloge

Med gradnjo temeljev nadstrešnic na Sp. Muti

Nadstrešnice, pripravljene na oddajo zainteresiranim najemnikom

MENJAVA STREHE IN STAVBNEGA POHIŠTVA NA STRELIŠČU

Med obnovo strehe strelišča

V letu 2020 je potekala obnova strelišča na Zg. Muti, v okviru katere smo zamenjali streho in staobno pohištvo. Investicija je bila sofinancirana s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, in sicer v višini 16.000 EUR.

dr. Brigita ALTENBAHER,
podsekretarka za razvojne naloge

... in streha je zamenjana

REVITALIZACIJA ŠIRŠEGA ŠOLSKEGA OKOLIŠA

Odkupljeno zemljišče, kjer se bo uredila šolska okolica

V letu 2020 smo pričeli s pripravo projektne naloge revitalizacije šolskega okoliša, ki se navezuje na funkcionalno zemljišče v neposredni okolici v velikosti cca. 4.000 m² s pripadajočimi gospodarskimi objekti in stanovanjsko hišo. Temeljni razlogi za investicijsko namero ob nakupu kmetije so dolgoletno vloženi naporji za potencialno razširitev pomembnejšega območja Zg. Mute ter s tem izboljšanje kakovosti obstoječega šolskega okoliša.

Pobuda za razvoj projekta je na strani Občine Muta, osnovne šole in vrtca. Pričakovani cilj, kjer bo z investicijo investitor zasledoval namene kakovostne ureditve širšega šolskega okoliša Zg. Mute in preudarno ravnal s prostorom kot tudi z objekti, je končna izvedba revitalizacije, s čimer pa bodo fazno realizirani sklopi ureditve površin, ki bodo imele skupni pomen za medgeneracijsko druženje,

Staro kegljišče na Zg. Muti

kulturno-umetniško in drugo prostočasno dejavnost lokalnega prebivalstva. Ureditev površin bo prispevala k privlačnosti okolja kot bivanjskega prostora in potenciala za razvoj drugih društvenih dejavnosti, k razvoju šolstva – širjenju funkcionalnih površin vrtca, osnovne šole z zelenimi površinami, interaktivnimi vsebinami, učilnicami na prostem, sobivanju z naravo, skrbi za naravo ter vključevanju šolarjev, otrok iz vrtca v razne dejavnosti (organizacija dogodkov), k druženju (spoznavanje starih običajev, dela, vrtnarjenja ...), k aktivnemu preživljanju prostega časa, izboljšanju izgleda in urejenosti celotnega kraja ter povečanju prepoznavnosti kraja.

Vesna NOVAK TEMNIKER,
podsekretarka za razvojne naloge

POROČNA DVORANA

Z obnovo prostorov dvorca Kienhofen se je v poletnem času leta 2020 zaključila tudi sanacija in obnova prostora, ki je sedaj namenjen poročni dvorani in posebnim protokolarnim dogodkom. Tako se sklenitve zakonskih zvez oz. porok ponovno organizirajo v občinskih prostorih, ki morajo biti premišljeno izbrani in opremljeni, saj gre za tisti prostor, kjer bodoča zakonca skleneta večno zaobljubo. Poročna dvorana je temu primerno svečano oblikovana in ambientalno izpopolnjena z dekorjem. Opremljena je tudi s koncertnim klavirjem, ki nam ga je v uporabo namenila zasebna glasbena šola Melodija, za kar smo jim posebej hvaležni.

Vesna NOVAK TEMNIKER,
podsekretarka za razvojne naloge

Nova poročna dvorana

NOVI DRUŠTVENI PROSTORI IN KRAJEVNI URAD

Obnova graščine Kienhofen se je obsežno izvajala v preteklih dveh letih, letos pa se je v manjšem obsegu nadaljevala z ureditvijo novih društvenih prostorov, namenjenih pevskega zboru Zvon, društvu Diaton in Rogistom LD Muta, ter z ureditvijo krajevnega urada Upravne enote Radje ob Dravi. Investicija je bila sofinancirana s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, in sicer v višini 49.000 EUR.

dr. Brigita ALTENBAHER,
podsekretarka za razvojne naloge

Nekdanja taborniška soba pred začetkom obnove

Nov izgled društvenih prostorov – KUD Muta

SANACIJA GASILSKEGA MUZEJA

Občina Muta je v mesecu oktobru 2020 zaključila z gradnjo prizidka gasilskega muzeja kot zasnove sodobnega objekta. Z deli se bo nadaljevalo v letih 2021 in 2022, in sicer se bo objekt proenstveno opremil s stavbnim pohištvo (okna, vrata) in izvedbo ravne pohodne terase, kasneje pa se bo uredila še zunanja podoba (fasada, okolica). Tako se bo lahko pred finalnim dokončanjem gradbenih del uredila zbirka dragocenih gasilskih eksponatov (namensko vozilo z gasilsko lestvijo, gasilske črpalke, gasilske uniforme ...)

S predvidenim posegom bodo občani in PGD Muta pridobili kvalitetni prostor, ki se navezuje na obstoječi muzej kovaštva in livarstva. Ravna pohodna terasa nad muzejem bo zagotavljala možnost večfunkcionalne izrabe prostora in obogatitev kulturne ponudbe dogodkov bodoče večnamenske dvorane Kienhofen v Občini Muta.

Vesna NOVAK TEMNIKER,
podsekretarka za razvojne naloge

Gradnja novega prizidka h gasilskemu muzeju

RAZPOLOŽLJIVE FINANČNE VZPODBUDE V LUČI NOVEGA PROGRAMSKEGA OBDOBJA 2021–2027

Slovenija je na Evropski komisiji izpogajala razvojni okvir EU-financiranja, kjer je v časovnici do leta 2030 (n+3) upravičena do okvirno 12 milijard EUR.

Evropska komisija je v času razširitve epidemije predlagala oblikovanje novega instrumenta za okrevanje – Sklad za okrevanje in odpornost (NextGenerationEU) v višini 5,7 milijard EUR, od tega 3,6 milijarde EUR posojil in 2,1 milijarde EUR nepovratnih sredstev. Sredstva omenjenega instrumenta bodo Sloveniji na voljo med leti 2021 in 2026.

Sklad sestavljajo različni instrumenti:

- 312 milijonov EUR iz pobude REACT-EU, pri čemer lahko članice same odločajo o usmeritvi teh sredstev (zdravstvo, delovno področje, delovna mesta mladih, naložbene podpore za mala in srednja podjetja ...),
- 129 milijonov EUR iz Sklada za pravični prehod (JTF), ki je namenjen premogovnim regijam, ki jih je razogljičenje prizadelo ali pa jih še bo, in ne sme povzročati škode,
- 1,6 milijarde EUR iz Mehanizma za okrevanje in odpornost (RRF), ki je osrednji steber načrta za okrevanje. Zagotavlja finančno pomoč državam EU pri blažitvi ekonomskih in socialnih posledic krize zaradi COVID-19. Sredstva bodo državam dostopna na osnovi sprejetih nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki zajemajo reforme in javne naložbene projekte,
- 68 milijonov EUR za razvoj podeželja (Program razvoja podeželja).

Načrt za okrevanje in odpornost bo utemeljen na izboljšavah trga dela, izboljšavah zdravstvenega sistema, sistema socialnega varstva in dolgotrajne oskrbe, izboljšavah finančnega in fiskalnega sistema ter na zmanjšanju administrativnih ovir.

V okviru naložb in investicij bodo podprte naložbe, ki izboljšujejo delovanje posameznih sistemov predvsem na področjih zdravstva,

dolgotrajne oskrbe, infrastrukture, na področju okolja in prometa, naložbe na ostalih področjih ter naložbe, ki zagotavljajo trajnostni, zeleni in digitalni prehod, podporno okolje za podjetja, podporo turizmu in kulturi, podporo raziskavam, razvoju in inovacijam vse s ciljem krepitve odpornosti in trajnostnega razvoja Slovenije.

Poleg tega bo za izvajanje projekta Evropska kohezijska politika v obdobju 2021–2027 (VFO) na voljo 2,9 milijarde EUR in za izvajanje skupne kmetijske politike (SKP) 1,6 milijarde EUR. Tukaj sta ključna dokumenta Partnerski sporazum in Operativni program.

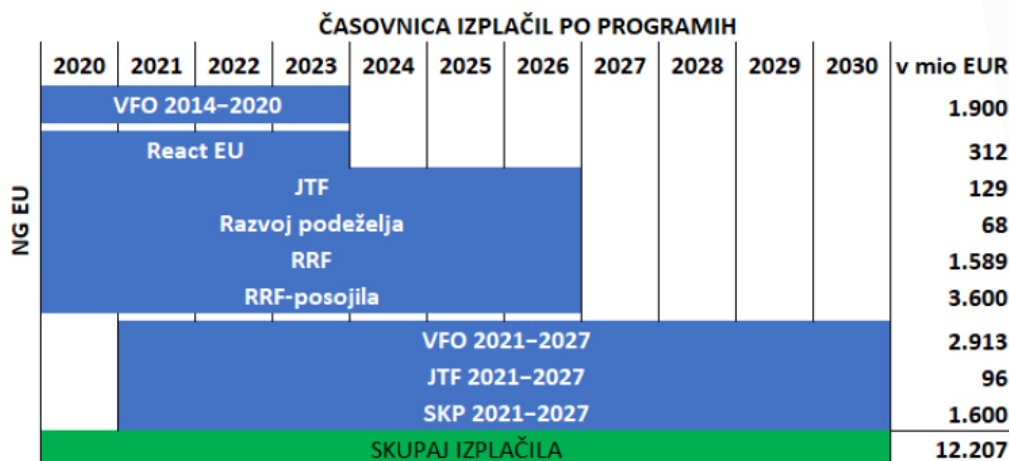
Tako bo imela Slovenija v naslednjem programskem obdobju na voljo skupaj z instrumenti Sklada za okrevanje in odpornost in kohezijske politike 2021–2027 6,6 milijarde EUR ter 3,6 milijarde EUR posojil, kar je razvidno tudi v tabeli, kjer je prikazana tudi časovnica črpanja posameznega instrumenta.

Pobuda REACT-EU bo zagotovila dodatno financiranje za najpomembnejše sektorje, ki bodo temelj trdnega okrevanja. Vključevala bo naložbe za ohranjanje delovnih mest, med drugim s shemami skrajšanega delovnega časa in podporo za samozaposlene. Ta sredstva se lahko uporabljajo tudi za podporo ukrepom za ustvarjanje delovnih mest in zaposlovanje mladih, podporo zdravstvenim sistemom ter zagotavljanje obratnih sredstev in naložbene podpore malim in srednje velikim podjetjem. Takšna podpora bo na voljo za vse gospodarske sektorje, vključno z zelo prizadetima turizmom in kulturo. Dodatna podpora se bo uporabila tudi za naložbe v evropski zeleni dogovor in digitalni prehod ter dopolnila znatne naložbe na navedenih področjih, ki se že izvajajo v okviru kohezijske politike EU. Države članice bodo lahko same odločale o usmerjanju sredstev.

Karmen SONJAK,
RRA Koroška, d. o. o.

Kako naj počrpamo 12 mrd EUR ali 1,2 mrd / leto?

VFO 21 27 + NG EU = nepovratna sredstva: 6,6 mrd EUR + posojila: 3,6 mrd EUR

ZDRAVSTVENI DOM RADLJE OB DRAVI

V Zdravstvenem domu Radlje ob Dravi imamo že od začetka prvih potrjenih okužb v naši okolici organizirano kovidno oz. rdečo ambulanto, ki je namenjena bolnikom z znaki okužbe in tudi jemanju brisov za dokazovanje prisotnosti virusa COVID-19.

Zaradi omenjenega virusa se tudi v našem zavodu srečujemo z odsotnostmi zaposlenih zaradi potrjenih okužb, karanten ali drugih vzrokov odsotnosti, vendar je stanje na našem območju zadovoljivo in obvladljivo. K temu je pripomoglo tudi stalno odlično sodelovanje med javnim zavodom ZD Radlje ob Dravi in koncesionarji, ki se enakovredno vključujejo v delo rdeče ambulante in po potrebi na druga področja.

Dejavnosti izvajamo na vseh zunanjih postajah kot tudi na sedežu v Radljah ob Dravi. Izvajamo vse dejavnosti, razen tistih, ki so bile z odlokom začasno preklicane za izvajanje (del preventivnih dejavnosti, referenčne ambulante ...).

Obračamo se na vse uporabnike, da ostanejo strpni in razumejo trenutne razmere dela. Še vedno se je potrebno **naročiti za vsak pregled** v zdravstveni ustanovi, na naročen termin naj uporabniki pridejo **ob naročeni uri**. Ob vstopu v zdravstveno ustanovo se izvaja triaža, s seboj morajo prinesiti izpolnjen kovidni vprašalnik,

ki ga najdejo na spletni strani Zdravstvenega doma Radlje ob Dravi.

S svojim delom in načinom življenja v službi in tudi v zasebnem življenju se vsi zaposleni trudimo, da se ne obnašamo tvegano, upoštevamo smernice in navodila za preprečevanje in zmanjševanje možnosti prenosa okužb.

V težki situaciji, v kateri se nahaja Dom Hmelina, smo priskočili na pomoč v okviru svojih zmožnosti. Tako smo aktivno sodelovali pri prvem masovnem jemanju brisov pri stanovalcih in zaposlenih, po svojih močeh pa bomo pomagali tudi v prihodnje.

Izvajamo tudi samoplačniške teste po predhodnem naročilu na številko 02 87 70 803, kjer dobi oseba podrobnejša navodila. Teh testov ni veliko, cena testiranja je 91,00 EUR.

Vsem uporabnikom se zahvaljujemo za dosedanje sodelovanje in spoštovanje navodil.

**Lidija GOLOB, univ. dipl. ekon.,
direktorica**

KNJIŽNICA MUTA

Leto 2020 bo zapisano kot posebno »kovid« leto tudi v naših knjižnicah in pri naših bralcih. Po spomladanskem zaprtju Knjižnice Radlje ob Dravi in vseh enot, torej tudi knjižnice na Muti, smo pridobili vsaj osnovne izkušnje, kako ravnati, če bo do ponovnega zapiranja dejavnosti prišlo v jesenskem času. Pomembno je bilo poiskati

tiste možnosti, ki bodo vendarle omogočale, da bomo v vseh naših enotah lahko na nek način izposojali tudi fizične izvide našega gradiva. Vsi uporabniki, sploh starejši, namreč nimajo ustrezne opreme pa tudi ne znanja oz. veščin, da bi uporabljali samo elektronske knjige, časopise in revije. Pri tem pogosto izpostavljamo starejše in zanemarimo otroke ter mlade, za katere je stik s knjigo na papirju prav tako zelo pomemben, še posebej na primer za šolarje, ki so v tem času šolanja na daljavo tako ali tako pred ekrani domala cele dneve. Za knjižnice v Sloveniji je bila prepoznavna in odločilna oblast, da vendarle lahko izvajamo knjižnično dejavnost ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov, zelo pomembna. Omogočanje dostopa do knjig in drugega gradiva, četudi brezstično, z naročanjem po telefonu ali elektronsko, je po naših izkušnjah zelo dober kompromis, kjer se tako knjižničarji kot uporabniki počutimo varne in smo zadovoljni. Bralci, ki obiskujejo knjižnico na Muti, so se razmeram takoj prilagodili. Ob sicer kratkih obiskih, ko gre več ali manj zgolj za vračilo in prevzem pripravljenega paketa knjig, tudi ni prave priložnosti za pogovor. Kljub temu so na kratko izrazili

Pripravljeni paketi knjig

svoje zadovoljstvo: »vsaj brali bomo lahko« in »glavno, da z otroki beremo« in »bralno značko bomo kljub temu lahko osvojili« in podobno. Hkrati pa se ob vsakem obisku pri vhodu v knjižnico skupaj veselimo časa, ko bomo obiskovalce spet lahko brez skrbi povabili v knjižnico, tudi pripravili dogodke in druženja, ki sedaj potekajo na daljavo. Knjižničarke se trudimo, da ostajamo z bralci v stiku po takšni in drugačni poti ter upamo, da nam bo leto 2021 prineslo radost in olajšanje po tej težki preizkušnji, ki smo ji podvrženi vsi, brez izjeme.

**Slavica POTNIK,
direktorica**

Prevzemno mesto

PROJEKT DEINSTITUCIONALIZACIJE V CUDV ČRNA SE JE ZAČEL ...

V centru za usposabljanje, delo in varstvo v Črni so že v preteklih letih pričakovali, da bo država podprla njihove razvojne načrte. Po tem, ko so iz finančnega načrta vedno izpadli, pa je 27. julija letos Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko izdala odločbo o finančni podpori za projekt »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem«. Temu je zagotovo botrovalo dejstvo, da je CUDV Črna z 245 zaposlenimi in 300 uporabniki druga največja tovrstna institucija v vzhodni kohezijski regiji, ob tem pa ima neustrezne prostorske pogoje, ki niso v skladu z minimalnimi tehničnimi standardi v socialno varstveni dejavnosti.

Od skupne vrednosti projekta Evropski socialni sklad prispeva dobrih 1,9 milijona EUR, 500 tisoč pa še država. Ta denar je namenjen mehkeemu delu projekta, tj. organizacijski izvedbi deinstitucionalizacije, ki ni zgolj izselitev iz prenapolnjene stavbe v Črni v dislocirane enote, ampak pomeni tudi nov pristop do uresničevanja želja in potreb uporabnikov in se na ta način dotika tudi vseh zaposlenih. V CUDV Črna pri tem niso novinci, proces se je pričel že pred skoraj dvajsetimi leti s stanovanjsko skupino na Ravnah na Koroškem in nadaljeval s pridobitvami novih lokacij za stanovanjske skupine – z namenom zmanjšanja kapacitet v centralni zgradbi. Kapacitete bivanja v skupnostih so se širile in danes ima CUDV Črna stanovanjske skupine in bivalne enote na 11 različnih lokacijah v treh občinah.

Odgovorni vodja celotnega projekta je direktorica Dalja Pečovnik, 12-članski projektni tim pa bo vodila Žana Auberšek. Zagotovljeno je sodelovanje z Inštitutom za socialno varstvo Republike Slovenije (IRSSV), kjer sodelujeta raziskovalki Andreja Rafaelič in Klara Nahtigal, ki imata izkušnje s področja deinstitucionalizacije tudi iz nekaterih primerov dobrih praks iz tujine.

Začetek dela je ovirala okužba

Prvotno je bilo načrtovano, da projektna skupina začne z delom 1. oktobra, vendar je koronakriza te načrte nekoliko upočasnila. Zaradi okužb med uporabniki in zaposlenimi v centru so v mesecu oktobru in v prvi polovici novembra uspeli izvesti pet videokonferenc. Poleg tega je vodstvo, v sodelovanju z MDDSZ, v tem času uspelo izpeljati tudi vsa začetna administrativna in finančna dela na projektu ter dokončati s pripravami dokumentacije za odkup zemljišč v šestih koroških občinah. Ko se je situacija umirila, je projektni tim z aktivnostmi na vsebinskem delu aktivneje pričel delovati 16. novembra. V dveh pisarnah so uredili dvanajst delovnih mest s pripadajočo informacijsko opremo. Polovica projektne tima prihaja iz »domače hiše«, druga polovica od zunaj, vsi skupaj pa se bomo morali za uspešen potek dela najprej izobraževati.

Kot je dejala raziskovalka Nahtigal: »Zelo dobro vemo, kaj je naš cilj pri izvedbi projekta; kako bomo to dosegli in na kakšne težave bomo pri tem naleteli, pa je seveda stvar delovnega procesa v naslednjih treh letih. Načrtujemo, da bomo v tem času preselili 70 uporabnikov iz centralne zgradbe v 13 manjših stanovanjskih enot v šestih koroških občinah. Za vsakega bo narejen osebni načrt, potrebno bo veliko sodelovanja z uporabniki, starši oz. skrbniki, zaposlenimi in lokalno skupnostjo.«

Varovana stanovanja na mestu Filipijeve hiše

Kaj bo novost prinesla uporabnikom?

Za stanovalce bo preselitev v te stanovanjske enote predvidoma pomenila vrnitev v domače okolje in možnost izbire. Manjše stanovanjske skupine so najbolj ustrezen način preselitve ljudi iz zavoda v skupnost. Uporabniki bi se tako še lažje vključevali v lokalno okolje, obiskovali razne prireditve v kraju, obiskovali knjižnice, se vključevali v lokalno zdravstveno oskrbo, se včlanili v razna lokalna društva ter se družili z lokalnim prebivalstvom in s tem širili socialne stike. Uporabniki bodo v stanovanjskih enotah živeli bolj neodvisno življenje, ki temelji na socialnem modelu in pristopih, ki priznavajo, da ljudje pri svoji izbiri niso omejeni zaradi kakršnih koli lastnosti ali stanja osebe, temveč zaradi družbenega in fizičnega okolja, v katerem živijo. Ljudje morajo živeti v okoljih, ki jih podpirajo, da sprejemajo neodvisne in samostojne odločitve.

Projekt bo seveda spremenil tudi način dela zaposlenih v CUDV, pri čemer poudarjajo, da nihče zaradi reorganizacije ne bo izgubil zaposlitve, nasprotno, lahko se bodo pojavile še večje potrebe po kadrih. Bo pa nekoliko spremenjen in prilagojen način dela, precej več bo terenskega dela v smislu mobilnih timov in informacijskih pisarn na terenu. Strokovno je projekt zastavljen za petletno obdobje in za preselitev vseh uporabnikov – do leta 2023.

Dobra novica glede investicijskega dela projekta

Ob začetku dela projektne skupine je prispela tudi vesela novica, da je vlada na seji odbora za državno ureditev in javne zadeve v veljavni načrt razvojnih programov 2020–2023 uvrstila projekt Odkup zemljišč na Koroškem za potrebe Centra za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem. To je prvi korak pri investicijskem delu projekta, torej zagotavljanju 13 dislociranih lokacij. Zanj je odobrenih dobrih 327 tisoč EUR. Gre za dve lokaciji v Mežici, 4 na Ravnah na Koroškem, po 2 v Slovenj Gradcu, Dravogradu, Radljah ob Dravi in eno na Muti. V CUDV Črna pa smo v teh dneh tudi v pričakovanju odločitve Vlade RS (SVRK) o podpori za operacijo »Vzpostavitev stanovanjskih skupin za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju na območje Vzhodne kohezijske regije.« Ob tej podpori bodo s strani Evropskega kohezijskega sklada za regionalni razvoj namenjena finančna sredstva za izvedbo investicijskega dela projekta, za izgradnjo in opremo stanovanjskih enot.

Marko VREČIČ

KOROŠKA KOŠTA

Odlična koroška košta tudi v težkih časih trošta!

Neprijazni časi epidemije prinašajo tudi nekaj dobrega. Pomenijo tudi priložnost, da se ozremo pred naše domače pragove in ponovno začnemo odkrivati različnosti, torej bogastva, znanja in okuse, ki so značilni za lokalna in regionalna okolja. Vse to nam omogočajo številne vsakdanje in praznične jedi, ki skupaj z živili, jedilnimi obroki in navadami ob jedi sestavljajo prehransko kulturo ali gastronomijo. Na tem pomembnem kulturnem in preživetvenem področju so si vsa okolja in vse regije enakovredne. Samo nepoznavalci in tisti, ki papagajsko kopirajo, ne pa 'kpirajo', vsemogoče prehranske neumnosti globalnega sveta, vihajo nosove in odklanjajo znanje, ki ga lahko podedujemo in se nam ponuja.

Zelo me veseli, da bo tudi Koroška, kot ena od naših 24 gastronomskih regij, izkoristila priložnost ob vstopu Slovenije v mrežo gastronomskih regij Evrope v letu 2021. Projekt Koroška košta 2021 poudarja vse tisto, kar je v Evropi in svetu vodilo za pravilno razumevanje prehranske kulture. Na prvem mestu so živila in jedi, ki imajo lokalni in regionalni značaj. Pri razumevanju nikoli prekinjenega kulturnega procesa, ki ga predstavlja uživanje hrane, postaja spet pomembno izhodišče v prehrani štirih letnih časov. Tretje pomembno vodilo je v verigah lokalnih dobaviteljev, v izvoru živil iz lokalnih in regionalnih

Krompirjeva župa

okolij. Vse to sooblikuje trajnostni ali bolje rečeno vzdržni razvoj prehranske kulture. Zavedati se moramo, da je še vedno zelo aktualen slovenski pregovor, ki pravi: Jemo zato, da živimo, a ne živimo, da bi le jedli! To pomeni, da z jedmi in pijačami, jedilnimi obroki in navadami pri mizi lahko spoznavamo vsakdanjke in praznike posameznika, družine, skupine ali prebivalcev nekega kraja, pokrajine ali države v celoti. Zato projekt Koroška košta 2021 ponuja odlično priložnost za vsestransko spoznavanje Koroške.

prof. dr. Janez BOGATAJ

Koroška košta, Prehranska kultura treh dolin, bo v letu 2021 izpostavljena vsebina, s katero se bomo v Koroškem pokrajinskem muzeju pridružili promociji slovenske gastronomije, saj je Svet Evrope Slovenijo razglasil za evropsko gastronomsko regijo.

Kot uvod v celoletno dogajanje bomo v prvi polovici leta predstavili izjemne posameznike, ki so s svojimi ravnanji in delom zaznamovali odnos do vrednot ljudske prehranske dediščine. Trenutna situacija nam prinaša nove izzive in premislek, na kakšne načine bomo predstavitve prilagodili zahtevam epidemije. Če ostanemo optimisti, bomo od januarja javnosti predstavili živiljenjske zgodbe, povezane s kulinariko vsaj šestih posameznikov, ki so pomembno prispevali k promociji koroške košte (Peter Lenč, Marjeta Ročnik, Tinca Vomer, Helena Kresnik Pažek, Anita Šumer). Začeli bomo s predstavitvijo vaške kuharice Ančke Novak iz Libelič, ki je več kot 50 let kuhala za vaščane ob porokah, sedminah in drugih priložnostih. Maja 2021 pripravljamo odprtje istoimenske razstave v muzejskem razstavišču na gradu Ravne. Glavni protagonisti koroške košte bodo značilne koroške vsakdanje jedi: sir s čebulo in bučnim oljem, repičeva župa, grenadirmarš, koočevi nudlni, trenta in sezonske jedi: zabeljeni štranki, špehova sovata, pečena kri, pečen sir, prtene klobase ter številne praznične jedi: mežerli, velikonočni šarkl, hrenov zos in druge. Posebno mesto na razstavi bo imel rženi kruh kot živilo, ki ga Korošci, sicer v manjši meri, a še vedno, po božje častimo. Razstava bo priložnost, da bomo s pomočjo muzejske maskote posredovali prilagojene vsebine kulturne dediščine naši najmlajši publiki in

tudi osnovnošolskim skupinam. Radovedni Popek se bo namreč tokrat preoblekel v kuharja. Posebno pozornost bomo posvetili prenosu znanja med generacijami. Za dijake gostinskih smeri izobraževanja bomo izvedli izkustvene kuharske delavnice. V letu 2021, posvečenemu koroški košti, bomo praznovali tudi 70-letnico Koroškega pokrajinskega muzeja. Občasno razstavo o koroški košti in značilnostih prehranske kulture Dravske, Mežiške in Mislinjske doline želimo povezati tudi z različnimi aktivnostmi ob stalnih muzejskih ambientalnih postavitvah prehranske kulture, kot so na primer stara kuhinja v župnišču Libeliče, črna kuhinja v Prežihovi bajti, Vrhnjakova dimnica in druge, pri čemer bomo vsebinsko nadgradili ožja področja prehranske kulture, povezana z načini živiljenja oz. s stavbno dediščino, značilno za Koroško.

Začetek projekta bomo že januarja 2021 kustodinje razstave zaznamovale tako, da bomo v muzeju na gradu Ravne prisotne vsako delovno sredo med 10. in 12. uro na t. i. Uri za kuharijo. Vabimo, da nas obiščete (če bodo to seveda epidemiološke razmere dopuščale) in si ogledate zbirko kuharskih knjig, ki jo bo pripravila Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika. Na voljo bomo, da z nami poklepate o košti, da si izmenjamo recepte, poveste vaše spomine na prehrano in že pozabljene jedi ter morda prispevate predmete za muzejsko zbirko, prinesete na vpogled domače kuharske knjižice in svoje zapiske. Eden od ciljev projekta, ki jih bomo po najboljših močeh poskusili uresničiti, je zaščita koroškega rženega kruha kot nesnovne kulturne dediščine. K sodelovanju spodbujamo vse zainteresirane, ki še pečete kruh z domačim kvasom, da ohranimo to veličastno dediščino kruha in znanje prenesemo na naslednje generacije. Vse, ki bi želeli na kakršen koli način sodelovati pri projektu Koroška košta 2021, prosimo, da se oglasijo koordinatorici projekta Brigiti Rajšter na telefon 031 347 305. Vabljeni, da podelite osebno prehransko zgodbo, da postane del javnosti skozi radijsko in spletno rubriko Muzejske zgodbe.

Kontaktirajte nas lahko preko Facebooka ali spletne strani www.kpm.si.

Brigita RAJŠTER,
Koroški pokrajinski muzej

OSNOVNA ŠOLA MUTA

ZAKLJUČNA PRIREDITEV NA OŠ MUTA

Priveditev ob zaključku šolskega leta 2019/20 je bila letos nekaj posebnega. Ker nam razmere niso dopuščale, da bi učenci in učitelji skupaj »pozdravili« počitnice, sva se s Tilnom Štifterjem, skupaj z učiteljico Majdo Marijo Lesjak, odločila zaključno prireditev posneti. Ker oba obiskujeva novinarski krožek in je najina mentorica prav tako ga. Majda Marija, smo kot ekipa delovali super. Najprej smo zbrali ideje, kaj bomo sploh predstavili, posneli. Ideje so kar »deževale« in končni izdelek si lahko še vedno ogledate na spletni strani OŠ Muta.

Skupaj s številnimi gosti smo predstavili dan državnosti, seveda pa niso manjkali niti mladinski pevski zbor ter kar dva šolska ansambla, za katere je dobro poskrbel učitelj Miha Šrimpf. Omenili smo tudi Cankarjevo tekmovanje, na katerem se je Tilen Štifter odrezal res odlično. Seveda smo vključili tudi naše najmlajše učence, ki so nam povedali, kako so doživljali pouk na daljavo. Nismo izpustili nečesa, na kar smo na šoli zelo ponosni – pogovarjali smo se o branju. O branju, o vseh letošnjih čajankah

ter bralnih maratonih in naši »zlati bralki« Žani Lorenci, ki »podira rekorde« s številom prebranih knjig. Spomnili smo se na natečaj Vsaka vas ima svoj glas, ki je bil prestavljen na drugo leto, in obudili spomine z videoposnetki igranih iger prejšnjega leta. Omenili smo tudi, da je s šolskim letom, ki je za nami, odšla v pokoj učiteljica matematike ga. Nada Jeznik; zaupala nam je svojo učiteljsko zgodbo. Seveda pa je vse učence za konec pozdravila tudi ga. ravnateljica Anita Ambrož, ki nam je zaupala, da praznujemo 120-letnico naše šole.

Pri snemanju posnetkov nam je pomagal učitelj Tine Pajk, montaža pa je bila v Tilnovih in mojih rokah. Zaključna prireditev res ni bila takšna, kot smo je vajeni, a kljub vsemu pripravljena z enakim namenom, da se »poslovimo« od šolskega leta, ki je za nami.

Zala SKUTNIK, 9. a,
šolska novinarka

SKOK V POLETJE

Danes zadnji dan šole je napočil,
učitelj nam je spričevala izročil.
Za dva meseca bomo šolo zapustili
in se raje na kolo »preselili«.

Pogrešali se prav nič ne bomo
in raje obiskovali svojo omo.
Na učenje bomo pozabili,
se v odejo sončno zavili.

Ko prvega septembra v šolo bomo prišli,
pozabili bomo, da smo sploh kdaj odšli.
Objeli toplo bomo se
ter sedli nazaj v šolske klopice.

To leto naše zadnje bo,
potrudili se bomo zelo.
Ko konec bo napočil,
vsakemu bo sod solz počil.

Laura URŠNIK, 9. b

OTROKOM POLEPŠALI POČITNICE

Med nami so družine, ki svojim otrokom iz različnih razlogov ne morejo privoščiti počitnic. Srečno otroštvo pomeni tudi se dotakniti morja, čutiti morski zrak, vonjati morje in preživeti teden dni brezskrbnih počitnic.

To šolsko leto smo sodelovali z Mikovo karavano otroškega smeha, ki je štirim učencem iz naše šole podarila letovanje na Debelem rtiču.

Mikova karavana otroškega smeha je družbeno odgovoren in humanitaren projekt MIK-a Celje. Omogoča počitnice za nadarjene in pridne učence, ki jim jih starši ne morejo omogočiti. Otrokom je na letovanju na Debelem rtiču omogočeno, da z vzgojitelji doživijo nepozabna počitniška doživetja. Otroci so veliko plavali, se družili na različnih delavnicah in se udeležili izleta z ladjo v Izolo. Letovanje je uspelo in minilo brez težav z doslednim upoštevanjem ukrepov preprečevanja okužb s koronavirusom. Želim si, da bi lahko vsako leto pomagali učencem naše šole doživeti brezskrbne počitnice, posebej tistim, ki jim je to omogočeno.

Naša učenka Nina Barbara Juhart iz OŠPP pa je povedala sledeče:

Počitnice na morju

»Letovanja sem se zelo razveselila, spoznala sem veliko novih prijateljev in prijateljic, s katerimi sem si dopisovala ves čas med počitnicami. Tudi Žan, moj sošolec, se je udeležil letovanja. Fantje so spali v svojih sobah. Počitnice na morju so mi zelo všeč.«

Marija LISEC, mag. soc. dela

POLETJE S SEZNAMA

Ne vem za druge, ampak jaz ves junij v šoli razmišljam samo o poletju. Kam bom šla, kaj bom počela ... Ko se šola konča, vse te stvari spremenim v seznam (na katerega kaj kmalu pozabim). Po navadi je ta seznam vključeval stvari kot: aktivna bom, telovadila bom, naučila se bom francoščine, več bom na soncu in podobne stvari. Kolikor sem se trudila, da sem to napisala, se nisem niti četrto toliko, da bi to dejansko uresničila. Čeprav sem si dala seznam na vidno mesto, sem vedno počela nekaj drugega. Vedno je prišlo vmes druženje s prijatelji, »sleepoverji« in dopust (na katerem me ni niti NAJMANJ premamilo, da bi bila aktivna in se odrekla čokoladi).

Ko je prišel začetek avgusta, sem si mislila, da se moram res »že sprajt skup« pa naredit' nekaj s seznamom. To se ni zgodilo. Te dni pa na sončku uživam še svoje zadnje dni počitnic in sem sama s svojimi mislimi. Zdaj premišljujem, da mi niti najmanj ni žal, da se nisem menila za seznam. V poletju nisem uživala zato, ker bi naredila vse, kar sem si zadala, ampak zaradi nepričakovanih stvari. Uživala sem v ne-razmišljanju in hitrih odločitvah, kam bom šla prespat in s kom se bom družila. Uživala sem, ker je bil vsak naslednji dan ovit v majhno tančico skrivnosti ...

Tjaša VERHNJAK, 9. a

PRVOŠOLČKI V KORONA ČASU

Kdo bi si mislil, da se bo naša pot v osnovno šolo začela takole? Pa vseeno je bila za nas nepozabna, ker so se učitelji kljub ukrepom potrudili, da je bil prvi šolski dan točno takšen, kot mora biti – z izjemo mask, seveda. Pa tudi na to smo se hitro navadili in se ne obremenjujemo preveč.

Oddelka sta imela ločena sprejema, 1. a ob 9.00, 1. b pa ob 10.30. Na začetku je šolski ansambel pod vodstvom Mihe Šrimpfa zaigral dve pesmi. Potem nas je pozdravila ga. ravnateljica, ki je povedala nekaj o ukrepih na šoli in nam zaželela lep začetek šolskega leta. Tudi g. župan je poudaril pomembnost upoštevanja ukrepov, prvošolčkom pa zaupal, da se v prvem razredu naučijo največ. Podaril nam je veliko lubenico, ki smo jo naslednji dan pojedli pri sadni malici. Nato je policist g. Silvo Izak opozoril na nevarnosti v prometu in na pravila, ki tam veljajo. Za učence 1. in 2. razreda je obvezna rumena rutica. Policist pa bo prišel tudi v šolo in skupaj bomo šli na sprehod, kjer nam bo pokazal, kako se pravilno prečka cesto in kje pretijo nevarnosti, na katere je treba biti pozoren. Sledila je lutkovna igrice Medvedek išče šolsko torbo, ki sta jo uprizorili vzgojiteljici iz vrtca. Po igrici smo se fotografirali pred šolo – vsak odderek s svojima učiteljicama, go. ravnateljico in njeno pomočnico. Ko smo se vrnili k staršem, sta učiteljici povedali še nekaj osnovnih informacij o začetku šolskega leta, o potrebščinah, prehrani, prevozih ... Nato sta nas povabili v razred, kjer so nas čakali delovni zvezki in učbeniki, majhna darilca in sladko presenečenje – torta. Starši pa so lahko spili kavo in nas fotografirali v okvirčku, kjer je pisalo moj prvi šolski dan. Potem pa smo počasi odšli domov, vsak s svojimi vtisi, pričakovanji, prisotnega pa je bilo tudi malo strahu pred novimi izzivi, ki nas čakajo.

Drugi dan smo vsi prišli v šolo s svojo šolsko torbo, ki je bila polna ovitih zvezkov in ostalih šolskih potrebščin. Bili smo polni pričakovanj. Nekateri smo se že poznali med seboj, nekateri pa so nam bili še neznani. Zelo hitro smo se spoznali med seboj in postali pravi prijatelji. V šoli se imamo lepo, veliko se učimo skozi igro, imamo pa tudi igralne odmore. Učiteljice nam pravijo, da bolj kot pridno delamo pri pouku, več časa nam potem ostane za igranje.

Komaj pa smo čakali dan, ko bomo postali člani šolske knjižnice. Napočil je četrtek, 17. september 2020. Obiskali smo šolsko knjižnico, kjer sta nam najprej osmošolki Žana Lorenci in Nuša Pečoler pripovedovali pravljici O volku, ki je iskal pravljico in

Tiho, tukaj beremo. Potem je ravnateljica Anita Ambrož vsakemu učencu izročila knjigo Smejelnik in cvililna zavora pisatelja Slavka Pregla. Darilne knjige je prispevalo Društvo Bralna značka Slovenije. Vsi prvošolci smo dobili članske izkaznice in s tem postali člani šolske knjižnice.

O, to pa je bilo navdušenje. Že drugi dan, takoj po pouku, smo vsi želeli v knjižnico. Učiteljica nas je spustila po dva in dva in vsi smo dobili knjigo, ki smo jo želeli prebrati. Od takrat vsi pridno beremo in pripovedujemo obnove za bralno značko. Nekateri so jo že osvojili, bravo!

Čakal nas je še sprejem v šolsko skupnost, pridno smo vadili šolsko himno in vsak odderek eno točko, s katero smo se potem predstavili. Zaradi ukrepov se je prireditev posnela, nam pa je ga. ravnateljica izročila diplome in nam zaželela lepe jesenske počitnice. Dan pred počitnicami smo si prireditev ogledali v sklopu 120-letnice OŠ Muta, ki si jo še vedno lahko ogledate na naši spletni strani (ali na povezavi <https://www.youtube.com/watch?v=h80lCbOwc9E&feature=youtu.be> – OŠ Muta – prireditev pred jesenskimi počitnicami). Počitnic smo se zelo veselili, hkrati pa zelo močno upali, da se čimprej spet vidimo v naši učilnici. Potem pa so se počitnice podaljšale za en teden in sledilo je delo na daljavo. Joy, kakšen bavbav se nam je to zdelo na začetku, le kako bomo zmogli? Učiteljice so staršem poslale podrobna navodila in nato smo komaj čakali ponedeljek, prvi dan dela na daljavo. Imeli smo nekaj težav, ki pa smo jih skupaj z učiteljicami hitro rešili. Sedaj pa nam vsem prav dobro gre, nekaterim je takšno učenje celo bolj všeč, pogrešamo le prijatelje in učiteljice. Smo se pa videli preko videokonference in se dogovorili, da se bomo vsi potrudili, se pridno učili in kot bi mignil, bomo spet klepetali in se skupaj igrali v naši učilnici. Sem pa tja bomo tudi koga na skrivaj objeli in skupaj čakali dan, ko bo naša učiteljica v razred stopila brez maske in nam z nasmehom na obrazu povedala, da smo zmagali in nam ni potrebno več upoštevati ukrepov. Do takrat pa se bomo vsi potrudili, da bo vse karseda čim bolj normalno in seveda, nepozabno, kot prvi razred mora biti. Skupaj zmoremo!

Maruša HRIBERNIK,
razredničarka

TRAJNOSTNA MOBILNOST NA OŠPP

Tudi v šolskem letu 2020/2021 smo se na OŠPP Muta vključili v projekt Trajnostna mobilnost, ki ga organizira Ministrstvo za infrastrukturo RS s partnerji.

V letošnjem tednu mobilnosti, ki je potekal v mesecu septembru, smo učenci in učitelji OŠPP sodelovali v akciji »Gremo peš s kokoško Rozi«, s katero ozaveščamo in spodbujamo učence in družine k spremembi potovalnih navad v smeri trajnostne mobilnosti. Skupaj z učenci smo ugotovili, da so hoja, kolesarjenje, odgovorna uporaba avtomobilov, uporaba okolju prijaznih vozil ... potovalni načini, ki imajo najmanjši negativen vpliv na okolje. In to je ključno za naše zdravje.

V tednu mobilnosti smo beležili načine prihoda v šolo, hodili peš, se vozili s kolesi in skiroji ter z dodatnimi aktivnostmi krepili zavedanje o pomenu skrbi za okolje in naše zdravje. Šolarje je v času projekta spremljala kokoška Rozi, ki jih je nagradila s

Trajnostna mobilnost na OŠPP

karticama, če so se držali pravil prihoda v šolo na trajnostni način. Bilo je zanimivo.

Tanja ŠTEFL,
specialna pedagoginja

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI NA OŠ MUTA

V tednu med 16. in 22. septembrom je potekal Evropski teden mobilnosti pod sloganom »Gremo peš s kokoško Rozi«. Del tega smo bili tudi učenci OŠ Muta, ki smo od srede do torka hodili v šolo peš, s kolesi ali skiroji. Zjutraj smo se zbrali na treh točkah, in sicer na igrišču na Gortini, pri OŠ Muta ter pri Marketu na Spodnji Muti, ter se v spremstvu učiteljev podali proti šoli. Izpolnjevali smo tudi razredni plakat o prihodih v šolo. Tedna mobilnosti so bili veseli predvsem naši najmlajši, saj so lahko v šolo hodili skupaj s sošolci. Seveda pa je bilo vseh tudi nam starejšim, ker smo lahko pomagali paziti na varnost najmlajših. Poleg tega smo se pred poukom dobro razgibali in se naužili svežega zraka, da smo bili pri urah bolj osredotočeni na snov. Prepričani smo tudi, da je

Sprehodi s Sp. Mute

teden mobilnosti marsikomu ostal v lepem spominu in se bo še kdaj z veseljem podal peš proti šoli ter s tem pripomogel k reševanju našega planeta. Za nas devetošolce pa bo drugo leto to lep spomin na trenutke, ki smo jih lahko preživeli skupaj s sošolci.

Tilen ŠTIFTER, 9. a,
šolski novinar

Aktivno v nov dan

**OD PRANJA IN RAZKUŽEVANJA ROK SE MI JE
POJAVIL »ŠVINGLC« IZ LETA 1989!**

OTVORITEV KOLESARNICE

V ponedeljek, 21. 9. 2020, je ob 11. uri potekala prireditev ob otvoritvi kolesarnice. Petošolci, ki v tem letu opravljajo kolesarski izpit, so pripravili kulturni program. Pripravili so kratek skeč, deklamirali so pesmi, ki so jih zapisali sami, ter zapeli in zaplesali na pesem Kolesarska. Zelo dobro so povzeli, kako se kolesarji ravnaajo v prometu in kakšno vlogo ima nova kolesarnica. Ob otvoritvi sta nekaj besed spregovorila tudi ga. ravnateljica in g. župan, ki sta s pomočjo enega učenca slovesno prerezala trak in uradno otvorila novo kolesarnico. Učenci petega razreda so bili zelo ponosni, da so lahko bili del tega, hkrati pa se zelo veselijo, da bodo kmalu, ko opravijo še praktični del izpita, svoja kolesa varno parkirali v novi kolesarnici pred šolo.

Janja GNAMUŠ,
razredničarka

Veseljje ob otvoritvi kolesarnice

EVROPSKI DAN JEZIKOV

Jezikovna raznolikost je del našega vsakdana, tako v šoli kot v zasebnem življenju. Različni jeziki nas spremljajo povsod, na vsakem koraku. Mesec september pa smo si izbrali, da poučujemo, ne le o tujih jezikih, pač pa ozaveščamo o učenju različnih jezikov, o njihovi pomembnosti in vrednosti. V ozadju obeležitve tega dne je globlji pomen. Našim mladostnikom kažemo, kako bogata je Evropa v jezikovnem in kulturnem smislu, v raznolikosti obojega. Še pomembnejši cilj, ki ga zasledujemo s tem praznikom, je strpnost, medsebojno spoštovanje in razumevanje. Učimo se, da jeziki štejejo; da je vsak jezik nekaj posebnega in da velja poznati

ter čuvati tudi jezike, ki jih ne poznamo dobro ali pa sploh ne poznamo. Spodbujamo večjezičnost v prepričanju, da jezikovna raznolikost predstavlja pomembno orodje za boljše medkulturno razumevanje. Z različnimi aktivnostmi smo se pridružili tudi na naši šoli. Postali smo tajni agenti in reševali jezikovne izzive, se ukvarjali z grafiko in oblikovali najboljši motiv na majici, ustvarjali stripe, se ukvarjali z narečji.

Martina LOGAR,
učiteljica

NAREČJE JE POTREBNO NEGOVATI – »VRAŽE IN DRUGE ZGODBE«

V soboto, 26. 9., je bil evropski dan jezikov. V torek, 29. 9., smo ta dan obeležili v devetem razredu, tako da smo dve uri slovenščine namenili domačemu narečju. Učiteljica Majda nam je predstavila govor Sv. Jerneja nad Muto in izvedela sem veliko novega. Najbolj zanimiva je bila primerjava narečij na Sv. Jerneju, Pernicah in Ojstrici. Drugo uro je v razred prišla gospa Bernarda Jerič in nam povedala nekaj zanimivih in srhljivih zgodb. Zanimivo jo je bilo poslušati tudi zato, ker je govorila v narečju. Želim si, da bi ura trajala dlje, da bi lahko slišala še kakšno staro pripovedko. Na koncu smo reševali še učni list, na katerem smo knjižne besede prevajali v narečje in v nemščino. Z nami je bila tudi učiteljica Denise.

Eva VITRIH, 9. b

Všech mi je bilo, da je prišla gospa Bernarda in nam pripovedovala strašljive zgodbe. Želim si, da bi naslednjič prespali na šoli in bi nam te zgodbe povedala v temi, potem pa bi šli s svetilkami raziskovat temne kotičke šole.

Lana LORENCI, 9. b

Vsi smo tiho poslušali gospo Jerič, ker nas je vse zelo zanimalo. Lahko bi nam povedala še več zgodb in nam pokazala tudi slike. Druga ura je bila zanimiva, ko je učiteljica vstopila s kopalnim plaščem. Zapis, ki je bil na tabli, je izgledal zelo zahteven in ne vem, če bi se ga kdaj lotila pisati.

Nuša PONGRAC, 9. a

Predstavitev narečja je bila zelo zanimiva, ker sem slišala zgodbe iz preteklosti in izvedela veliko o narečju. Videla sem, da narečje ni tako lahko, kot sem mislila. Lahko bi bilo še več takšnih ur, da bi se naučili še več o narečju in slišali še več starih zgodb.

Lana Elena VOGRINEC, 9. a

Pouk se mi je zdel zelo zanimiv, saj je bil drugačen od običajnega.

Jaroš POGORELC, 9. b

Pred kratkim bil je evropski dan jezikov,
jezikov, besednih »spomenikov«.
Čeprav nismo imeli delavnic kot po navadi,
mi bolj všeč bilo je letos kakor lani.

Za začetek učiteljica Majda nam narečja predstavi
v upanju, da nam pomembno oznani.
Cel razred je pri uri sodeloval,
z zanimanjem vsak je opazoval.

Naslednjo uro nas gospa Jerič je obiskala,
stare, zanimive zgodbe je izdala.
O črnem mačku se mi najbolj je vtisnila v spomin,
zgodba, da dober moraš biti, daje opomin.

Patricija PREGLAJ, 9. b

LJUBEZEN DO MATERINŠČINE

V torek, 6. 10. 2020, nas je učiteljica Majda obvestila o obisku učiteljice Denise Boschitz pri pouku slovenščine v sredo. Predstavila naj bi nam položaj zamejskih Slovencev v Avstriji. Mislim, da smo se kar vsi razveselili njenega prihoda. Jaz osebno nisem vedela kaj dosti o Slovencih v zamejstvu in še nikdar nisem slišala tujca govoriti slovensko.

V sredo se nam je pri slovenščini pridružila učiteljica Denise, ki nas poučuje pri nemščini, a tokrat je bilo malo drugače. Prvič sem jo slišala govoriti slovensko. Čeprav je narečna slovenščina njen materni jezik, je bila zame malo posebna. Razložila nam je, kakšen je šolski sistem v Avstriji, na kakšen način se učijo slovenščino, kje

Ko sem poslušala gospo Jerič pripovedovati o črnem mačku, se mi je utrnila naslednja pesem:

Črnega mačka se pazi,
pod njegovo kožo hudič lazi.
Dober bodi raje,
ne spremeni nedolžnega v saje.

Goljufi daleč ne pridejo,
hitreje se s hudičem snidejo.
V peklu za vedno gorijo,
nikoli več ne spijo.

Laura URŠNIK, 9. b

dobijo prvi stik z njo. Povedala je, da moraš slovenščino resnično imeti rad, da si jo upaš govoriti v Avstriji, saj jo nekateri Avstrijci zaničujejo, kot tudi zaničujejo Slovence. Povedala je, da ji je bilo zato včasih zelo težko. Ko se je s prijatelji na avtobusu pogovarjala Slovensko, jim je neki Avstrijec zabrusil: »Izginite nazaj, Jugosi!«

Nam se zdi samoumevno, da lahko govorimo slovensko, zato tega ne cenimo dovolj, oni pa se morajo za to boriti. Učiteljica Denise je še povedala, da se ji praznovanje stoletnice plebiscita zdi zaigrano, saj se oni borijo za dvojezične šole in table, ne pa država.

Eva VITRIH, 9. b

NACIONALNI MESEC SKUPNEGA BRANJA

Tudi letos smo se na Osnovni šoli Muta pridružili projektu Nacionalni mesec skupnega branja. Učenci 9. razredov Mel Črešnik, Lana Lorenci, Ivana Milovanović, Tilen Štifter, Zala Skutnik, Enej Stražišnik in Sara Izak so 7. oktobra 2020 brali pravljice učencem 2., 3. in 4. razreda. Učenci so prisluhnili pravljicam O polžu,

ki je kupoval novo hiško, Beli krtek Albin in Izabela, pravljica o princeski, ki je jecljala. Po pogovoru o prebranih pravljicah so nadaljevali z delom v ustvarjalnih delavnicah.

Jožica LAUKO,
mentorica

Poslušamo pravljico

Pogovor o vsebini pravljice

DELAVNICA OB TEDNU OTROKA

V paru sem sodelovala z Enejem, s katerim sva pripravila delavnico za četrtošolce. Te se je udeležilo 14 učencev. Najprej jim je Enej na glas prebral knjigo z naslovom Izabela, pravljica o princeski, ki je jecljala, brez da jim je pokazal ilustracijo deklice. Po prebrani knjigi smo se nekaj minut pogovarjali o vsebini ter odgovarjali na vprašanja, ki sem jih zastavila. Prva naloga je bila, da narišejo Izabelo ali prizor s knjige, kot so si ga predstavljali. Zatem pa so Izabeli napisali voščilo za rojstni dan, saj ga je v knjigi praznovala, ter ga nam na koncu na glas prebrali. Med delom so si lahko

postregli s čajem in piškoti. Vsem otrokom je bila delavnica zelo všeč, saj so izkazali željo, da bi jo še kdaj ponovili. Če so želeli, pa so lahko svoja dela odnesli domov pokazat staršem. Ko so otroci odšli, smo devetošolci pospravili ter si izmenjali svoja mnenja. Bilo mi je zelo zanimivo in zabavno, ker smo se postavili v vlogo učiteljev in občutili kako jim je, ko smo otroci nemirni.

Sara IZAK, 9. a

JUBILEJNI FILATELISTIČNI SKLOP VRTCA IN OSNOVNE ŠOLE MUTA

Ob 120-letnici slovenske šole in 90-letnici vrtca na Muti smo v šoli in v vrtcu izvedli likovni natečaj za oblikovanje jubilejne osebne znamke, kuverte in žiga. Natečaj je trajal od 6. 1. 2020 do 2. 3. 2020. V vrtcu so sodelovali vsi otroci od 1 do 6 let starosti pod

mentorstvom vzgojiteljic. V šolskem natečaju pa so sodelovali vsi učenci od 1. do 9. razreda. Na razredni stopnji so učenci ustvarjali pod mentorstvom svojih učiteljic, starejši učenci pa so ustvarjali pri urah likovne umetnosti, pri likovnem krožku in nekateri tudi

Izbrana dela OŠ

Izbrano delo vrtca

pri razrednih urah. Motiv, ki bi simboliziral 90 let vrtca in 120 let slovenske šole na Muti, so otroci izbirali sami oz. s pomočjo svojih mentoric. Nastala so čudovita otroška likovna dela z bogato simboliko in otroškim razmišljanjem, kaj jim vrtec oz. šola pomeni in kakšen pomen imata za naš kraj.

Strokovna komisija za finalni izbor likovnih del je med vsemi prispelimi deli izbrala 3 likovna dela iz šole in 3 likovna dela iz vrtca, ki so se uporabila za motiv na kuverti, motiv na osebni znamki in motiv na žigu šole ter vrtca.

Nagrajenke v šoli so bile Nina Gracej (9. r.) za motiv na kuverti, Zala Kresnik (9. r.) za motiv na znamki in Nuša Ladinek (8. r.) za motiv na žigu. V vrtcu so bili nagrajeni Ažbe Ferk (5 let) za motiv na kuverti, Zala Filipi (6 let) za motiv na znamki in Neva Vrečič (5 let) za motiv na žigu.

Projekt smo izpeljali s pomočjo Filatelističnega društva »Drava« Muta-Vuzenica pod mentorstvom gospoda Mitje Čeha, ki je tudi oblikoval oba filatelistična sklopa. V sredo, 21. 10. 2020, so učenke, ki so bile nagrajene na natečaju, sodelovale pri opremi jubilejnih pisem z osebno znamko šole in žiga. Dogodek je potekal

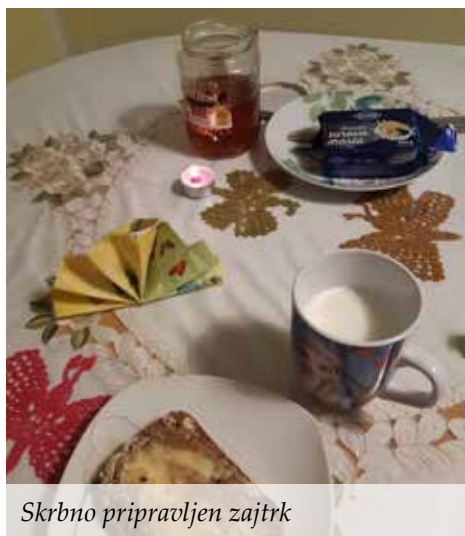
pod vodstvom gospoda Mitje Čeha. Na šoli smo projekt zaključili s postavitvijo razstave Jubilejnega filatelističnega sklopa izbranih likovnih del natečaja in zbirko Filatelističnega društva »Drava« Muta-Vuzenica.

Razstava čaka, da se vsi zopet vrnemo v šolo in si jo ogledamo.

Anita KOROŠEC BOWEN,
učiteljica likovne umetnosti in članica komisije

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

Skrbno pripravljen zajtrk

Kot že vsa leta, odkar obiskujem osnovno šolo in seveda vrtec, je tudi letos v petek, 20. 11. 2020, potekal tradicionalni slovenski zajtrk. Toda letošnji, že deseti po vrsti, je bil nekoliko drugačen. Tokrat ga nisem doživela oz. okusila v šoli. To šolsko leto, ki je nasploh nekoliko nenavadno leto, sem si ga pripravila kar doma, skupaj s svojo mlajšo sestrico. Pripravili sva si mleko, ki pa žal ni bilo domače, slovensko (kupljeno) maslo, doma pa smo imeli domači med čebelarja iz okolice. Za kruh sem poskrbela že prejšnji dan in ga spekla sama. S sestrico seveda nisva pozabili na dekoracijo, okrasili sva si mizo, prižgali sva si svečo in pojedli okusni zajtrk. Po končanem zajtrku pa sva odhiteli vsaka na svoje šolsko delo. Učiteljice so za

Domač kruh

nas pripravile delavnice o zdravi prehrani, čebelarstvu, gibanju in meditaciji. Imeli smo tudi ustvarjalno delavnico, pri kateri smo risali in pisali literarne prispevke.

Lara MESNER, 7. b

NOVINARSKI KROŽEK KO BERE, POZABI NA VSE TEŽAVE

Navdušuje jo tudi gimnastika

Žana Lorenci je osmošolka, ki se ukvarja z gimnastiko, večino svojega prostega časa pa nameni branju. V preteklem šolskem letu je prebrala največ knjig med vsemi učenci na naši šoli in si tako prislužila »naziv« ZLATA BRALKA. O podrobnih številkah prebranih knjig in še več o branju nam bo povedala sama.

Žana, s tem šolskim letom si vstopila v 8. razred. Kakšne cilje si si zadala?

To šolsko leto se želim še bolj potruditi za svoje ocene in prebrati še več zanimivih knjig. Potrudila se bom tudi za šolska tekmovanja in da bom še uspešnejša pri gimnastiki.

Kot vemo, je eden izmed tvojih hobijev seveda branje. Kaj ti pomeni branje?

Branje je tako rekoč moje življenje. Vsak dan preberem kakšno knjigo. Ob branju se sprostim in uživam. Kadar berem, pozabim na vse težave in se živim v knjigo.

Kako si se srečala z branjem, kako ti je postalo všeč?

Z branjem sem se prvič srečala v vrtcu, ko nam je vzgojiteljica prebiral knjige. Postalo mi je zelo všeč. Potem sem tudi jaz v šoli začela brati knjige, ki so me tako navdušile, da se nisem mogla več ločiti od njih. Tako zelo sem jih oboževala, da sem v petem razredu napisala knjigo.

Koliko knjig si prebrala v npr. zadnjem letu?

Brala sem tako v času šole kot tudi med počitnicami; prebrala sem jih okoli 40.

Povej nam kaj o »nazivu« ZLATA BRALKA!

Naziv zlata bralka OŠ Muta sem dobila, ker sem med šolskim letom prebrala največ knjig, 26.

Kakšne knjige najraje bereš?

Najraje berem znanstveno fantastiko in moja najljubša zbirka knjig je Somrak.

Zakaj priporočaš branje?

Branje priporočam zato, ker se iz knjig lahko veliko naučiš in ti dajo misliti o določenih stvareh, ki se dogajajo okoli tebe.

Kateri pa so še tvoji ostali hobiji?

Moji hobiji so še gimnastika, odbojka in ples.

Hvala za odgovore!

Zala SKUTNIK, 9. a

MATEMATIK, KI JE SVOJO KNJIGO POSVETIL SLOVENSKEMU NARODU

Gospod Srečko Lampret prihaja iz Vuzenice. Po izobrazbi je profesor matematike; čeprav ni več zaposlen v šolstvu, se še vedno ukvarja z matematiko. Zlasti ga zanimajo praštevila. V svojem kraju je zelo dejaven na kulturnem področju. Je predsednik Kulturnega društva Vuzenica ter scenarist in režiser Humoristične sekcije. Dolga leta je tudi aktiven član Kulturnega društva Muta in umetniški vodja Ansambla Diaton. Veliko mu pomeni narodna zavest, kar je dokazal s tem, da je svojo pesniško zbirko naslovil Slovenski narod, kateremu je tudi posvečena. Knjiga je bila predstavljena že v okviru občinskega praznika v Vuzenici, kjer je zelo dobro sprejeta. Z njim sem na daljavo opravil intervjua o njegovi knjigi ter ga povprašal o njenem nastanku in o tem, kako gresta skupaj matematika in pesništvo.

Kaj je bila Vaša inspiracija za to pesniško zbirko?

Človek je minljivo bitje in prav je, da poskrbi za to, da nekaj za njim ostane, ko zapusti ta svet. To lahko naredimo na več načinov. Eden od teh, za katerega sem se tudi sam odločil, je izdaja svoje lastne knjige. Poezija in umetnost nasploh sta me vedno zanimali, posebej pri srcu pa mi je tudi narodna oz. domovinska tematika. Kot zaveden Slovenec sem nekako v globini svoje duše čutil dolžnost, da to svoje delo posvetim domovini.

Zakaj ste kot pesniško obliko izbrali ravno sonetni venec?

Pravzaprav gre za sonetni venec sonetnih vencev, ki vsebuje 15 sonetnih vencev, od katerih je vsak zgrajen na podoben način kot najslavnejši Prešernov Sonetni venec. Osebnost so mi vseh klasični slovenski pesniki, zlasti npr. Jenko, Gregorčič in še posebej Prešeren, ki mi je kot mojster sonetov tudi vzornik. Sonet mi je bil že v mojih gimnazijskih letih zelo pri srcu, najbrž prav zaradi blagovozvočnega verza, ki mu pravimo laški enajsterec, ki je osnova vsakega soneta. Poleg vsebine, ki je seveda najpomembnejša, je dobro, če se pesem tudi tekoče bere in lepo zveni oz. »gre v uho«, saj ima tako večjo estetsko vrednost. Danes imamo že pravo poplavo raznih pesniških slogov in tudi psevdoslogov, ki povsem opuščajo tradicionalne pesniške oblike, kot so urejena metrika, melodičnost verza, kitica in rima. Pisanje »pesmi« v teh neurejenih oblikah je seveda dosti enostavnejše in od človeka ne zahteva posebnih poetično-intelektualnih sposobnosti, a vprašanje je, če tem oblikam še lahko rečemo pesem. Morda bi bil izraz »čustvena proza« primernejši. Sam sem pristaš tega, da mora poezija poleg zadosti bogate vsebine izražati tudi neko estetsko in intelektualno vrednost, da pride do pravega izraza. Zato sem tudi prišel na idejo, da za obliko izberem sonetni venec sonetnih vencev.

Katere probleme sodobnega človeštva ste želeli izpostaviti in zakaj?

Izpostavil sem zlasti probleme sodobne slovenske družbe, res pa je, da je veliko teh problemov značilnih tudi za druge evropske narode ali pa kar za ves svet. Poglavitna težava današnjega časa je izguba vrednot. V zadnjem času je postalo že kar nekako »modernost«, da se ne ceni več vrednot, ki so našim prednikom veliko pomenile in ki so v resnici naš narod tudi ohranile pri življenju. Govorim o vrednotah, kot so domoljubje, narodna zavest, vera, nesebičnost,

Predstavitev knjige Srečka Lampreta

iskrenost. Poleg razuma se človek od živali loči tudi zaradi vrednot, ki so njemu lastne. Če od njih odpademo, kaj še ostane od človeka? Človek namreč ni le telo, je tudi duša. Svojo dušo pa ima tudi narod. Če zanjo ne skrbimo, ne bomo več narod, ampak le še peščica sebičnih posameznikov, ki ne najdejo več pravega smisla v svojem življenju. Tudi kultura je kultura v pravem pomenu te besede le, če temelji na vrednotah. V nasprotnem primeru postane dekadentna in se lahko izrodi do skrajnosti. In potem prihaja do dogodkov, kakršni se je zgodil proti koncu oktobra v Ljubljani, ko je necivilizirana drhal groteskno razgrajala pred poslopjem kulturnega ministrstva, hkrati pa se predstavljala kot zastopnik vseh kulturnikov v naši državi. Zame osebno in še za marsikoga drugega, ki se tako ali drugače ukvarja s kulturo, je bila to neizmerna žalitev. Vse to je posledica tega, ker v naši družbi kronično primanjkuje vrednot, pomanjkanje le-teh pa je izpridilo tudi marsikatero umetniško zvrst. Moja pesniška zbirka je hkrati tudi upor zoper izrojeno kvaziumetnost in poziva slovenski narod k spoštovanju vrednot, ki ga sploh ohranjajo pri življenju. Vsak umetnik, pa naj se ukvarja s to ali z ono vrsto umetnosti, bi v prvi vrsti moral svojemu narodu in svoji domovini služiti, ne pa ji biti v sramoto.

Imate izmed vseh sonetov v knjigi tudi Vi svoj najljubši sonet? Zakaj je ravno ta Vaš najljubši?

Teško bi rekel, da mi je kateri sonet iz moje zbirke ljubši od ostalih. To je tako, kot če bi nekoga, ki ima veliko otrok, vprašali, katerega ima najraje. Vsi soneti so moji in vsi so mi ljubi. Posebno mesto seveda zaseda magistrale magistralov kot zaključni sonet, katerega prve črke verzov dajo napis oz. t. i. akrostih »Slovenski narod«, so pa še številni drugi »navadni« soneti, med katerimi so nekateri morda izpovedno še močnejši in vsebinsko bogatejši. Vsekakor pa so vsi med seboj povezani in pridejo do pravega izraza šele kot celota, kot sonetni venec sonetnih vencev.

Ali ste sonete z namenom pisali tako, da ste na koncu oblikovali magistrale ali je to prišlo povsem spontano?

Spontanega tu ni bilo nič. Če bi pisal spontano brez predhodno dobro narejenega načrta, tako v smislu vsebine kot v smislu zunanje zgradbe celotne pesniške zbirke, se na koncu ne bi ujemale

Za izdano knjigo je prejel tudi Priznanje Občine Vuzenica

nič in o kakršnikoli magistralih ne bi mogli niti govoriti, kaj šele o magistralnem sonetnem vencu in magistralu magistralov, ki je zaključni sonet te zbirke. Njegov akrostih se glasi »Slovenski narod«, kot je tudi naslov celotne zbirke. Čeprav je v knjigi uvrščen na zadnje mesto, je časovno gledano prvi po nastanku. Nato sem se lotil preostalih štirinajstih magistralnih sonetov, ki imajo tudi vsak svoj akrostih in skupaj tvorijo magistralni sonetni venec, šele potem pa vseh ostalih »navadnih« sonetov, ki so dali preostalih štirinajst sonetnih vencev. Končni magistralni sonetni venec je nekakšna krona vsega in tudi vsebinski povzetek celotne pesniške zbirke.

Po izobrazbi ste profesor matematike. Kako gresta skupaj matematika in pesništvo?

Skupaj gresta dokaj solidno, posebej še, če želiš pesniti v urejenih oblikah. Pri obojem je potreben red in veliko razmišljanja. Seveda pa je pri pesnjenju za razliko od matematike potrebno izraziti tudi čustva in vrednote, v katere verjameš. V tej zbirki kot poglavitno čustvo izpostavljam svojo globoko ljubezen do slovenske domovine, izpostavljam pa tudi vrednote, v katere sam iskreno verjamem.

Aktivni ste tudi na kulturnem področju. Ste predsednik Kulturnega društva Vuzenica in scenarist ter režiser Humoristične sekcije. Prav tako ste tudi aktiven član Kulturnega društva Muta ter umetniški vodja Ansambla Diaton. Zakaj Vam ravno kultura toliko pomeni?

Kultura je tista, ki narod pravzaprav naredi narod. Eno je kri, ki se pretaka v naših žilah in smo jo nasledili od svojih karantanskih prednikov, drugo pa je kultura, ki je še dosti pomembnejša. Naš jezik, naše vrednote, naš značaj, naše navade, naša tradicija, naša umetnost in nasploh naš način življenja je pravzaprav naša kultura. In zaradi nje smo Slovenci. Kultura je tista, na kateri narod stoji ali pade.

Kakšen pomen ima za Vas narodna zavest?

Odkar je naša pradamovina Karantanija pred 1200 leti izgubila samostojnost, smo bili Slovenci dobesedno hlapci na svoji lastni zemlji. To se je končalo šele leta 1991, ko smo spet dobili svojo državo, na katero bi morali biti ponosni, ne pa je blatiti ali se je celo sramovati. Brez narodne zavesti kot narod ne bi preživeli ali pa bi na veke ostali hlapci. Vsak človek ima samo eno mamo in enega očeta, tako pa ima tudi eno samo domovino. Kdor nima rad svoje domovine, je tako, kot če ne bi imel rad svojih staršev. Zaradi

tega je narodna zavest vrednota, ki bi morala vsem Slovencem biti sveta.

Imate še kakšno sporočilo za vse, ki se odločajo, da bi prebrali Vašo knjigo?

Nihče, ki ima našo slovensko domovino rad, ne bo razočaran, če bo prebral mojo pesniško zbirko. Posebej pa kličem mlade, ki so bodočnost našega naroda: negujte slovenstvo, bodite zavedni Slovenci, bodite ponosni Slovenci. Mačeha ne zmore skrbeti za svoje otroke kot prava mati, zato ne iščite sreče na tujem. Srečo lahko najdete le v domovini.

Tilen ŠTIFTER, 9. a

SONET V/2

Ni ljudstva v svetu, ki mu sloga škodi,
saj sloga tista je, ki moč mu daje,
ki ródu dá blaginjo in mu godi:
vihar drevesa trdnega ne maje!

Vsak tjeje tanke brez napora lomi,
a če iz teh vejá snop naredímo,
silak ga najmočnejši ne prelomi –
v človeku ne, moč v národu dobimo!

Rojak z rojakom naj prebiva v spravi.
Ne misli nase naj, ko mu je sila:
korist za rod najvišje naj postavi!

Enotnost bo Slovenijo vodíla,
da v karantanski oživí spet slavi –
ob slogi moč bo množica dobila!

SONET XIII/12

Rojaki skupaj moramo stopíti,
če dobro ali slábo nam godí se,
da srečo v dobrih znamo dneh užiti
in z národom trpeti, ko trpi se.

Ko domovina nam je ogrožéna,
razklenejo naj se razlik okovi,
saj je pomembna le pripadnost ena:
vsi hčere smo slovenske in sinovi!

Za narod naj Slovenec vsak se trudi
in mladim naj resnico izpričuje,
da domovina le bodočnost nudi!

Nič korenin nam naših ne izruje,
če v dúhu tem živímo v rodni grudi –
očetov naših rod nas odlikúje!

BOŽIČNI KOTIČEK PRAZNIČNI DECEMBER

Prihaja prav poseben čas, najbolj čaroben mesec, mesec december. Tudi v vrtcu se ta začne pravljичno, čarobno, igrivo in z nasmejanimi obrazi naših najmlajših. V vrtcu nas vsako leto pričakajo skrivnostna pisma različnih pravljичnih junakov (zvezdice Zaspanke, muce Copatarice, snežaka Martina, nagajivega palčka ...). Prejeta pisma prazničen december spremenijo v skrivnosten, čaroben, pravljичen, igriv in poseben, drugačen čas. Tako v tem času v vsaki skupini nastajajo otroške dekoracije oken, prostorov in garderobe. Iz igralnic diši po peki piškotov, ki jih otroci pripravijo skupaj s svojimi vzgojiteljicami. Poseben čas namenimo skupnemu druženju ob prebiranju pravljic, prepevanju prazničnih pesmic ob spremljavi harmonike, kitare, klavirja. Zarajamo in zaplešemo v telovadnici na posebnem novoletnem plesu. Poleg vseh pestrih dejavnosti pa otroke še posebej razveseli prihod babice Zime in dedka Mraza. Takrat strokovne delavke za otroke pripravimo lutkovno ali dramsko igro, s katero pričaramo nasmeh na obraz

Pridno poslušamo dramsko igro

tako našim najmlajšim kot tudi njihovim staršem.

Vemo, da bo letošnji december nekoliko drugačen, ampak kljub temu se bomo strokovni delavci v vrtcu potrudili, da bo

v vsakih otroških očeh zasijala čarobna iskrica, ki nam bo prinesla prazničen, družinski in pravljичni december.

Tamara HUSIĆ,
mag. prof. pred. vzg.

PRAZNOVANJE PRAZNIKOV »V TEH ČUDNIH ČASIH«

Leto 2020 je zame zelo posebno in »čudno« leto, saj se je zgodilo veliko nepričakovanih stvari in dogodkov. Sprva smo morali že v začetku leta ostati doma in se šolati na daljavo za računalnikom. Potem smo prišli v šolo, ampak le za kratek čas, saj so sledile poletne počitnice. Septembra smo se lahko vrnili v šolske

klopi, a ne za dolgo, saj je v naši državi spet krizna situacija s koronavirusom. Približujejo pa se tudi božično-novoletni prazniki, ki jih bomo letos preživeli na malo drugačen način.

Vsako leto sem se veselila božičnih praznikov ter novega leta, ampak letos

provič ne bomo skupaj z družino in prijatelji odpirali božičnih daril. Praznike bomo preživeli le v ožjem družinskem krogu. Verjamem, da bomo s skupnimi močmi virus premagali in se bomo potem lahko spet družili s svojimi najdražjimi.

Urška ČAS, 8. b

DECEMBRSKI ČAR

Lahko bi rekli, da je bilo letošnje leto malo čudno. V bistvu kar precej čudno. Odrezani smo bili od javnega življenja, od prijatelji in sorodnikov. Verjetno se nam zdi samoumevno, da lahko gremo na obisk k stricu ali prijatelju kadarkoli imamo čas. Situacija, v kateri smo se znašli, pa nas je naučila, da temu ni tako. Videli smo, kako se počutimo, ko ne moremo objeti svojega bližnjega.

Čeprav so tudi letošnji prazniki zaradi tega drugačni, to ne pomeni, da jih ne moremo izkoristiti v polnosti. Morda nam hoče epidemija povedati, da moramo bolj skrbeti zase in se nehati ozirati na stvari, ki niso toliko pomembne. Zato je letošnja pozitivna lastnost čas za pripravo na praznike (okrasitev, pospravljanje, peka keksov ...), druženje z družino in zabavanje na svežem zraku. Mirno lahko

uživamo v hladnih večerih in v vzdušju, ki ga nad nas pričara decembrski čas.

In kot rečejo: slab začetek pomeni dober konec, zato sem prepričana, da nam bo konec letošnjega leta prineslo veselje in upanje za boljše leto, kot je bilo to.

Tjaša VERHNJAK, 9. a

NA TISOČE ŽELJA

*Prav tiho k nam zima prihaja,
naravo z mrazom obdaja.
A še vedno nas upanje greje,
ko zima na zemljo bele zvezdice seje.*

*Rezko mi zlati kraguljčki zvončkljajo,
po radiu božične pesmi igrajo.
Na ulici prijetno po potici diši,
ljubezenski par si poljub deli.*

*Angelske glasove po ulici se sliši,
najtopleje je v domači hiši.
Kava, kapučino ali topel čaj,
pogovor v družbi pravi je že stari običaj.*

*Zima prinaša na tisoče želja,
odnaša nesrečo, ni več gorja.
Kamor pogledaš belo zlato,
zvezdic mrzlih polno je nebo.*

*Na veji vsa puhasta mala sinička sedi,
majhen psiček na smrček snežinke lovi.
V snegu se vidijo drobne sledi,
škratki že čistijo božične sani.*

*Igra na snegu je vedno zabavna,
ljubezen med mladim parom je obetavna.
Topel objem daje upanje, buči spomine,
za piškotki ostale so le še drobtine.*

*Kmalu novo leto bo prišlo,
vse kar za nami je, bo odšlo.
Dajmo »skupaj, a narazen« proslavimo,
sebi in drugim srečo zaželimo.*

*Imejte za praznike se lepo,
naj vam pri srcu bo toplo.
Naslednje leto pa naj vam sreče da,
naj odnese bolezn, probleme, vsa gorja.*

Patricija PREGLAV, 9. b

BOŽIČNI DUH

*Zunaj zdaj sneži,
oče že dela si skrbi.
Jaz pa hišo okrašujem,
zraven pesmi božične si pojem.*

*Jelkica v kotu kot angel žari,
po božičnem duhu že diši.
Mama v kuhinji peče pecivo,
brat pa v sobi pije pivo.*

*Otroci zunaj se igrajo,
kepajo, smučajo ter staršem pomagajo.
Ta čas je čaroben,
ima ga rad vsak človek spodoben.*

Laura URŠNIK, 9. b

BOŽIČNI ČAS

*B – Bilo je jutro, ko zbudila sem se,
O – ojoj, božič vedno bolj blizu je,
Ž – že sem odhitela
I – in smrečico z okraski odela.
Č – Čar se mora
N – na zunaj poznat
I – in hitro je treba lučke dodati.*

*Č – Čarobno vse izgleda!
A – Ampak res,
S – božič ni beda.*

Nuša PEČOLER, 8. a

V PRIČAKOVANJU

*Božič in novo leto,
sta praznika vsako leto.
Božično jelko okrašujemo,
da Božička in darila pričakujemo.
Božičnega jutra in darila se veselimo vsi,
da je nasmeh na obrazu še lepši.*

*Silvestrovo ali zadnji dan starega leta,
preživimo skupaj z družino in prijatelji, seveda.
Skupaj odštevamo deset zadnjih sekund tistega leta,
da se skupaj veselimo naslednjega.
Moja mama vedno pravi:
»S tistim, ki preživiš ta čas, boste vedno prijatelji ta pravi!«*

Zala KOBOLT, 8. a

BOŽIČ JE BOŽIČ

*V Sloveniji se veliko praznikov obeležuje,
a prav moj najljubši kmalu bo »tule«.
Pa da ne bi mislili, da zaradi daril,
že ko slišim, da je božič blizu,
pomislim na družino, pesmi in hrano,
ki jo vsi radi imamo.*

*Ko je božič, pozabimo na težave,
še sploh pa zdaj v tem času,
ko nam ne gre vse po maslu.*

*A božič je božič –
lep, vesel praznik
in ko se konča,
spet čakaš naslednjo leto ga.*

Nuša PEČOLER, 8. a

SREDNJA ŠOLA SLOVENJ GRADEC IN MUTA POUK NA DALJAVO V OČEH RAVNATELJA

Letošnje šolsko leto zaključujemo ... A popolnoma drugače, kot smo si predstavljali še pred nekaj meseci. Ob pisanju tega članka minevata dobra dva meseca, odkar smo zaprli šolska vrata in ostali doma. Čez noč. Pandemija ... Čas, v katerem nismo vedeli, kaj se bo zgodilo ... Čas, ko smo bili vsi, dijaki, učitelji, starši, postavljeni v neko novo, neznano dimenzijo. In smo začeli s poukom na daljavo.

Tako smo zapisali v članku prejšnje izdaje Mučana maja 2020 in si želeli ustopiti v šol. l. 2020/21 po starem, ustaljenem redu, v učilnicah, na športnih in kulturnih dnevih, z druženjem med odmori, na strokovnih ekskurzijah, ustvarjanju v projektih ... Skupaj, nasmejani, polni energije. Toda septembra 2020 je ta nova stvarnost še vedno obstajala; pouk v učilnicah je resda potekal, a v maskah, malica v razredih ... Prav, a sredi oktobra je epidemiološka slika postavila nova pravila – pouk na daljavo. In ta teče ... Verjetno tudi še ob vašem branju tega članka.

Kako smo se na naši šoli spoprijeli s tem stanjem in poiskali rešitve, dobre tako za dijake kot učitelje, smo povprašali ravnatelja g. Bernarda Kresnika.

Gospod ravnatelj, lahko naredite kratko primerjavo med poukom na daljavo spomladi in trenutnim izvajanjem le-tega?

Najbolj si želim, da bi se čim prej vrnil v šolo. Izredna situacija je močno zarezala že v drugo šolsko leto. Za poklicne in strokovne šole je seveda ključnega pomena praktični pouk in praktično usposabljanje pri delodajalcih. Vse to pa je v tej situaciji zelo okrnjeno, na nekaterih programskih področjih nemogoče. Spomladi je bil seveda večji šok kot oktobra, ko smo drugič zaprli vrata. Spomladi so se morali dijaki in učitelji hitro znajti vsak po svoje in reagirati skladno s spretnostmi na informacijskem področju. Čez poletje smo se temeljito pripravili, saj smo se bali tega, kar se je ponovno zgodilo. Vpeljali smo enotne komunikacijske kanale, izobraževanje preko spletne učilnice in videokonferenčnega sistema Zoom. Pouk teče po ustaljenem urniku in vse aktivnosti tečejo podobno kot v živo, le da smo daleč stran drug od drugega, kar pa je zame največja skrb, saj mladi v teh letih seveda nujno potrebujejo socializacijo, druženje, medsebojna srečevanja. Dijakom je okrnjeno, kar se je nam, ko smo bili mladi, zdelo normalno. Naj se ob tej priložnosti iskreno zahvalim dijakom in staršem za strpnost, prizadevnost in konstruktivnost. Prav tako velika zahvala učiteljem in vsem zaposlenim na šoli in vsem, ki v okolju dobro sodelujejo z nami. Tu gre velika zahvala delodajalcem, ki še vedno (tam, kjer lahko) našim dijakom omogočijo praktično usposabljanje z delom.

V čem prepoznavate prednosti in slabosti pouka na daljavo na šoli?

Moje mnenje je, da se moramo čim prej vrniti v šolo, da bomo lahko odgovorno in z vsem srcem uresničevali naše poslanstvo in vizijo. Morda kot prednost pouka na daljavo izpostavim predvsem večjo samostojnost dijakov pri učenju in vsaj v večini primerov

Teden otroka v avli šole

tudi pridobivanje novih znanj na informacijskem področju. Še enkrat pa res hvala vsem, ki se trudite, da v teh razmerah pouk teče (razmeram primerno) normalno.

Na šoli poteka izobraževanje v sedmih različnih programskih področjih in na dveh lokacijah. Programska področja lesarstva, ekonomije, turizma, trgovine in gostinstva izvajamo na lokaciji Slovenj Gradec, programski področji predšolske vzgoje in okoljevarstva pa na lokaciji Muta. V vseh programih je pomemben del izobraževanja tudi praktično usposabljanje z delom pri različnih delodajalcih. Kako ste se spoprijeli z organizacijo tega?

Spomladi smo večino praktičnega usposabljanja z delom izvajali na daljavo. V letošnjem šolskem letu so razmere na nekaterih programskih področjih boljše. Praktično usposabljanje z delom pri naših mizarjih in trgovcih teče normalno. Nekaj težav imamo z gostinci, vendar so v večini vsi lahko na praksi. Največja težava je trenutno na področju predšolske vzgoje, saj so vrtci zaprti. Praktično usposabljanje z delom smo odložili na kasnejše obdobje, ko se bodo zadeve normalizirale, lahko ga premikamo tudi še v julij in avgust naslednjega leta. Skušali bomo ravnati zelo fleksibilno in ko se bodo razmere ustalile, bomo dijake čim prej usmerjali na praktično usposabljanje. Ob tem še enkrat velika zahvala delodajalcem in hkrati prošnja, da bi našim dijakom omogočili prakso, ko bo to mogoče. Naša največja težava pa je, kot sem že omenjal, praktični pouk v šoli; kot primer naj povem, da si ne znam predstavljati mizarja brez prakse. Lepa hvala vsem z optimističnim pogledom v prihodnost. Moja največja želja za prihajajoče leto je, da bi dijakom odprli vrata. Najlepše želje vsem v prihajajočem let in bodite ZDRAVI!!!

Hvala, g. ravnatelj, za spodbudne besede.

POUK NA DALJAVO V OČEH DIJAKOV

Konec meseca oktobra nas je zopet doletela epidemija COVID-19. Vsi v šoli smo vedeli, da bomo prej ali slej zapustili šolske klopi in se vrnili k pouku na daljavo. Meni osebno je pouk v šoli boljši, ampak ima ta na daljavo tudi svoje prednosti, ki jih marsikdo ne vidi.

Živim v Slovenj Gradcu in takrat, ko poteka normalen pouk v šoli, se moram zbuditi prej. Pouk se začne ob sedmih, avtobus pa imam ob šestih. Pred tem se zbudim eno uro prej, da se lahko v miru in svojem tempu spravim za šolo. Sedaj, ko sem doma, je to en velik plus, saj se lahko zbudim deset minut pred začetkom pouka. Tudi potek pouka mi je zelo všeč. Profesorji in profesorice nam v e-učilnice naložijo spletno povezavo za Zoom meeting. V Zoomu se dijaki skupaj s profesorjem pogovarjamo približno petnajst–dvajset minut. Ko se dogovorimo za naloge, jih profesor naloži v e-učilnico in dijaki jih rešimo in oddamo do določenega termina. Tako smo se lotili tudi teme domačega branja. Le pri nekaterih profesorjih imamo na videu pouk cele ure, na primer pri matematiki. To se mi zdi zelo dobro, saj je reševanje matematičnih zank brez profesorjeve razlage kar zahtevno. Veliko ljudi po Sloveniji se pritožuje, da je pouk na daljavo grozen. Mogoče sem le jaz eden iz tiste peščice ljudi, ki se jim to zdi kot nekakšen izziv in nova dogodivščina, ki jo bom lahko pripovedoval svojim otrokom. A vseeno upam, da se bo epidemiološka slika v Sloveniji čim prej poboljšala, da se bomo lahko vrnili nazaj v šolo!

Jaka KEBER,
2. letnik, program okoljevarstveni tehnik

Pouk na daljavo poteka proti pričakovanjem. Profesorji se res trudijo, da bi nam snov podali kar se da najboljše, čeprav ni isto, kot bi bilo v šoli. Osebno se mi zdi, da dajejo profesorji vse od sebe, saj pouk na daljavo ni najboljše oblika pouka. Vsi pogrešamo osebni stik s profesorji in sošolci, še posebej nam manjkajo pri razlagi, pomoči. A vidim tudi drugo stran, postajamo samostojnejši, kar se mi zdi tudi dobro. Pred mano je matura naslednje leto in odločitev za študij. Tudi zaradi teh pomembnih prelomnic v mojem življenju in tudi v življenju mojih sovrstnikov si želim, da se ta situacija s COVID-19 čimprej konča, da lahko zopet sedemo v klopi in se naše izobraževanje nadaljuje normalno, kot smo vajeni.

Rene BLIMEN,
4. letnik, program predšolska vzgoja

NEKAJ POMEMBNIH KAMENČKOV IZ MOZAIKA ŠOLE OD MAJA DO NOVEMBRA 2020

Šolsko leto 2019/20 smo v zadnji tretjini prehodili na prav poseben način, na daljavo, tudi zaključili smo ga zelo podobno. In še posebej smo ponosni na izjemne trenutke. Tak dogodek je podelitev spričeval poklicne mature in zaključnega izpita. Uspeh je bil velik, res izjemen. S ponosom čestitamo vsem maturantom naše šole, a vendarle poklanjamo posebno pozornost najboljšim.

Kar trije so dosegli izjemen rezultat na poklicni maturi: **zlata Tadeja Jeseničnik** (ekonomski tehnik) in **Matevž Hovnik** (predšolska vzgoja) ter absolutni **diamantni Žan Vinarnik** (predšolska vzgoja), ki je dosegel najvišje možno število točk.

Tudi na zaključnem izpitu so dijaki dosegli lep uspeh; kar 7 jih je doseglo izjemen splošni uspeh, in sicer **Urh Brinovšek, Urban Podvratnik** (mizar), **Lovro Bobek, Jiexian Ji, Urška Schaffer** (gastronomske in hotelske storitve) ter **Urška Rat in Nika Straser** (trgovina).

Ob podelitvi smo vsem dijakom sporočili naslednje: Ujemite čim več trenutkov sreče, da boste z njimi krepili in bogatili vse lepe stvari!

In tisto, kar želimo najbolj, je stvar, ki ni znanje, temveč vrednota ... Želimo vam, da se naučite shajati s soljudmi, kajti človeški odnosi so v širokem učnem načrtu življenja najpomembnejša in najdragocenejša znanost.

LARA MORI – ZMAGOVALKA LITERARNEGA NATEČAJA EUROPE DIRECT KOROŠKA O PRIHODNOSTI EVROPE

Ob koncu lanskega šolskega je mentorica Alenka Helbl 9 izbranih besedil dijakov poslala na literarni natečaj o prihodnosti Evrope. Teme so bile:

- evropski zeleni dogovor – postati prva podnebno nevtralna celina,
- gospodarstvo za ljudi – prizadevanje za socialno pravičnost in blaginjo,
- Evropa, pripravljena na digitalno dobo – opolnomočenje državljanov z novo generacijo tehnologij,
- spodbujanje našega evropskega načina življenja – zaščita naših državljanov in naših vrednot,
- močnejša Evropa v svetu – krepitev naše odgovorne vodilne vloge na svetovni ravni,
- nova spodbuda za evropsko demokracijo – spodbujanje, varovanje in krepitev naše demokracije.

Na natečaju so sodelovali dijakinje in dijaki, ki so bili v šolskem letu 2019/20 vpisani v srednjo šolo na Koroškem ali avstrijskem Koroškem. Posamezni avtor je lahko sodeloval z enim prispevkom, in sicer je lahko izbral med kategorijami: esej, pravljica, kratka zgodba.

Zmagovalce je na virtualni **Okrogli mizi o prihodnosti Evrope**, ki se je v organizaciji informacijske točke **Europe Direct Koroška** in podjetja **A. L. P. Peca, d. o. o.**, odvila v petek, 13. 11. 2020, razglasila strokovna komisija, ki so jo sestavljali **Martina Kanzian** (vodja projektov pri Mohorjevi družbi v Celovcu), **Romana Lesjak** (županja Občine Črna na Koroškem, predsednica Sveta koroške regije), **Dejan Meh Savić** (okoljevarstvenik, zaposlen pri Greenpeaceu), **Primož Suhodolčan** (otroški in mladinski pisatelj) ter **Barbara Žvirnc** (vodja projekta Pesniška olimpijada).

Rezultat natečaja je odličen. **S pravljico Želva po imenu Sofia je Lara Mori »spisala« zmagoto kot najboljši literarni**

prispevek. Poleg objave in sodelovanja na okrogli mizi si je Lara s tem prislužila tudi 100 evrov nagrade.

Na tej okrogli mizi so gostje – evropski poslanci **Milan Zver, Tanja Fajon, Irena Joveva, Ljudmila Novak, Klemen Grošelj, Franc Bogovič**; vodja Predstavištva Evropske komisije v Sloveniji **Zoran Stančič**; člani literarne komisije – predstojali svoje poglede na izhodišča, ki so jih odprli avtorji prispevkov literarnega natečaja o Evropi.

Strokovna komisija je v obrazložitvi zmagovalnega besedila zapisala: »Zmagovalno mesto natečaja tako pripada prispevku z naslovom *Želva po imenu Sofia*. Zgodba o otroku, ki pomaga želvi Sofii spraviti mladiče v morje, spodbudi bralko ali bralca, da začuti bitje, s katerim si delimo planet, tako živo, kot bi šlo za sočloveka. Skrb za želvino dobrobit pa je ponujena tako samoumevno, kot je, ali pa bi morala biti, pomoč sočloveku v težavah. Dodatna okoliščina, zaradi katere je bila komisija pri izbiri zmagovalca ali zmagovalke natečaja samozavestnejša, izhaja iz načelnega soglasja, da z nagrado mlajši ali mlajšemu spodbudimo še druge mlade, da se udeležujejo v družbi in ustvarjajo v njej. Za našo in svojo boljšo prihodnost v Evropi.«

Lara smo povprašali, zakaj se je odločila za pravljico, zakaj ravno želve in kaj je sporočilo njene pravljice, primerne tako za postavitev na gledališki oder kot branje otrokom doma in v vrtcu.

»Že kar nekaj časa se mi zdijo želve prečudovite živali, saj so lepe in hkrati skrivnostne. Zdi se mi fascinantno, da obstajajo že iz dobe dinozavrov, nekateri pravijo, da so celo dinozavrove sorodnice. Zanimivo je tudi, da večina ljudi misli, kako počasne so, a v resnici ti lahko kar hitro pobegnejo, če to le hočejo. No, ker so mi želve tako všeč, sem se odločila, da bom napisala nekaj o njih. Takrat je bilo na internetu veliko o tem, koliko želv umre zaradi odvržene plastike v morje, še posebej slamic, zato sem ti dve temi tudi povezala v celoto. Kot dijakinja predšolske vzgoje sem se odločila, da napišem o tem pravljico za

Lara Mori

otroke, saj se mi zdi, da tega le ni tako na pretek. Hotela sem, da otroci vidijo, kako velik pomen ima že to, da sami naredijo vsaj nekaj malega za naš svet in ga s tem naredijo boljšega za nas, ljudi, vse živali, vso naravo.

Pravljico sem pisala nekaj dni, najprej sem samo raziskovala po internetu in poskušala ugotoviti čim več dejstev o želvah ter njihovem izleganju jajčec. Potem sem se lotila pisanja. Pravljico sem napisala hitro, saj mi je bila ta tema zelo všeč in je besedilo kar »letelo« iz mene naravnost na papir.

Upam, da je pravljica *Želva po imenu Sofia* vsaj nekaj ljudem spremenila pogled na to, koliko lahko že sami pripomorejo za lepše življenje, boljši in prijaznejši svet.«

Tako je, Lara! Z vsakim našim odgovornim dejanjem smo lahko boljši, vsak zase in ves svet.

Larino pravljico si lahko preberete v koticu za najmlajše.

Alenka HELBL, prof.

TINA KOVAČ – SKROMNA, A AMBICIOZNA ČLANSKA DRŽAVNA PRVAKINJA V JUDU

Tina Kovač med tekmo

K intervjuju sem povabila Tino Kovač, dekle s pozitivno energijo, ki te očara s svojo skromnostjo. Koliko vztrajnosti in discipline premore to 16-letno dekle, bodoča okoljevarstvena tehničarka. Kot judoistka, članica Judo kluba Akron Slovenj Gradec, vse naloge opravlja z lahkoto ter spretno krmari med šolskimi in domačimi obveznostmi ter številnimi treningi. Kar hitro se naležeš njene odgovorne in odločne držbe, ki ji prinaša številne uspehe. A včasih lasten trud ni dovolj za nizanje dosežkov, na to žal vpliva mnogo dejavnikov, kar je na lastni koži izkusila tudi Tina – številnim športnikom namreč usodo žal kroji tudi koronavirus, ki je Tini letos preprečil dosego zelenega cilja.

Tina, kdaj si se začela ukvarjati z judom? Te je kdo spodbudil k temu?

Z judom sem se začela ukvarjati v drugem razredu osnovne šole. K temu športu me ni spodbudil nihče, preprosto sem se vanj

zaljubila, ko so člani kluba predstavljali judo na naši šoli. Seveda sem se v tem morala preizkusiti tudi jaz.

Ali se z judom ukvarjaš samo ljubiteljsko?

V prihodnje bi se rada s tem športom ukvarjala profesionalno, želim doseči še boljše rezultate.

Koliko treningov imaš na teden? Kako si načrtuješ dan, da uskladiš čas za šolo, treninge in prostocasne dejavnosti?

Na teden imam šest treningov popoldan in dva ali tri zjutraj. Velikokrat je naporno. Treninge poskušam nekako kombinirati. Vsak dan pa zagotovo poteka drugače. Preživljanja svojih dnevov ne morem primerjati z drugimi, ki gredo zjutraj v šolo ali službo, nato pa ob treh popoldan domov in lahko potem preživljajo svoj prosti čas ali pa lenarijo. Kot sem omenila, imam treninge popoldan po pouku, trajajo po dve uri in mi vsekakor vzamejo veliko časa. Potrebna je veliko odrekanja in prilagoditev, da mi uspe vse, kar želim opraviti.

Kaj ti pomeni ukvarjanje s športom?

Pomeni mi zelo veliko. To je zame sprostitev, odklop od vsakdanjega hitenja, s tem delam tudi nekaj za svojo dušo in telo ter nenazadnje tudi za rezultate.

Kateri so tvoji največji dosežki?

Moj največji dosežek je bil na igrah mladih (ICG) v Kaunasu v Litvi, takrat sem osvojila prvo mesto v kategoriji do 52 kg, in pa 5. mesto na Evropskem pokalu v Gyuru

na Madžarskem v kategoriji do 57 kg. Letos pa sem bila kadetska državna prvakinja, članska državna prvakinja in mladinska državna podprvakinja.

Člani mladinske reprezentance ste se v novembru udeležili Evropskega prvenstva v judu na Hrvaškem. A žal ni šlo vse po načrtih. Kaj se je zgodilo?

Člani Judo kluba Akron Slovenj Gradec smo polni pričakovanj odpotovali v Poreč. Pred tem sem v Sloveniji opravila test na koronavirus, ki je bil negativen, ko pa so me ponovno testirali na Hrvaškem, je bil test pozitiven. Zaradi tega trije reprezentanti žal nismo smeli tekmovali.

Kako si doživljala to prepoved udeležbe na tekmovanju?

Sprova mi je bilo zelo hudo. Bila sem razočarana, da so bili vsi napor in večmesečni treningi zaman. A kar hitro smo se potolažili, da je vse za nekaj dobro in da bomo naslednjič, ko bodo razmere to dovoljevale, lahko pokazali svoje sposobnosti.

To ti seveda iskreno želimo tudi mi. In kaj je tvoj življenjski cilj?

Moj življenjski cilj oz. sanje so seveda olimpijske igre.

Hvala, Tina, za tvoj čas in ta pogovor. Želimo ti še veliko energije za treninge in uspehov na tekmovanjih. Se vidimo na olimpijskih igrah!

Andreja BREZNIK, prof.

MOJSTRICI JUDA Z MUTE

Koroški judoisti in judoistke so v mesecu juliju 2020 na Lopati pri Celju polagali rjave in črne pasove. Izpit za črni pas, 1. dan, sta uspešno opravili tudi občanki Občine Muta Tina Kovač in Tamara Kovač ter tako postali mojstrici juda.

Obe novi mojstrici sta se z judom srečali v Judo klubu Muta, kjer sta trenirali prva leta. Zaradi želje po vse večjem znanju in napredovanju sta športno pot nadaljevali v Judo klubu Slovenj Gradec, kjer so jima bili omogočeni boljši in kvalitetnejši pogoji za delo.

Sva Tamara in Tina Kovač, sestri in judoistki v Judo klubu Slovenj Gradec.

Najini začetki so bili najprej v Judo klubu Muta, kjer naju je treniral Stojan Železnik. Pod njegovim vodstvom sva se naučili načel juda in začeli spoznavati ta šport. Z leti sva postajali starejši in si nabrali kar nekaj izkušenj na državni in mednarodni ravni. Ker sva ugotovili, da nama je judo zelo všeč in si želiva doseči še več, so naju pot vodile v Judo klub Slovenj Gradec, kjer naju je v svoje roke sprejel trener Ruslan Yankovskyy. V Slovenj Gradcu sva pridobili še tisto znanje, ki sva ga potrebovali in se pobjliže spoznali z judom. Najini največji dosežki so zlato na državnem prvenstvu in medalje na mednarodnih tekmovanjih. Obe sva osvojili peto mesto na evropskem pokalu. Prav tako sva se naučili, da judo ni

Tamara in Tina Kovač

le šport, ampak način življenja ter res zelo dobra šola za prihodnost, ki naju čaka.

Tamara in Tina KOVAČ

DIAMANTNI MATURANT SREDNJE ŠOLE SLOVENJ GRADEC MUTA

Moji občutki v trenutku, ko sem izvedel, da sem postal zlati maturant, so bili neprecenljivi. Ne morem reči, da sem bil presenečen, saj sem imel po odpisani maturi pri vseh predmetih zelo dober občutek, a ta občutek te lahko kdaj prevara, zato sem bil vseeno presenečen, da mi je to res uspelo. Sprva sem to dojemal z manj ponosa, ko pa sem kasneje razmišljal, kaj to dejansko pomeni, sem bil tudi sam izjemno ponosen nase.

Pred maturo sem imel jasno zastavljen cilj. Ta cilj ni bil le narediti maturo s kakršnim koli uspehom, ampak sem imel željo maturo opraviti z odličnim uspehom, saj sem vedel, da sem tega sposoben. Seveda je bilo za ta dosežek potrebnega kar nekaj učenja. Ključ do uspeha je bila disciplina, ki sem si jo zastavil pri učenju. Za vsak dan sem si določil količino snovi, ki jo moram predelati, in to sem v večini tudi upošteval.

Tako ni bilo bojazni, da bi mi zmanjkalo časa za katero izmed snovi. Večino učenja sem opravil v dopoldanskem času, saj sem popoldanski čas preživel zunaj z družino ali pa sem se dobil s prijatelji, ki jih pred tem dolgo časa nisem videl. Tudi sprostitvev in odklop misli od učenja sta pomemben del učenja, saj nam drugače lahko to povzroči prevelik stres in učenje ni tako učinkovito. Doma sem imel vso podporo in spodbudo. Kljub temu, da sem opravil poklicno maturo z izjemnim uspehom, to ni dovolj, da bi bil sprejet na fakulteto, ki jo želim obiskovati v prihodnosti. Odločil sem se, da bom prihodnje leto posvetil pripravam na splošno maturo in obiskoval maturitetni tečaj. Odločam se še med dvema študijema, a se bolj nagibam k študiju na fakulteti za šport, smer kineziologija ali športna vzgoja.

Žan VINARNIK

Žan na podelitvi diamantnih maturantov na Brdu

KORONAČAS IN POTEM PRIDE NEPRIČAKOVANO ...

Moram dobiti najboljše ocene. Za najboljše šole. Super, tu sem, moram doštudirati z odliko. Še doktorat. Super, vstopnica v sanjsko življenje! Samo da dobim dobro službo. Evo, imamo jo! Super plača. Lepa pisarna. Poslovne obleke. To je to! Sedaj pa hiša in vikend pa dober avto ... Delam vedno več in več, seveda, to se od mene pričakuje. Napredoval sem! Še višja plača! Super, lahko dobim dober kredit! Menjajmo avto, ta je že star. Iz stanovanja se preselimo v hišo. Še malo večjo. Delam ob sobotah, ob praznikih. Nič ne de, saj sem za to dobro plačan. Samo še tale projekt, pa bo. Pa še en večji projekt. Vau, to bodo uspehi! Rabiva še malo več prijateljev. Poznanstva ti vedno pridejo prav. Greva še na oni dogodek, da spoznava še koga vplivnega. Morava prirediti zabavo, da ohranjamo stike z vsemi temi ljudmi. Vsak dan se videvamo, družimo, zabavamo ... Še v fitness. Ja, moram v fitness. Trikrat tedensko. Najel bom osebnega trenerja. Da si še malce izboljšam postavo. Pa potovanje. Ja, to leto moramo še na eno potovanje. Na dveh smo že bili, tudi smučali smo ... Poslušam seminarje. Ja, motivacija! Ja, zapisovanje ciljev! Postavi si še večje cilje, postavi si previsoke cilje! Res je, moram postaviti še malo višje cilje. Evo, zapisano, zastavljeno! V službi sem že zelo spoštovan. Višje kot to skoraj ne gre. Ampak še malo višje bi pa lahko ... Denarja imamo vedno več. Lahko dobimo še en kredit in kupimo stanovanje za oddajanje ... To!! Prejel priznanje občine, hvalevredne nazive! Imamo vedno več strank. Vedno več prodaje. Obvladam posel. Prihajam domov ob osmih zvečer, otroci že spijo. Jutri pa nov dan, novim zmagam naproti! Dajmo, še malo več, še malo bolje! Samo še tale projekt in še eno napredovanje ...

In pride virus. En navaden virus ... In svet se ustavi. Meje zapro. Podjetje zapre svoja vrata. Ostanesh brezposeln. Dela ni. Inflacija ti

načne prihranke. Druženja z vsemi temi prijatelji so prepovedana. Dogodkov ni. Avta še kupiti ne moreš. Niti stanovanja. Ostanesh doma. Naenkrat spoznaš, kako lahko vse to, na površini dobljeno in za čemer tako hrepenimo, čez noč ne pomeni nič več.

Kaj ostane? Tisto je bistveno. Tisto, kar je v tebi, ko nimaš dela, nimaš stotine znancev, nimaš osebnega trenerja, nimaš družbenih dogodkov, nimaš možnosti potovanja, nimaš kje nositi lepih oblek in se pohvaliti z veliko pisarno. Resno – kaj ostane? Na koncu nam en virus pokaže, kaj se čez noč lahko izgubi. Čemu nima smisla posvečati toliko časa in skrbi, ker ti lahko en sam virus to odvzame? A kaj je tisto, kar vedno ostane?

»Pravo vrednost človek nosi v sebi, tisto, ki je požar ne zogleni, veter ne odpihne, potres ne načne in družba ne odvzame. Tisto, ki je vedno z njim, kamor koli gre.« Nekateri v tem obdobju uživajo in zares živijo življenje, kakršnega so si vedno predstavljali. Z družino, v tišini, v počasnem tempu, s pogovori na svojem vrtičku ter na sprehodih v naravi. Zakaj več tega ne živijo tudi sicer? Drugi so v tem obdobju obupani. Razgaljeni. Sesuti. Sprašujejo se o smislu življenja, prelagajo se iz enega kota v drugega in samo upajo, da se čimprej ornejo v tisti tir stalnega hitenja in doseganja rezultatov. Kje na poti so tako zgrešili, da ne znajo biti sami s sabo?

Petra ŠKARJA

TABORNIKI V LETU 2020

Ponosni taborniki

Tako kot za vsa društva je leto 2020 zelo težko tudi za tabornike. Vodova srečanja so do meseca marca potekala nemoteno. Žal pa smo morali odpovedati zimovanje 2020 in vsa vodova srečanja od marca naprej. Vsekakor pa nismo spali. Preko spleta smo v času prvega vala korone delili in sodelovali na taborniški ropotarnici. Konec marca smo sodelovali na svetovnem dogodku Ura za zemljo, kjer smo pozvali vse člane in občane, naj za eno uro ugasnejo vse luči. Prostovoljci, odrasli taborniki, smo sodelovali preko civilne zaščite in smo bili na razpolago ves čas. Tako smo pomagali tudi pri razvozu hrane.

Sprejem novih članov

Dan tabornikov je bil letos nekoliko drugačen. 22. aprila smo si naredili rutke in ga dostojno praznovali, vsak zase. Prejete slike naših članov, kako so preživeli dan tabornikov, smo objavili na socialnem omrežju Facebook. Konec junija, z nekaj zamude, smo izpeljali zadnjo akcijo pred počitnicami, kjer smo sprejeli nove člane in jim razdelili tiste ta prave rutke.

Kljub vsem preprekam smo se med 12. in 16. avgustom podali na letni tabor. Preživeli smo čudovite dni na Pernicah, kjer smo lahko

Zajtrk na taboru

odklopili od vsakdanjika. Letos smo imeli kar veliko dežja, kar pa nas ni motilo. Orientacija med nalivom je nekaj čudovitega. Ob koncu taborjenja se je bilo prav težko posloviti in oditi nazaj v dolino.

V oktobru, po krajših počitnicah, smo ponovno pričeli z vodovimi srečanji. Pa tudi tokrat nam je stanje s koronavirusom preprečilo vse načrte. Zaradi zagotavljanja varnosti vseh naših članov smo se odločili, da tabornike odpovemo do nadaljnjega.

Pogled v prihodnost je zelo nejasen. Vsekakor želimo vsem, da ostanete zdravi. Izkoristite čas, da se čim bolj umirite in da zopet najdete stik z ljudmi, stvarmi in dejavnostmi, ki so dejansko najbolj pomembne. Za konec pa še ena izmed lepših misli Roberta Baden-Powella, ustanovitelja skavtskega gibanja, »Vzemite življenje kot igro in svet kot igrišče.«

Anja VASILJEVIČ

PIHALNI ORKESTER MUTA V ČASU COVID-19

Godbeniki z dirigentom Društva pihalni orkester Muta

Letošnje leto praznuje Pihalni orkester Muta 125-obltnico delovanja, ki pa je vsekakor v marsikaterih pogledih drugačna od prejšnjih. To je dolga doba, v kateri so delovali godbeniki različnih generacij in kakor so bili oni v različnih obdobjih postavljeni pred različne življenjske preizkušnje, tako smo tudi mi letos postavljeni pred dejstvo epidemije.

Še na lanskem tradicionalnem božično-novoletnem koncertu si nihče od nas ni predstavljal, da je lahko v sodobnem času začasno prekinjeno tudi samo godbeništvoo. Še na letošnjih prvih januarskih vajah smo že kovali načrte za prihajajoče leto in naše delo bi bilo predvsem letos zelo razgibano zaradi same 125-obltnice delovanja. Načrtovali smo od koncerta ob obletnici delovanja, promenadnega koncerta, budnice, gostovanja v Zagorju, priprav na tekmovanje v letu 2021 do nenazadnje našega že tradicionalnega božično-novoletnega koncerta.

Leto je že skoraj pri koncu in naš zadnji večji koncert je bil ravno lanski božično-novoletni koncert, nato pa nam razmere več niso dopuščale, da bi zastaovljene cilje lahko uresničili, nekaj pa nam je kljub temu uspelo izvesti.

Dolgo tradicijo ima tudi sama budnica, ki se je letos razlikovala od preteklih, a je bila vseeno izvedena. Tokrat smo jo od doma spremljali tudi sami godbeniki, kajti pri izvedbi nam je pomagalo Prostovoljno gasilsko društvo Muta. Nekatere stvari smo lahko izvedli meseca junija, ko so razmere to tudi dopuščale. Junija je 90. jubilej praznoval naš najstarejši član Avgust Šrajner. Običajne vaje sicer niso potekale že od marca, zaradi česar smo jih kot novost prenesli izven našega glasbenega doma in tako smo imeli vaje na prostem. Sredi junija smo igrali tudi na svečani seji pred Občino Muta.

Sedaj pa se bližamo času, ko bi sicer v normalnem času bile z vsakim petkom vaje za božično-novoletni koncert intenzivnejše, a

Božično-novoletni koncert

ker letos to ni mogoče, se društvo razvija na drugih področjih. Kot nova pridobitev glasbenega doma je na novo urejena soba, ki bo namenjena druženju, ko bo to seveda mogoče; prav tako se veliko dela tudi na arhivskem področju.

Veslimo se dne, ko bo igranje spet mogoče. Dokler pa vam še ne moremo igrati v živo, vas vabimo, da prisluhnete našim posnetkom na spletu (Youtube), kjer imamo med drugim tudi tekmovalno skladbo Indiana Jones Selection (2018) ter skladbo Moment for Morricone, pod taktirko dirigenta Mihe Šrmpfa.

Nihče ne ve, kdaj bo igranje spet mogoče, a zagotovo bomo takrat spet obudili stare navade in tradicijo ter pihalni orkester ponovno razvijali na glasbenem področju. Četudi je ne moremo fizično izvajati, je glasba še vedno med nami in je tista, ki nas je in bo vedno povezovala, ne glede na razmere.

Vita GRACEJ

AKTIVNOSTI PLANINSKEGA DRUŠTVA BRICNIK V ČASU KORONAVIRUSA

Utrujeni, a nasmejani

Letošnje leto je za naše društvo, kakor tudi za vsa ostala društva v občini in širom po Sloveniji, ki se ukvarjajo z rekreativno dejavnostjo, posebno, turobno leto. Prikrajšani smo namreč za skoraj

vse skupinske izlete, torej v glavnem avtobusne, in priznati moram, da jih že močno pogrešamo. Pogrešamo druženje s tistimi, s katerimi smo radi skupaj. Saj smo kar velika družina, družina enako mislečih,

Na vrhu Petlerkofla v Dolomitih

katerim je skupna ljubezen do gora in narave ter ohranitve njene neokrnjenosti in prvobitnosti. Pa vendar, v začetku leta in po delnem sproščanju ukrepov smo izvedli del naših aktivnosti, predvidenih v letnem programu. Tako smo že v januarju uspešno spravili pod streho naš tradicionalni pohod na Bricnikov vrh, na katerem je vedno prisoten tudi župan g. Mirko Vošner. Udeležili smo se kulturnega srečanja na Uršlji gori. Dobro je bil obiskan tudi naš zbor članov, zadnji petek v februarju. V mesecu marcu, ko je bil načrtovan Jožefov pohod, pa je nastopilo obdobje prepovedi in tudi negotovosti za v prihodnje. Šele po delni sprostitev ukrepov smo izvedli nekaj načrtovanih izletov, in sicer: Ratitovec, pa Peitlerkofel v Dolomitih in Špik Hude police, sosed Montaž v zahodnih Julijcih. Pohod na Roglo naj bi izvedli s soudeležbo planincev iz Leibniza, pa se vabilu iz previdnosti niso odzvali. Mi smo ta pohod realizirali. Žal so odpadle naslednje naše vidne prireditve oz. aktivnosti: izlet na velikonočni ponedeljek, pa vsakoletno abrahamovanje, TAC Spitze v Avstriji, Mežaklja in srečanje koroških planincev, katerega gostitelj naj bi bilo letos naše društvo. Tudi izleta v neznano letos nismo priredili. Smo pa izvedli vse pohode ob polni luni, v okrnjeni sestavi, posamično, a tradicije nismo prekinili. Nekaj odpadlih izletov smo predstavili v naslednje leto, v upanju, da bo do takrat pandemija že mimo, kar si že vsi močno želimo.

Ernest PREGLAV

Skupinska fotografija na Rogli

30 LET DELOVANJA DRUŠTVA INVALIDOV MUTA

*Dokler imamo spomine, obstaja preteklost.
Dokler imamo upanje, nas čaka prihodnost.
Dokler imamo prijatelje, je lepa sedanost.*

Društvo invalidov Muta

Društvo invalidov Muta je bilo ustanovljeno 30. 10. 1990, ko je takratni Oddelek za notranje zadeve Občine Radlje ob Dravi izdal odločbo pod zap. št. 103/90 o delovanju društva s sedežem na Muti. Podpisniki – ustanovitelji društva so bili Mesner Janez, Kvasnik Anton, Mesner Rudolf, Vidovič Jerica, Janjič Miloš, Mesner Almira, Lorenci Mihael, Dobrina Ernest in Štumpfl Jože. Leta 1996 smo enkrat letno začeli izdajati glasilo, v katerem obveščamo invalide o aktivnostih društva za tekoče

leto. Leto 1997 je prelomno, saj smo 17. 6. 1997 na redni skupščini Zveze delovnih invalidov postali član te zveze. Takrat je DI pridobilo proste kapacitete ZDIS za ohranjanje zdravja in vir financiranja za delovanje ter posebne socialne programe. Leta 1998 smo razvili prapor društva, kjer ste se izkazali s prispevki za žebličke. Še ena prelomnica je bilo leto 2000, ko smo ob deseti obletnici delovanja društva s pomočjo Občine Muta in Zveze delovnih invalidov Slovenije skupaj z društvom upokojencev pridobili lastne prostore.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je 26. 9. 2003 Zvezi delovnih invalidov Slovenije in v Zvezo delovnih invalidov Slovenije povezanim društvom, med katerimi je tudi naše društvo, podelilo status invalidske organizacije v javnem interesu. Februarja 2009 smo v Termah Banovci od sindikata Tovarne Muta – Kovačija, d. o. o., kupili bivalno enoto – kontejner, ki smo ga v mesecu marcu prenovili in tako omogočili prijetnejše letovanje in bivanje.

V letošnjem letu smo skupaj z Občino Muta pristopili k projektu OBČINA POMERILNOST INVALIDOV, ki ga razpisuje Zveza delovnih invalidov Slovenije, in veseli smo, da bomo letos prejeli tudi listino. Obvezuje nas, da se še naprej trudimo za neovirano vključevanje invalidov v lokalno skupnost. Bilten ob 30-letnici DI Muta boste prejeli skupaj z glasilom v mesecu decembru. Ob 30-letnici DI Muta smo izdali tudi jubilejni poštni žig. Za nami je torej 30 let uspešnega dela. Upamo, da ste se v naši družbi prijetno počutili in Vam želimo še mnogo let dobrega počutja, zdravja, zadovoljstva in plodnega sodelovanja v Društvu invalidov Muta.

Janez TRATNIK,
predsednik Društva invalidov MUTA

ŽUPNIJA MUTA

Če bi bile okoliščine približno take, kot so bile pred letošnjim marcem, bi vam sedaj postregli s kupom dogodkov v naši župniji. Pa temu ni tako ... saj razumete. Zato se k vam vsem, dragi bralci in bralke, občani in občanke, farani, bratje in sestre obračam s preprostim pismom. Že vnaprej hvala uredništvu Mučana in naši občini, da nam to omogočajo in da smo lahko povezani preko pisane besede.

Korona nam jo je precej zagodla. Vse je postavljeno na glavo. Že spomladi smo »jamrali«, ker nam je prvi val odnesel veliko noč; sedaj vse svete pa najverjetneje advent, sv. Miklavža in božič. Pravimo, da nič več ni tako, kot je bilo. Res je, vse je drugače. Ta december bo čisto drugačen. Prinesel bo mnoge omejitve in tudi mnoge nove priložnosti. Kar spomnimo se, kako smo prejšnja leta vzdihovali nad t. i. »veselim decembrom«. Koliko zaključkov pa nakupovanja daril, praznovanj pa posledično zapravljanja, slabe volje, hysterije, napetosti, pomanjkanja časa zase in za svoje. Zadnja leta osebno prav nič nisem bil navdušen nad decembrom. Ampak letos bo drugače. Česar sami nismo zmogli, nam pomaga korona. Izkoristimo ta december. Bo veliko bolj miren, veliko bolj skrivnosten, bolj preprost. Končno prihaja priložnost, da bomo praznovali advent in božič z manj balasta in, upam, več vsebine. V tem času, ki je sicer najbolj temen po dolžini noči, se na adventnem venčku s prižiganjem sveč veča količina in moč luči, ker pričakujemo rojstvo luči – Jezusa. Izkoristimo ta čas, da

se bo med nami večala luč. Ljubezen je iznajdljiva tudi v koroni. Telefonski klici in SMS-i niso še nikoli toliko pomenili, kot sedaj; koliko pomeni telefonski klic v dom za starejše nekemu, ki zaradi karantene cele dneve sam preždi v svoji sobi. Mogoče bomo po pošti po dolgih letih poslali kakšno voščilnico, lahko pa postane podaljšana roka za obdarovanje naših dragih. Pa še kak Messenger ali Zoom ... Neka gospa mi je že za veliko noč pripovedovala, kako se je za velikonočni zajtrk zmenila s sinovoma in njunima družinama, da bodo sočasno vsak na svojem koncu zajtrkovali in se z videoklicem povezali preko Messengerja. Pa vse vodene molitve in sv. maše po spletu in TV. Upam, da vam bo ostalo še dovolj časa za poglobljeno osebno molitev, branje Svetega pisma ... Koliko luči v temačni in negotovi koroni!

Povabljeni, da ste povezani tudi z našo župnijo. Redno objavljamo po Facebooku na »Župnija Muta« in na cerkvenih oglasnih deskah. Z veseljem sem vam na razpolago tudi za pogovor, molitev, sv. spoved.

Vsak dan molim za vas, še posebej za vse trpeče, bolne in za zaposlene v domovih za ostarele in v zdravstvu. Upam, da tudi vi molite zame. Ostanite zdravi, telesno in v srcu!

Vaš duhovnik Marko DREVENŠEK

ŽEPZ »KLASJE« BESEDE, MELODIJA, PESEM

Ko se rodimo in se slišijo prvi zvoki joka, je vedno mamina pesem tista, ki nas potolaži. V njenem mehkem, varnem naročju in ob pesmi odraščamo.

Skozi zgodovino so ljudje v pesmi in glasbi pripovedovali o svojem življenju, v besedah izražali bolečino, trpljenje, žalost in tudi veselje. Tako smo kasnejši rodovi spoznavali svoj izvor, običaje, navade in življenje svojih prednikov, kar nas bogati in pomaga razumeti svet v sedanjosti.

Ljudska pesem ni nekaj, kar bi nam bilo všeč samo po sebi. Ljudska pesem in glasba imata v sebi mnogo več. Razgrnejo se modrosti življenja. So dogodki, ki jih ne pozabiš. Številčna družina je zbrana za mizo, saj je nedelja. Mama kuha samo krompir, saj drugega nima. V skrbi, da lačni otroci ne bi pojedli ves krompir, začne peti. Otroci različnih starosti se pridružijo petju in zasliši se lepo, večglasno petje. Pa to ni bila samo ena nedelja, pogosto je zmanjkalo hrane in vedno so peli. In že vrsto let z veseljem prepevajo in prenašajo pesmi in besedila naslednjim rodovom.

Sama sem pela v vrtcu, vsa leta v šolskem pevskem zboru. Kot mama sem rada pela otrokom, spremljala njihove nastope na prireditvah. Vnukom sem pela uspavanke in z njimi ponaoljala besedila, ki so bila že malo pozabljena.

PETJE

Pevski zbor je vokalna glasbena skupina, v kateri prepeva več pevcev. Pevci radi hodimo na vaje, saj uživamo, ko prepevamo pesmi, se družimo, najdemo nove prijatelje, skupaj preživljamo lepe trenutke. Pri petju potekajo v našem telesu procesi, ki blagodejno vplivajo na nas. Ob petju se pevec počuti bolj pomembnega, bolj samozavestnega, si krepi samopodobo, s tem pa kakovost življenja. Znano je, da se ob petju ljudskih pesmi starostniki spomnijo vseh besedil. Tudi otroci s posebnimi potrebami, kakor tudi motorični, pri petju nimajo težav.

PREJEMNIKI GALLUSOVIH ZNAČK IN ZAHVAL

Zaradi napake pri objavi v prejšnji številki glasila ponovno objavljamo prejemnike Gallusovih značk in zahval v celoti.

Prejemnici ZLATE GALLUSOVE ZNAČKE:

Gustika WANKMÜLLER in Trezika HABERMAN.

Prejemnice SREBRNE GALLUSOVE ZNAČKE:

Mihaela LUŽNIK, Berta PROJE in Danica KRAJNC.

Prejemnice BRONASTE GALLUSOVE ZNAČKE:

Majda DŽAMBIČ, Tončka ČEH, Mira HUDNIK.

ŽePZ Klasje

Ko se telo umiri in duša spočije, spoznaš, da si želiš in potrebuješ družjenja s prijatelji, zato sem se včlanila v ŽePZ »Klasje«. Sedaj se nastopa na prireditvi udeležijo tudi vnuki in pravijo: »Poglej, tam pa moja babi poje!« Naj še dolgo traja.

Družimo se pevci v pesmi, na srečanjih in prireditvah, spoznavamo vedno nekaj novega. S tem povezujemo glasbo in ljudi slovenskega ozemlja. Tako potuje pesem skozi prostor in čas od rojstva in do konca življenja že mnogo, mnogo let.

Zdenka RAVNJAK,
članica ŽePZ »KLASJE«

Skratka, petje omogoča, da naši možgani delujejo kot celota, ima terapevtsko moč. Pri nas v Sloveniji prepeva 8 % celotnega prebivalstva, kar predstavlja veliko kulturno gibanje. V teh korona časih zelo pogrešam naše vaje, družjenja. Vedno znova imam v mislih besede »KDOR PESMI POJE RAD, V SRCU JE BOGAT«.

Milka VITRIH,
članica ŽePZ »Klasje«

ZAHVALE OB 25. POMLADI ŽePZ KLASJE:

- za 24 let nesebičnega sodelovanja z ŽePZ KLASJE: **Jože FREIDL,**
- za 21 let neprekinjenega delovanja v zboru: **Julčka HELBL,**
- za 22 let neprekinjenega vodenja zbora: **Bernarda ŽVIKART.**

*ZA 25 let neprekinjenega delovanja v zboru (vse od leta 1995):
**Francka VREČIČ, Pepca ROŽEN, Micka POROČNIK,
Emica KRAUTBERGER, Finika KRIČEJ in Katica ODER.***

PRIPRAVA ČAJEV Z DOMAČEGA VRTA

KAMILICA

Kamilica deluje protionetno, blaži krče, deluje proti napenjanju ter pospešuje celjenje. Brez kamilic si ni mogoče misliti zdravljenja katerekoli bolezni želodca ali črevesja, krčev, driske, vnetja tankega črevesa, želodčne sluznice, napenjanja, odvečne kisline in tudi zdravljenja težav z ledvicami, jetri in žolčnika. Deluje tudi razstrupljevalno nad različne bakterije, na stafilokoke in streptokoke. Zdravilna moč kamilice blaži bolečine in pomirja ter blaži omedlevico pri nosečnicah. Zaradi teh lastnosti je kamilica nepogrešljiva pri vseh živčnih pojavih, razdražljivosti, preobčutljivosti, notranjem nemiru, nespečnosti ali zgolj duševni zdelanosti.

ŽAJBELJ

Posušeni listi žajblja delujejo razkuževalno pri ljudeh in rastlinah. Žajbljev čaj uporabljamo za izpiranje ust in grla, saj deluje dezinfekcijsko. Preprečuje nočno potenje, zato ga dajemo bolnikom ob visoki vročini, učinkuje tudi protivnetno, zato se ga uporablja za gripozna obolenja ali zdravljenje bolezni dlesni.

ŠETRAJ

Čaj iz šetraja zdravi driske, ki nastanejo zaradi gnilobnega vrenja, pomaga pri črevesnih in želodčnih krčih, napenjanju in draženju na bruhanje.

TIMIJAN ALI MATERINA DUŠICA

Timijan je dober blagodejno deluje na boleznih dihal, astmo, pljučnico in oslovski kašelj. Zdravi tudi boleznih želodca in črevesja. Ima močne aseptične lastnosti, ubija bacile in viruse. Pravijo mu antibiotik revnih. Vsebuje antiseptik timol, ki deluje kot baktericid.

Materina dušica je pri nas posebno priljubljena rastlina. Uporabljajo jo ob različnih težavah v obdobju prehladov kot pomoč pri izkašljevanju in za blaženje kašlja. Nekateri pa prisegajo nanjo, ko imajo težave s prebavo.

MELISA

Melisa, citronska melisa ali srčno zelje pomirja krče, ureja prebavo, krepi in požiolja srce, razkužuje in celi rane, pomirja migrene in motnje v prebavi.

LIPA

Vroč poparek po ljudskem izročilu spodbuja potenje, zato je pitje lipovega čaja priporočljivo v času gripe in prehladov.

META

Zaradi vsebnosti mentola ohladi ter deluje razkužljivo v ustih in zgornjih dihalih.

15 LET OD PRVE PENEČE MEDICE

Na pobudo vodstva ČZD Maribor je bila leta 2002 ustanovljena Sekcija izdelovalcev medenih pijač, ki je združila izdelovalce medenih pijač iz cele Slovenije. Vloga sekcije ni bila samo druženje, ampak tudi da čebelarje preko tečajev, tako teoretično kot tudi praktično, usposobi za izdelavo medenih pijač. Kakovost njihovih končnih izdelkov medenih pijač pa se je preverjala z vsakoletnim ocenjevanjem medenih pijač.

Čebelarji so hitro nadgrajevali svoje znanje o pridelavi medenih pijač. A kmalu to ni bilo več dovolj. Zato je padla ideja, da dopolnijo svojo ponudbo medenih pijač še s penečo medico oz., kot so jo takrat poimenovali, »medena penina«. V sekciji so takrat imeli srečo, da je bila ena od predavateljic poznavalka »šampanjske« metode izdelave penin. Ga. Silva Podlesnik je bila pripravljena pripraviti ustrezna navodila kot tudi voditi celoten tečaj izdelave peneče medice. Čebelar se na svoji čebelarški poti venomer uči in tako se je pet čebelarjev opogumilo, da se udeležijo prvega tovrstnega tečaja. In po enem letu jim s skupnimi močmi uspe, da v Mariboru prvič svetu predstavijo penečo medico na god sv. Martina. Nad kakovostjo prve peneče medice so bili presenečeni tako prvi udeleženci tega tečaja, predavateljica kot tudi ocenjevalna komisija.

Peneča medica je tako najmlajša med medenimi pijačami. Je sad vrhunskega znanja slovenskih izdelovalcev medenih pijač, kakovostnega slovenskega medu in izdelana po klasični šampanjski metodi. Vsebuje od 9,0 do 15,0 vol. % alkohola, minimalni tlak peneče medice mora

biti najmanj 3,0 bara. Glede na ostanek neprevretega sladkorja pa ločimo suho, polsuho, polsladko in sladko penečo medico.

Čebelarji smo tako ponosni na penečo medico, ki jo lahko ponudimo ob posebnih priložnostih, kot so poroka, slavnostni dogodka, slavnostne večerje in podobno.

Tomaž SAMEC,
svetovalec za varno hrano pri Javni
svetovalni službi v čebelarstvu,
Čebelarstva zveza Slovenije

POROKA 2020/2021

OB STOLETNICI IVANA KNEZA

V pričakovanju 100. jubileja smo obiskali gospoda Ivana Kneza in mu nekateri osebno voščili za njegov praznik, izrekli mnogo čestitk. Takrat si nihče od nas ni zamišljal, da nas bo tako kmalu zapustil. Prispevke smo pripravljali pred njegovo smrtjo, zato smo čestitke, sicer izrečene iz srca, tokrat izbrisali.

G. Ivana Kneza je na njegov rojstni dan obiskal župan Občine Muta

Pri pregledovanju kronike perniške osnovne šole naletim na naslednji zapis, ki je nastal pred dvajsetimi leti, v šolskem letu 2000/2001:

»Najpomembnejši dogodek v kraju pa je bilo praznovanje 80. rojstnega dne gospoda Ivana Kneza, dolgoletnega učitelja in krajana na Pernicah. Krajanji so mu pripravili prireditev, na kateri so z nastopom sodelovali tudi učenci te šole.« (Vir: Kronika šole na Pernicah, str. 99)

Berem dalje: »22. 6. 2001 pa je bila prireditev ob zaključku prizidave vetrolova k šoli.« (Vir: Kronika šole na Pernicah, str. 99)

Takratni župan Ivan Draušbaher je skupaj z učiteljem Ivanom Knezom prerezal trak v barvah slovenske zastave.

Zelo lepo, razmišljam dalje, Perničani so človeka postavili pred materialno dobrino. In kdo je učitelj Ivan Knez, na katerega so krajanji Pernic tako ponosni in so mu ob 80-letnici zapisali:

»Perničan si postal pred mnogimi leti, si boljšega ne bi mogli želeli. Za nas si bil učitelj, vzornik, vse, si pomagal nam od A do Ž.« (Vir: Živoljenjepis v verzih, ki so ga ob 80-letnici zapisali Perničani)

Gospod Ivan Knez je kot mlad učitelj prišel na perniško šolo po drugi svetovni vojni. V razredu je poučeval tudi do 40 učencev od prvega do osmega razreda. Kljub številni kombinaciji razredov in različnih predmetov je dal učencem toliko znanja, da so lahko nadaljevali šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah. Zapisani in bivši učenci pravijo, da ni bil samo dober učitelj, bil je tudi dober delavec pri kmečkih opravilih. Z lastnim vzgledom je vzgajal svoje učence v duhu spoštovanja znanja in kmečkih opravil. Krajanom je rad pomagal z nasveti in tudi »s krampom in lopato«, so zapisali njegovi Perničani. Ves čas svojega delovanja na Pernicah je šolo povezoval s krajanji. Menil je, da šola mora ostati na Pernicah, ker bo le tako kraj ostal »živ«. Kulturne prireditve ob praznikih, ki jih je pripravil skupaj z učenci, so bile vez med šolo in krajanji. Takrat je krajanje povabil v šolo in po kulturnem programu so se skupaj povesečili. Največja zasluga v času njegovega delovanja pa je bila izgradnja nove šole na Pernicah. Njegova je bila pobuda za izgradnjo nove šole, s svojim delom pri izgradnji pa si je prislužil naslednji verz:

»Šolo novo smo zgradili,
brez tebe ne bi je dobili.
Pa dobre ceste prav tako,
brez tebe bi drugače b'lo.«

(VIR: Živoljenjepis v verzih, ki so ga ob 80-letnici zapisali Perničani)

Z nasveti in s svojim fizičnim delom je pomagal še pri izgradnji ceste, električnega in telefonskega omrežja. Po zapisanem in tudi po pripovedovanju njegovih krajanov je bil Ivan Knez človek z veliko vrednotami, ki jih je vsakodnevno udeleževal v šoli in tudi v odnosu s krajanji. Vedno in vsakemu je znal prisluhniti in spoštoval je vsakega človeka ne glede na status, starost ali imetje. Za svoje odlično pedagoško delo je dobil republiško priznanje, za spoštljive odnose s krajanji pa so ga Perničani sprejeli za svojega. Hvaležnost krajanov učitelju Ivanu Knezu se čuti še danes, ob vsaki priložnosti, ko je govora o šoli ali o Pernicah.

Izbrskala pa sem tudi, da se je učitelj Ivan Knez kot upravitelj perniške šole ukvarjal s podobnimi težavami kot mi danes. V okrožnici z dne 24. 9. 1957 je bilo zapisano, da se v primeru epidemičnega pojavnja gripe ukine pouk v posameznih razredih za 7 dni, v kolikor bi obolenje zajelo najmanj 40 do 50 % učencev. V naslednji okrožnici, 28. 9. 1957, pa je bilo zapisano, da se pouk prekine v razredih, kjer je zbolelo vsaj 30 % učencev, v ostalih razredih pa se pouka ne ukine. Zaprte razrede so morali temeljito počistiti in »vse dneve« zračiti. Uvesti so morali tudi strog osebni higienski režim, ki je zapovedoval umivanje rok in higieno kašlja. Prepovedane so bile vse prireditve, kjer se zbira več ljudi. V krajih, kjer so zaprli šole, je bil prepovedan tudi obisk verouka. Pa naj še kdo reče, da se zgodovina ne ponavlja.

Svoje pisanje bi sicer zaključila s čestitko, vendar ga zaključujem z lepim spominom na gospoda Kneza. Bil je naš vzornik v času svojega delovanja in bo to vedno tudi ostal. Vedno mu bomo hvaležni za vse dobro, kar je naredil za učence in krajanje Pernic.

Anita AMBROŽ, prof.,
ravnateljica

SPOMINI NA UČITELJA IVANA KNEZA IN PERNIŠKO ŠOLO

Narava se odpravlja k počitku, dolgi večeri naznanjajo pozno jesen. Za nami je mesec oktober in čas epidemije, ko je častitljivih 100 let slavil naš perniški učitelj Ivan Knez. Skoraj vsa leta učiteljevanja je bil zvest Pernicam in se po upokojitvi preselil v Slovensko Bistrico. Življenje ga je pred kratkim pripeljalo nazaj, na Koroško, k svojim domačim in svojim Perničanom. Kot da je moral dočakati jubilej prav tu, kjer je pustil pečat svojega življenja, učiteljevanja in vsestranskega dela. Perničani smo se veselili njegovega jubileja, mu želeli v zahvalo za njegovo delo pripraviti »poseben dogodek«. Zaradi razmer epidemije smo z njim le pokramljali v ožjem krogu, obujali spomine skupnega življenja in se mu zahvalili za njegovo delo v našem kraju.

Ivan Knez je bil učitelj na perniški šoli z najdaljšim stažem. Tudi sam sem bil njegov učenec. 6 let sem obiskoval šolo v domačem kraju, potem mi je svetoval, naj grem v Vuzenico, kjer sem se učil še tujega jezika, kar je bil pogoj za nadaljnje šolanje.

Pouk na perniški šoli je bil nekaj čisto drugega kot v Vuzenici. Imeli smo kombiniran pouk, vsi razredi smo bili v dveh učilnicah, učitelj pa je bil sprva samo Knez. Šele v kasnejših letih so se pridružile učiteljice. Ja, Ivan Knez je bil poseben učitelj. Vsem učencem je razdelil delo, z enim je delal on, drugi pa smo imeli samostojno delo. Na koncu ure je spraševal. Veliko smo delali sami, učenci smo pomagali drug drugemu in se tako navajali na samostojno delo. Ivan Knez nas je učil »učiti se sam«. On nas je učil za življenje.

Pa tudi otroci smo bili drugačni, nekateri bolj plahi, nekateri sramežljivi, drugi spet nagajivi. Vsi pa smo bili delavni, bolj ali manj redoljubni, predvsem pa smo morali biti spoštljivi do učitelja, staršev, drug do drugega. Vse to nas je tudi učil naš učitelj. Ivan nas je učil in vzgajal. Morali smo biti redoljubni, ubogljivi, predvsem pa lepo in razumljivo pozdravljati. Redno je skrbel za higieno in pregledoval, kako smo se umivali.

Poleg pouka je skrbel tudi za kulturno življenje. Skupaj smo pripravljali proslave in zaigrali kakšno igro. Radi smo nastopali, še posebej ob prihodu dedka Mraza, za dan žena in se tako veselili skupaj z našimi starši. Vključeval nas je tudi v razna tekmovanja (šah, Vesela šola ...), kjer smo dosegli lepe rezultate. Tudi domačini

HITRO, PREHITRO MINEVA ČAS

Zasuk misli daleč nazaj, v leto 1974. Kot učiteljico začetnico me je poklicna pot popeljala na šolo Pernice. Do takrat je tam vse oddelke od 1. do 8. razreda poučeval en sam učitelj – »tovariš« Knez. Takrat pa vsa si jih razdelila v dva oddelka. On je poučeval 1. in 2. razred ter 6., 7. in 8., jaz pa od 3. do 5. razreda, vsak po 15 učencev. Posredoval mi je dolgoletne izkušnje in pouk je v popolnem zamahu kmalu zaživel drugače. A delo ni bilo samo učenje in vzgoja v razredu, pač pa si se moral naučiti zaživeti z vaščani in ja, tega me je naučil on. Sprva sem na domovih spoznavala domačine učencev, ki sem jih poučevala, kasneje tudi druge vaščane, tudi mlade, ki so že zaključili z osnovnim šolanjem.

Ivan Knez z lovci ob svoji 100-letnici

so se radi vključevali v šolske aktivnosti, otroci pa smo lahko kdaj ostali doma in pomagali pri kmečkem delu. Učitelj Ivan je cenil kmečko delo.

Ivan Knez in njegovo delo je bilo tudi zelo povezano s Perničani, s krajem in z vsemi akcijami v našem kraju. Živel je na Pernicah in živel je s krajem. S svojim džipom je nas otroke vozil v dolino, k zdravniku, na OŠ Vuzenica in povesod, kjer smo imeli kakšne dejavnosti. Tako je prikrajšal marsikatero pot našim staršem.

Ko sem prišel v OŠ Vuzenica, sem začel spoznavati razliko šolanja na Pernicah in v Vuzenici. Več učiteljev, več otrok, drugačni otroci in drugačen pouk. Vse, kar sem dobil na perniški šoli, mi je koristilo, da sem se tudi v Vuzenici, v množici otrok, dobro počutil. Predvsem pa sta mi perniška šola in perniški učitelj Ivan Knez dala znanje in vrednote za življenje.

Na Ivana Kneza imam sam in Perničani lepe spomine.
Blaž KRAJNC,
njegov učenec

Bili so veseli mojega obiska, še posebej sem bila zadovoljna sama, ker so me sprejeli za svojo. No, in veliko tega, kako živeti s krajanji in krajem, mi je dal moj mentor. Združevale so nas tudi krajeвне proslave, gospod Knez pa je bil tisti, ki je povezoval nas vse. Naučil me je, kako s pozitivno energijo poživiš dogajanje na vasi, kako in kdaj prisluhni ob težavah in kako prisluhni vsakomur. Tako smo se v slabih treh letih navezali drug na drugega. Danes, skoraj po petdesetih letih, se spomnimo na čase, ki smo jih preživeli skupaj. Bilo je lepo. Razveselili smo se drug drugega, malo pokramljali ...

Štefka LAMPREHT,
nekdanja učiteljica

UČITELJU IN ČASTNEMU OBČANU V SLOVO

Oče in sin

Septembra 1945 je mlad Ivan Knez prišel iz angleške vojske, užil skromen mesec počitka, se za kratek čas ukvarjal z mislijo, da bi odšel v Ljubljano in si izbral nov poklic, vendar je primanjkovalo učiteljev, tako da so ga pregovorili, da se je vrnil v prosveto. Na okraju na Prevaljah so ga napotili na Pernice, ki jih je resda krajši čas zapuščal, ko je bil na doslužanju v vojski, leta 1949 je bil komandant delovnih brigad pri gradnji ravenske gimnazije, ter ko je učil na gimnaziji in vodil dijaški dom ter kadrovsko službo v ravenški železarni. Od septembra 1957 pa Pernic ni več zapustil.

Pod streho perniške šole, 18 km od najbližjega kraja Mute, je živel z ženo Matildo in vzgajal štiri sinove. Imel je skromno stanovanje poleg učilnice za osem razredov, v kateri je potekal kombiniran pouk – dopoldne za štiri razrede in popoldne za druge štiri. Zelo težko je bilo predelati obilico učne snovi za osem razredov. Poleg pouka je učencem nudil dopolnilni pouk, ob slabem vremenu pa sta z ženo organizirala tudi varstvo otrok. Poleg celodnevnega pouka je kot mentor vodil aktiv predmetnih učiteljev s štirih podružničnih šol, saj je imel bogate izkušnje za nasvete o tem, kako naj učitelj in šola v odmaknjenih vaseh postaneta žarišče dogajanja. Z gozdnim obratom Radlje, ki je pokrovitelj šole na Pernicah, se je dogovoril tudi za uvedbo kmetijskega izobraževanja.

Na Pernicah v času učiteljevanja ni bilo elektrike, ne vode. Ljudi je bilo treba pregovoriti, jih ogreti, da so bili pripravljeni pomagati pri napeljavi elektrike, vode, pri gradnji ceste.

Največja zasluga v njegovem delovanju pa je prav gotovo pobuda in sodelovanje za izgradnjo nove šole na Pernicah, ki jo je financirala občina, svoj del tudi Gradbeno podjetje Radlje, za prevoz 100 m³ gradbenega lesa pa so poskrbeli domačini, prav tako za ureditev igrišča. Ves čas se je trudil, da je ostajala šola na Pernicah živa, saj je s tem ostajal živ tudi kraj.

Dolga leta je bil odbornik v takratni krajevni skupnosti, občini in en mandat je bil tudi delegat na republiškem nivoju v Ljubljani. Perničani so ga sprejeli za svojega. Vedno in vsakemu je znal prisluhnuti. Krajanje Pernic so mu hvaležni za to, kar je dal mladi generaciji. Ni dal samo znanja, temveč je slehernega vzpodbujal ter učil spoštovati drug drugega.

Številni starši so se obračali na g. Kneza po nasvete, kam se naj njihovi otroci vpišejo v šolanje. Odgovarjal jim je, da naj najprej presodijo svoje finančne sposobnosti, ali zmorejo denar za internat, potem naj te možnosti uskladijo z željo otroka. Toda ne tako, da bo družina stradala. Potrudil se je tudi, da so na republiški izobraževalni skupnosti pomagali štipendirati odličnjake. V takratnih časih so se nekateri kmečki starši branili take pomoči, saj so želeli svoje otroke obdržati na kmetiji ali zaradi skromnosti. V času učiteljevanja g. Kneza se je marsikaj spremenilo, npr. otroci niso več nosili tradicionalnih pohorskih cokol, prisotnost pri pouku pa je bila višja od 90 %.

Aktiven je bil tudi na kulturnem področju. Kljub obilici dela z otroki je ob vseh večjih praznikih, kot so dedek Mraz, dan žena ali konec šolskega leta, pripravil kulturni program, povabil krajanje, da so se ob otroških igrich in petju skupaj veselili in kramljali ter izmenjali svoje vsakodnevne skrbi.

Leta 2005 je bil g. Ivan Knez častni občan Občine Muta, letos pa je kot najstarejši občan Občine Muta dopolnil jubilejnih 100 let.

Sonja REPNIK,
poslovna sekretarka VII

V spomin in slovo
spoštovanemu g. Ivanu Knezu
izrekamo iskreno sožalje
vsem najbližjim.

Župan in Občinska uprava
Občine Muta

VALTER BREZNIK

1930–2020

Zadnja leta sva se srečevala v Domu Hmelina Radlje in klepetala o Muti. Koronavirus je preprečil, da bi Valter, kot stari Mučan, še kaj več povedal o svojem rojstnem kraju, ki mu je ostal zvest do kraja.

Njegov oče Jurij je hodil na delo v kovačijo Gustlhamer (1898) v Bistriškem jarku. Delali so 12 ur dnevno; imeli dve vodni kladivi – repača. Ostanek stavbe kovačije so v letu 2019 podrli. Mati Marija je med

prvo svetovno vojno (1914–1918) delala kot medicinska sestra v vojaški bolnišnici (lazaret) na Goriškem. Rad je pokazal orumenelo fotografijo iz te bolnišnice.

V Tovarni Muta (kovačija) se je izučil za ključavničarja (4 leta). Kasneje se je dodatno izobraževal v Ljubljani in Mariboru. Postal je ugleden tehnolog, zato so mu vedno znova zaupali odgovorne naloge v Tovarni poljedelskega orodja in livarni Muta.

Preusmeril se je v livarstvo. Livarno Muta so zaradi izgradnje HE Vuhred prestavili v Vuzenico. V novi livarni so postavili povsem novo tehnologijo ulivanja sive litine za celoten jugoslovanski trg in izvoz na zahtevno evropsko tržišče. Livarno so vseskozi dograjevali in modernizirali.

V času pridružitve Tovarne Muta k Združenemu podjetju Gorenje Velenje (1971–1991) so na novi industrijski coni na sp. Gortini (Karavaning) postavili sodobno livarno za proizvodnjo jeklenega termično obdelanega granulata po italijanski tehnologiji (sedaj Abrasiv Muta, d. o. o.).

V stari livarni (Livarno Muta) so obnovili proizvodnjo. V kupolnih pečeh so proizvajali belo trdo litino in proizvodnjo postopoma opustili, da je danes tam nastala obrtna cona.

Kot šef livarn je bil do sodelavcev zahteven in pravičen, zahteval je disciplino. Mladim sodelavcem je utiral pot v tujino, saj je dobro obvladal nemščino. Skupaj sva napisala dolgoletno zgodovino livarstva na Muti in v Vuzenici za Livarski vestnik. Predviden je bil za kronskega pričevalca v načrtovanem dokumentarnem filmu o inženirju Milku Bremcu kot prvemu slovenskemu lastniku železarne na Muti.

Na Muti si je skupaj s Kolčevo Marijo ustvaril srečno družino in zgradila sta lep dom. Hčerka sta omogočila visokošolsko izobrazbo. Pokojninska leta si je polepšal v Društvu upokojencev Muta, kjer se je srečeval z vrstniki na raznih druženjih, piknikih, izletih, letovanjih na morju.

Ohranili ga bomo v spominu kot vedrega, šegavega, razgledanega krajana, ki je bil priča in leksikon dogodkov njegovega časa na Muti.

Ludvik JERČIČ

ABRAHAMOVANJE 1940-LETNIKOV

Spomladi leta 1990 se je skupini krajanov Mute, ki so bili rojeni leta 1940 na Muti ali pa so se preselili na Muto, porodila ideja, da bi skupaj pripravili srečanje vseh jubilarov, ki bodo tistega leta dopolnili 50 let. Ustanovili smo pripravljalni odbor, ki je imel nalogo, da pripravi bogato srečanje jubilarov – abrahamovcev, saj smo bili prepričani, da skupna pot 50 let označuje pomembno življenjsko obdobje. Leto 1940 je mejnik svetovne zgodovine, ki mu je sledila druga svetovna vojna. Otroštvo in mladost jubilarov sta bili povezani z vojnim obdobjem in kasneje z obnovo porušene domovine. Petdeset let je nekakšna prelomnica življenjske poti, ko se pogleda nazaj in se naredijo novi načrti za bodočnost.

Sedemčlanski odbor je najprej sestavil seznam vseh krajanov Mute kot tudi priseljencev, rojenih v letu 1940. Poiskal je tudi naše rojake v tujini in tako na seznam vabljenih vpisal 54 imen. Prvo srečanje smo pripravili 1. septembra 1990. Udeležilo se ga je 37 jubilarov, vedno pa so bili vabljeni tudi njihovi partnerji. Srečanje je ostalo neponovljivo dogodek v življenju jubilarov. Srečanja z bivšimi sošolci, sosedi, sodelavci, z nekdanjimi simpatijami so nas pomladila za desetletja. Veliko smo si imeli povedati. Vsako srečanje smo pričeli z mašo v farni cerkvi na Zg. Muti. Sledil je zbor udeležencev na trgu pred krajevno skupnostjo, nato ogled muzeja, vpis v spominsko knjigo in skupinsko fotografiranje. Pričakali so nas tudi godbeniki Pihalnega orkestra Muta. Sledila je še zabava s plesom v gostišču.

Drugo srečanje ob šestdesetletnici je bilo leta 2000. Udeležence je pozdravil in sprejel župan Ivan Draušbaher. Na tretjem srečanju

leta 2010 ob 70-letnem jubileju je udeležence sprejel župan Boris Kralj. Podpisali smo Spominsko listino, ki je registrirana na Občini Muta, kjer se hrani tudi njen original. Vanjo smo zapisali izjavo, da bomo negovali prijateljske medsebojne odnose, si medsebojno pomagali in se zavzemali za uresničevanje razvojnih ciljev Občine Muta. Zapisali smo tudi, da se naslednje srečanje organizira leta 2020 ob našem 80. jubileju. Žal nam je načrte porušil koronavirus. Dalj časa smo upali, da ga bo mogoče pripraviti vsaj pozno jeseni. Srečanja, ki smo se ga z leti vedno bolj veselili, seveda ne bo. Minilo je 30 let od našega prvega srečanja. V teh letih smo se poslovili od osemnajstih sopotnikov naše generacije. Še vedno upamo, da bo koronavirus izzvenel, da se bomo ponovno srečevali, obujali spomine, si pomagali in ostali dobri prijatelji.

Marjana JERČIČ, Kristijan HELBL

KAKO SE VIRUS ŠIRI

PRED 2020:   **PO 2020:**

VAVČER

Vedno pravimo, da so slabe stvari samo slabe. Ampak za vsako slabo stvar se čez čas pokaže, da je bila za nekaj dobra. Tudi letošnja korona je zelo slaba stvar, po drugi pa je prinesla nekaj dobrih stvari. Če že ne kaj drugega, pa vsaj bone za dopust. Veliko ljudi se za dopust sploh ne bi odločilo (iz različnih razlogov, med njimi tudi jaz), če se jim ne bi zdelo škoda »šenkati« državi te že preplačane vavčerje. Ker se je tudi meni zdelo neumno jih ne zapraviti, sem se odločila, da si ogledam Slovenske gorice, meni tako lepe kraje in prijetne ljudi. Pri Benediktu sem si na turistični kmetiji rezervirala sobo in s seboj povabila prijateljico, ki teh krajev še ni poznala.

Obe sva se zelo veselili »pustolovščine«, a glej ga zlomka, naleteli sva na turbno vreme. Že med potjo (v avtu, da ne bo pomote) naju je močil dež, tako da brisalci niso niti malo mirovali. Včasih hitreje, slednjič počasneje so plesali po steklu, tako da so na koncu poti za spomin že pustili kak madež na šipi. Popoldan se naju je vreme le usmililo in prenehalo s tem svojim »hacanjem«, da sva lahko napravili ogled posestva in njegove okolice. Zvečer sem poslala znancu iz Sv. Ane SMS, da počitnikujem v njegovih krajih in bi želela z njim popiti kavo in kakšno reči. Je namreč član KUD-a Sv. Ane, ki so s svojo skupino pevk in pripovedovalcev gostovali tudi na prireditvah naše literarne skupine Utrip Zg. Drave, katere članica sem.

Sreda se je rodila v prekrasno jutro in sončen dan. Pri Sv. Ani naju je že čakal naš znanec g. Franc Ruhitel, ki je samo za naju s prijateljico pripravil voden program in naju popeljal po teh lepih

Zbirka kmečkega orodja

STORI CAJTI

Bli so cajti, ko se je na noši lubi zemli marsikaj dogojalo. Stori lidi so rodi prajli, da je strošlo, najbol tam, ke sta dve meji kup prišli, al pa celo tri. Tam so se rode prkazvole čudne reči: smrt s kaso na romi al pa koki lidi, ki so bli že dolgo ta rajni in so zod hodli. Nieki so mrlji zod hodit, zlasti toki, kiri so se v živoleju pipali za zemlo, pa mejnike prestaolali. Tokih je blo velko. Se pa tak daro spomnim ene zgodbe, ki sta mi jo ata in mama prajla, da bi se naj dogojalo v noših krajih. Veidli so povet še, kiera dvo pavra sta to bla.

Bla sta dara prjotla. Tam, ke sta meji june havžnge kup prišli, sta postajla no klop in hodla ta sedet. Če ž med kednom ni blo cajta, ob nedelah pa gvišno. Pa sta se mienla, kak kiri havžje, kak so otroci

Navdušeni nad gostoljubjem

goricah in kraju. Izvedeli sva veliko krajevne zgodovine, si ogledali znana obeležja in utrip kraja. Ker je bilo že krepko čez poldan in me je ob tej uri doma že čakalo kosilo, nama je že kar krulilo po želodcih. Pa naju je gospod Franc potolažil in obenem povabil na svojo kmetijo, kjer sva lahko potešili lakoto s pristno kmečko južino. Razkazal nama je tudi zbirko kmečkega orodja, za katero je preuredil staro preužitkarsko kočo. Ker redi ovce, iz volne izdeluje copate, klobuke, jope, brezrokaonike in tudi spominčke. Ti izdelki niso pleteni ali kvačkani, kot bi pričakovali, ampak polsteni.

Ko smo se najbolj prizadevali z okusno južino, sta se od nekod pojavili dve družini, ki sta prav tako kot midve uživali v lepotah narave in preprostih ljudi. Franc jih je prijazno povabil v svoj muzej in nam vsem pokazal kratek film o življenju in delu Svetoančanov. Ob srečanju z Dolenjci je padlo kar nekaj anekdot na račun kar treh pokrajin: Štajerske, Koroške in Dolenjske. Seveda sem morala k vsej debati tudi sama pristaviti še svoj koroški »piskerček« in jim predstaviti našo skupino in delo. Da pa so mi verjeli, sem jim povedala par zgodb v narečju.

Bil je tako lep dan, ne samo zaradi vremena, pač pa zaradi ljudi, s katerimi smo navezali nova poznanstva, stkali vezi prijateljstva, pa čeprav zaenkrat le preko spleta. Upam pa, ko bo vsa ta norija minila, da se tudi osebno spet križajo naše poti.

Bernarda JERIČ

pridni al pa žleht, pa kiri mo boljšo bobnco. Pa sta se hecala, koj, č bi nobat jih zamejala, pa nazodno sta ger prišla, da je najboljši tak, kak je.

Ko sta ž bolj v liete prišla, sta že pozobla na tiste reči, ki so se v pojstli – hodru godile. Začela sta študirat, da bo počosi trieba havžngo čries dat pa it na havcih. Neka otruk se je ž tak poženo, še daro, da je dama ostola najmlajša čira. Trieba ji bo najti ženina, pa jo oženit, da bo havžnga šla naprej. Pa tudi na zodno uro sta se spomla. Večborti sta debatirala, kak je kaj na unem svetetu. Vsok je mel soajo teorijo, tak da sta se včosih sker skriegala zaradi tetiga, pa sta rekla: Kiri bo prej vmrl, bo prišo zod povet, kak je tam v

POVEJMO PO NAŠE

resnici. Zmienla sta se še, kejko dni po smrti se najdeta na tisti klopi, na kiri sta tak roda sedela in še uro. Točno ob polnoči. Dola sta si roke, da sta s tim potrdila zaobljubo.

Pa je minlo kr neka liet, ko je eniga res pobrolo. Drugemu je blo čudno dovchajt, vsok den je hodo na klop sedet in kuma čoko, da bo minlo deset dni, da bo prijotl prišo zot in povedo, kak mu gre in kak je tam na unem svetu. S čudnimi občutki se je na napovieden den oz. nuoč sprajo sedet na klop. Blo ga je fejest stroh, saj je vedo, da mojo ta rajni čudno muoč. Koj vieš, koj mu lahko nardi. Bla je tamna nouč, cov blizu jenga se je drla sova. »Tete pa ni daro«, si je reko. Včosih so rekli, če se sova dere, da bo nedi vmrl. »Bolj pometno, da grem doumu zot!« je ž vstal s klopi in mislo it, ko se je

na nebu pokozo meisnc. Koj naenkrať je zagledo ta rajniga soseda, ki mu je prišo povet, kak je na unem svetu. »Ni tak, ko sn jaz reko, pa tudi ni tak, ko si ti reko! Srečo moš, da sma bla dara prjotla, če ne, bi te že zdruobo v sunčni proh!« Pa je zgino. Uni ta živi sramok je bil cov trd od stroha, tak da ni vedo, kam se mare obrnt, da bo duomo prišo. Te se je zaklev, da kaj tokega nikol več ne nardi. Pa prej tok mogočnež, ko prej korkaj ni verjel, ne v бага pa ne v vruga, je začel modlt in бага klicat na pomuoč, da je doumo našo. Čez neka liet je tud sam šov za sosedom in se lahko sam prepričo, kak je na unem svetu.

Bernarda JERIČ

TAK JE BVO

Na vesi je civo leto vejko deva. Vsoka bajta mo kok gartl al pa tud kopus, na kirem si kaj nasadijo. Pridni lidi vigred v zemlo vtaknejo semena pa tud gomole, da kaj sroste za črez leto za v pisker djat. V jesen pa v klet pa v špajz zramat, pozimi bo prav prišvo. Mrčasto, dežeono pa hvadno vreme, hitro ko se zuna okovo porihata, za taple peči potisne bobnce. Prajijo, da smo bol zmrzle sorte ko pa dedi. Zaka se pa tej dedi očjo stiskat z bobami, če jih ne zebe? Jaz se ne bom štritava, kiriga bol rodo zebe! Pa pustmo tto reč! No, tak je bvo včosi pa tud zaj je še glih tak.

Ka pa vam čem povet, je pa neka druga. Tto, kak je bvo včosi, včosi, kar dost let zot, kokih petdeset al pa še več, rečmo. Pa vi, ko ste že v majih letih, bote tte daro vedli. Tak je bvo tu pa tud na vunni kroji Drave, ko sem jaz gr zrostva. Elekrika je že bva, pa vada tud napelona v bajte, zima je pa glih tak siliva dol s pvanin. Lidi so pridno ramali s pola, ka so prdevali. Da ne pozobimo, v tisteh cajteh jo ni bvo tejko mašinerije za po nivah pa v lesih tud ne. V bajti tokih dekl, ko stojijo v kotu pa ropotojo, nismo poznoli, da bi prale pa črpije pomivale namesto nas. Glih zato je bvo težko devo. Kuja so napregli pa prpeloli domu, ka je bvo. Druve so ble pod streho. Še prej, ko je sneg zapodo, so z goše prpeloli tudi smrekave veje. Oklestli so jih, stelo pa kup zasekali al pa narezali na futr mašin. Paclne je bvo tud pozimi cajt sekat. Futer za žvino so spravolali črez cevo leto, jo, tak ko dans. Vsegljih prece drgoči. Seno, otava, detela, svooma zmučkana, ko je šva skoze drešmašin, je bvo že na petru hrojeno. Pa tud otepi ržene soome pod streho. Turske kape so včosi tudi v snegu ostale na nivi al pa ki bliže bajti postajate. Vse titi futer so kup rezali za žvod, da je bol vun davo, žvina ni metava okovo gvave pa pod rit. So pa meli lidi v štolah ovce pa tudi svije. Vse bozavo, to je pesca, koreje, štukrubn, bevo repo pa še kaj so tudi že sprajli v klet, da bojo svije črez leto ofotrali za maso pa špeh. V zimskih dneih pa koline. Genav je bvo triba naret za zelhaje, da je dovgo državo, ko hladilnikov še ni bvo. Še pred mrazom so tudi sodje kup sprajli za mošt. Če je bva svaba letina, ni bvo fajn, če ga je bvo pa preveč, pa tudi nč. Dolgo devo, vejko pobiraja drabnih grušk, lesnik pa jabk. Prešali so mošt, pa tud damoč esih so naredli. Aja, pa čvešplne za v paco, za šnops vun kuhat so (smo) pobrali kup. Vse tto za preživet lidi pa žvino. Težkega deva brez dedjih rok jo ne bi moli porihatat.

Pa poglejmo, ka so tej ženke devale pri tapli peči, ko je zuna pihavo okovo vaglov pa nesvo sneh. Nič se niso somo grele al pa rit tišale na kolnkište pa nage v protror. Vsesorte je bvo za porihatat, ko črez leto ni bo cajta al pa ni pasavo za tej devat. Vsoko colo je treba

oprajt tak pri žvadi ko v kuhiji. Skuhat pa pomit tudi. Kruha so pekle, tokiga črniga iz ržene damoče moke. Včosi tudi belega mlečnega z rozinami al. Za ta vejke cerkvene proznike, vejka noč, binkošti pa božič, se je pa spekva orehova potica. Z orehi tudi ni mavo deva, prej da namožemo fulo po testo. Tte jaz daro vem! Tud za kok godovni den za kirga so pasale toke dobrote, presni kropi al pa jabolčni štrukl. O, so jo znole daro skuhat, če so le mele s čim. Pa damoče nudlče, fuj nudlne, žgonke pa vejko tokih jedi so prprajle za družine. Ko je bvo mleko damoče, so tudi šipki pa puter bli dama. Ja, zravn kuharije so motere pa bice v zimskih dneih predle ovono od damočih ovc, če so jih meli. Pa štrikarij so se lotle za vse lidi pr bajti. Tud jope so štrikale, rkavic pa žokov so pa dedi tak al tak potrgali. Je treba bvo tud kaj zaštopat. Žok na gobo (leseno) natakniť pa zašivat. Vsaka ttiga dans ne bi znava. Na mašin so se tudi naučile šivat. Pa saj za otrake kaj pre naredle vun s storih cot. No, to je bvo kar prece prej. Lušeje bučnega semena (tej še niso poznali golic) se je ob večirih lotva ceva družina. So bolj govorli, da so maj semen vtikali v uste. Vajkokaj so znali povedet od prejšnih lidi, toke strašne pripovedi tud. So leitali škupjenki, pa divja joga šrojava po lesu, pa pr polnočnih mešeh čudni lidi modlili, vsesorte so tej povedli. Je kar stroh grotavo tu pa tam kirga froca, ko so zravno bli. Če prej ni bvo cajta fižole prebirat al pa tud stovč vun s stročja, je zaj še tte bvo treba. Ja ja, vejko deva so mele ženke tud v zimskem cajto. Domočih opravil so se naučili eden od drugiga. Čire od mam, tte od svajih mam. Glih tak pa poborji od svajih atanov. No, tud zaj se eden od drugiga učimo, ne mormo pa primerjat, kak se je tej devavo, kak pa zaj. Veda vejko važji je zaj, pa prav je tak. So druge skrbi, ko jih včosi ni bvo. So pa včosi tud brali pa še tak kaj novga zvedli. Kar na neka cajtng so ble družine naročene. Kok Kmečki glas je biv zanimiv za tisti cajt, pa tud Večer. Eni so bli naročeni na Mohorjevo družbo. Lepe reči so pisali tud tej. Bli so tud bolj pobožni, ko pa dans, ob nedelah obvezno šli h meši pa ob mizi pr jedi modlili. Kok radio je bil, poročila, voščila pa osmrtnice, pa vejko domoče muzike. Ob nedelah so vsi rodi poslušali kaj lepega. Ostali so lepi spomini na tisti cajt.

Zaj so drugi cajti, vse bo minvo, tudi tte težave, ko nas zaj matrajo, se jim reče koronski cajti. Ostone pa naj spomin pa spoštovoje od prejšnjih cajtov pa rodbin. Vsok je mel svajo usodo, tak ko jo momo mi vsi. Na kroju bomo vsi glih! Do te pa zdravi ostante! Tak je bvo včosi!

Marija OMULEC

CAMINO SLOVENIJA (JAKOBOVA POT)

Utrujene noge, a nasmešek na obrazu. Jakobova pot ali El Camino de Santiago je skupno ime za več romarskih poti, ki vodijo do katedrale Santiago de Compostela (Santiago pomeni sveti Jakob). Cerkev se nahaja v Galiciji na severozahodu Španije in je bila poleg Rima in Jeruzalema največje krščansko romarsko svetišče. Med več kot 300.000 romarji letno je vedno več tudi Slovencev, ki v tej poti najdejo čas za lastno poglobljanje, osebni izziv ali le odmik od vsakdanjega hitrega tempa življenja. Po portugalskem Caminu in po 1000 km hoje po Caminu del Norte (začne se v Irunu v Franciji) in vse do Finisterre sem sama v sebi rekla, da imam dovolj. Nisem ena tistih, ki se tako močno zaljubijo v Camino, da vsako leto znova sledijo rumenim puščicam in iščejo školjke pokrovače (čeprav mi je bila izkušnja izjemna!). Pa vendar sem si po nekaj hecnih naključjih, misli in nerazložljivih želja spet naprtila nahrbtnik in poiskala znake za Jakobovo pot, tokrat v Sloveniji. Ja, tudi v Sloveniji imamo Camino oz. Jakobovo pot. Od štirih glavnih krakov sem izbrala Gorenjsko, seveda (ljubiteljica gora). Zgolj tri dni, 90 kilometrov, dva žulja in pet zrabutanih jabolok.

Prvi dan: Ljubljana – Škofja Loka

Začetne besede »to bo mačji kašelj« so se mi zaletale nekje v grlu, ko sem stopala v že tretji konkretni hrib. Da bo trideset kilometrov, sem vedela. A da bo tako močno razgibano, pa nisem pričakovala. Da na poti ne bom našla niti ene gostilne (dolenjska kri, ne morem si pomagati), pa tudi ne. Tako sem do večera ostala brez kave, a se naužila zelenja hribovite pokrajine, nekaj čudovitih razgledov, miru in prijetnega pihljanja še poletnega vetra.

Nekaj čarobnega je v teh dolgih sprehodih. Nekje med »kaj mi je tega treba« in »to je čudovito« se zaljubiš v tovrstno pohajkovanje po naravi. Malicala sem sredi travnika s pogledom na naše lepe doline, vodo natočila v hladnem izviru ob poti ... da sem utrgala tri slastna jabolka, pa raje zamolčim.

Pot je presenetljivo dobro označena, tako da je telefon z navigacijo lahko počival v nahrbtniku. Zadnje kilometre do Škofje Loke sem že začutila zametek proega žulja, a pozabila nanj, ko sem sedela na hudičevi brovi (se tako imenuje?) sredi enega najlepših mi mestec Slovenije. Počutila sem se kot turist v neznani deželi, ko sem stopala po gradu, se zaljubljala v staro mestno središče, potem pa zavila proti hotelu. Mini hotel – res mini, s prijaznim lastnikom, ki me je pozdravil z: »Je kar razgiban tale del poti, kajne? Tako pravijo.« Ja, prav imajo.

Lepote Slovenije

Jakobova pot

Drugi dan: Škofja Loka – Radovljica

Jutranje meglice, skozi katere prodirajo prvi sončni žarki, šumenje brzic in obsijane stavbe z dušo, ko na mostu vonjaš kavo iz bližnjega lokala ... Magično! Potem pa ... Mislim, da je bil nek Črn grob. Črn grob? Črn grob? Neko tako ime nosi vasica, kjer sem zašla s poti. Trmasta kot sem, nisem želela nazaj do zadnje videne rumene puščice, tako da sem pošteno zašla po nekem grabnu v gozdu, komaj prešla vso zaraščenost in začutila dober zalogaj koprivo, preden sem spet prišla na pot.

Vsega skupaj je bilo kar 38 kilometrov, a precej manj razgibano. Tako da me zvečer ni popadlo niti približno toliko utrujenosti kot dan pred tem. Najlepše je bilo namočiti vroče noge v hladno reko pod brvjo nekaj kilometrov pred mestom.

Tretji dan: Radovljica – Bled

Načrtno sem si vzela bolj turističen dan, čeprav sem kljub temu prehodila 22 kilometrov. Pot se križa z Juliano Trail, ki vodi ob Savi, tako da sem malo kombinirala obe poti, iskala mirne kotičke ob reki za branje knjig in namakanje v vodi. Po dveh dneh in pol popolne samote in tišine mi je tudi turističen Bled dobro del. Še krog okoli jezera, kavica ali dve, malo kopanja in podaljšan vikend je bil – popoln! Verjetno bom še kdaj tako aktivno in za dušo polno preživela podaljšan vikend.

V knjigi CAMINO – Od suženjstva do svobode je zapisano: »Camino je narava, katere del postaneš. Camino je čas, ki ga imaš, da spoznaš sebe. Camino so ljudje, ki jih srečaš na poti, kjer te vsakdo obogati na svojstven način. Camino je pristnost – pristnost narave, pristnost življenja, pristnost odnosov. Camino je odločitev, ki jo sprejmeš, da boš v življenju nekaj spremenil. In Camino je še nekaj, česar ni moč opisati, temveč lahko le doživiš.« Ja, španski, portugalski ali slovenski – povesod to velja.

Petra ŠKARJA

ŽELVA PO IMENU SOFIA

Bil je lep sončen dan. Deček je ravno pomival posodo ter zamišljeno gledal čez okno, ko je z delčkom očesa opazil nekaj velikega. Ta velika stvar se je počasi premikala po plaži, kot bi nekaj iskala. Od začudenja je spustil posodo iz roke, zaklical mami, da gre na plažo, in že izginil skozi vrata, še vode ni utegnil zapreti. Kolikor hitro je zmožgel, je tekel proti veliki premikajoči se stvari. Ko je končno prišel dovolj blizu, da je videl, kaj to je, je glasno zasopel. Bila je prava živa morska želva. Deček je za nekaj časa kar obstal na mestu, saj tega še nikoli ni videl od blizu. Z želvo sta se spogledala, a je bila preveč utrujena, da bi poskušala zbežati pred človekom. Upala je samo na najboljšo ter začela kopati veliko, globoko luknjo. Deček jo je z zanimanjem opazoval. Imel je sicer nekaj strahu pred to novo podobo, a ga je radovednost premagala. Približal se ji je ter ji začel pomagati kopati luknjo. Opazil je, da je želva od presenečenja obstala, a je kaj hitro spet začela kopati. Kar naenkrat pa je spregovorila: »Zakaj mi pomagaš? Ali sploh veš, kaj delam?« Deček je poskočil, saj ga je to zelo presenetilo. Jecljajoč ji je odgovoril: »Videl sem, kako si utrujena in sem se odločil, da ti bom pomagal. Žal pa ne vem, kaj delaš.« Želva se je prijazno nasmehnila in rekla: »Hvala. Moje ime je Sofia, pa tvoje?« Deček je odgovoril: »Živijo. Meni je ime Maks. Sofia, zakaj pa kopljeva to luknjo, če ni skrivnost?« Sofia se je malo prestavila sem ter tja ter rekla: »Prosim, če tega, kar ti bom zdaj povedala, ne poveš nikomur, saj si želim varnosti. Tukaj bom izlegla svoja jajčeca, iz katerih se bodo izlegle čudovite majhne želvice. Ampak sem v velikih skrbeh, če bodo lahko varno prispele v morje in odplavale dogodivščinam nasproti.« Maks jo je začudeno pogledal, Sofia je razbrala v njegovih očeh, da hoče vedeti še več, zato je nadaljevala: »Veš, Maks, malim želvicam preti toliko različnih nevarnosti, da od 1.000 želvic doživi le ena višjo starost. Veš, zakaj sem bila tako utrujena, ko si prišel sem? Ker sem v zadnjih nekaj dneh bila že na petih plažah in je ta prova, ki se mi zdi vsaj malo primerna za odlaganje jajc. Na vseh plažah je toliko smeti, da skoraj ne vidiš ven iz njih, vsepovsod je polno ljudi ter močne svetlobe, ki prihaja iz luči. Tudi ta plaža ni veliko boljša, a nimam več veliko časa. Skrbi me, da se želvice sploh ne bodo izlegle, saj bo tu za njih prenizka ali previsoka temperatura. Veš, na male želvice ima podnebje velik pomen že pri izleganju in vsako leto se temperature drastično spreminjajo zaradi raznih plinov, ki jih spuščate v ozračje vi, ljudje. To nam, želvam in mnogim drugim živalim, zelo škoduje. Tudi če se želvice izvalijo, so tu še vseeno smeti, ki jih je polna obala ter tudi morje. Toliko mojih prijateljic je že umrlo, ker so se zapletle v smeti ali pa jih pojedle in jim nisem mogla pomagati. Tudi pri malih želvicah je tako, da jih veliko poje majhne koščke plastike in poginejo. Seveda so tu tudi naravni sovražniki, kot so ptiči in morski pes, a vseeno bi veliko več želvic preživel, če bi ljudje malo bolj pazili. Vedno, ko se predam tokovom morja, je v meni strah, da se bom nekam zapletla in mi nihče ne bo mogel pomagati. Srčno si želim, da bo vsaj nekaj mojih otrok varno prišlo do morja ter v njem tudi dolgo živelo.«

Maks je vse to poslušal z odprtimi usti. Ni mogel verjeti, kaj je pravkar slišal. Nikoli si ni mislil, da preživi tako malo morskih želv, in to zaradi ljudi. Sam še nikoli ni odvrzel nobene smeti na plažo ali kamor koli drugam izven koša, saj ga je tako naučila mama in za to ji je bil v tem trenutku neizmerno hvaležen. Hitro

ji je odgovoril: »Hvala, ker si me zdaj naučila toliko novega. Nikoli si ne bi mislil, da ste želve in tudi druge živali v tolikšni nevarnosti zaradi onesnaževanja. Mama me je naučila, da nikoli ne onesnažujem in res nisem, a naučila me je tudi, da je potrebno drugim pomagati. Odločil sem se, da bom s pomočjo družine in prijateljev očistil to plažo, da na njej ne bo niti kančka smeti in tako želvicam omogočil malo večjo možnost preživetja. Tega se bom lotil kar danes.« Želva se mu je na veliko nasmehnila ter rekla: »Hvala, Maks. Ne veš, koliko mi to pomeni.«

Maks je že tekel domov. Bil je tako navdušen, da bo lahko nekemu pomagal in mogoče tudi rešil nekaj živoljenj. Hitro je poklical mamo ter sestro in jima povedal, kaj se je zgodilo na plaži. Čeprav mu nista popolnoma verjeli, sta se vseeno strinjali, da bosta pomagali počistiti plažo. Poklical je tudi svoje prijatelje in vsi so se strinjali. Žal se je že začelo temniti, zato so se odločili, da začnejo čistiti naslednji dan zjutraj. Maks je to noč težko zaspal, saj je komaj čakal na jutrišnji dan. Takoj ko se je prebudil, je skočil iz postelje, se oblekel ter prebudil tudi mamo in sestro. Skupaj so se odpravili ven, kjer so jih pričakali tudi Maksovi prijatelji. Maks je hitro stekel k luknji, a želve ni bilo več tam, notri pa je ležalo mnogo majhnih jajčec. Zadela ga je žalost, a vedel je, da ga čaka pomembna naloga, zato se je takoj lotil dela. Vsi so pridno čistili in res, kmalu na plaži ni bilo niti ene smeti. Vsi so bili presrečni, Maks pa še najbolj. Tudi vsak dan za tem je šel na plažo in pobral vsako smet, ki jo je prinesel veter.

Nekega jutra, ko je ponovno prišel na plažo, pa je presenečen obstal, saj je bila luknja prazna. Od veselja je poskočil ter si zaželel, da so vse prispele varno v morje. Od takrat naprej je vsakemu, ki ga je videl onesnaževati, povedal to zgodbo. Vedel je, da bo skupaj z želvo Sofio spremenil svet.

Lara MORI,
dijakinja programa predšolska vzgoja, 4. letnik

KRIŽANKA MUČAN ŠT. 36

						SLIKA ERNEST PREGNAV	OBČUTLJ. NA GLUTEN	ŠKROBU PODOBNA SNOV	TISKANO DELO; IZDAJA	SLOVENSKA PESNICA (MAJDA)	REKA NA SEVERU TURČIJE	REPUBLIKA SLOVENIJA				
						SLOVENSKI DRAMATIK (IVAN)										
						NIZOZEMSKI PISATELJ (MARCELLUS)										
						VOTLA MERA						OTOK V ANGLEŠKIH MALIH ANTILIH				
SESTAVIL ALOJZ ERŠTE	KOK KI POVZROČA PLJUČNA OBOLENJA	GROZEČE STANJE RAZDRAŽENE ŽIVALI	ZNANA JAMA V ŠPANJI	ZDENKO ISKRA	SVETIŠČE, TEMPELJ NOGOMETNI KLUB								KEMIJSKA OZNAKA ZA NOBELIJ BIBLIJSKA OSEBA			
Začetek gesla														SL. VATERP. ŠINKOVEC KEM. OZN. ZA NIKELJ		
PLAČILNA NEZMOŽNOST																
DREVESNI PASTIR IZ FILMA »GOSPODAR PRSTANOV«				OTROK BREZ STARŠEV	ANTON JANŠA NEKDANJI POLJSKI KONJENIK			OTOK NA KORNATIH OKAMENELI ŽIVALSKI OSTANKI							KEM. OZN. ZA ŽVEPLO JAPONSKI AVTOMOBIL	
Nadalj. gesla						ANTON FOERSTER LETOPIŠ, KRONIKA				NIZOZEMSKO MESTO ORGANSKE SPOJINE						
SREDSTVA ZA OMAMLJANJE							ČLAN OSV. FRONTE RIMSKI PESNIK									
OTEŽEVANJE ALI PREPREČ. GIBANJA, PREMIKANJA														OZNAKA ZA TURČIJO AM. TISK. AGENCIJA		
Konec gesla																
BODEČI PLEVEL					SWIFTOVA PRAVLJIČNA DEŽELA RIMSKIH TISOČ											
AVTOMOBIL. OZNAKA KUTINE			DERIVATI AMONIKA						NAJPOGOST. VEZNIK							

SLOVARČEK: EMANTS – nizozemski pisatelj (Marcellus); ENT – drevesni pastir iz filma »Gospodar prstanov«; EDE – nizozemsko mesto; LILIPUT – Swiftova pravljica dežela; AMIDI – derivati amoniaka; ALTAMIRA – znana jama v Španiji; CELIAKIJA – občutljivost na gluten; AMILOID – škrobu podobna snov; ATRANOS – reka na severu Turčije; MONTSEERRAT – otok v angleških Malih Antilih

Geslo (začetek, nadaljevanje in konec) pošljite na naslov: Občina Muta (pripis »Rešitev križanke Mučan«), Glavni trg 17, 2366 Muta, najpozneje do 1. 3. 2021. Izžrebali bomo srečneža, ki bo prejel praktično nagrado.

Rešitev iz 35. številke: ŠOLA MUTA PRAZNUJE. Nagrado prejme: Mira Slemnik. Iskrene čestitke!

Sestavil: Alojz ERŠTE
Fotografija: Ernest PREGNAV

*Novo leto je nov list
v knjigi časa, bel in čist,
nanj ti pišem svoje želje:
mir, ljubezen in veselje.*

(Svetlana Makarovič)

Vse dobro v letu 2021

*vam želi
uredniški odbor*

*Praznujte v miru, sreči, naši dragi,
srebrni zvončki naj vam zapojo,
naše iskrene želje in voščilo:
prijatelji, imejte se lepo!*

(Svetlana Makarovič)

SREČNO 2021

*vam želi
Turistično društvo Muta*

VOŠČILO VSEM ČLANOM DI MUTA

Nič ni trajnega na tem zmešanem svetu – niti naše težave (Charlie Chaplin).

Kot omenja citat, nič ni trajnega, tako naj tudi težave s koronavirusom čimprej minejo.

Naj vam zaželimo vesele božične praznike in srečno, predvsem pa zdravo novo leto 2021.

DI Muta

*Naj ti vsaka zvezda izpolni željo,
vsaka snežinka nariše
nasmeh na obraz
in vsak korak naj prinese
srečo v teh prazničnih dneh!*

Vsem občankam in občanom se iskreno zahvaljujemo za podporo in vam želimo prijetne praznične dni. Ob iztekajočem letu in pričakovanju novega je čas, ko drug drugemu zaželimo dobro leto.

Vsem vam želimo lepe praznične dni, osebno srečo, zdravje in srečno novo leto 2021.

Prostovoljno gasilsko društvo Muta

SportKlub TV

programi
OSTAJAJO
z vami!

UŽIVAJTE OB GLEDANJU
ŠPORTA S PAKETI ZANESLJIVI!
BREZPLAČEN OGLED VSEH PREMIJSKIH
PROGRAMOV KAR 1 LETO!

ZANESLJIVO
DOBER

ZANESLJIVO
BOLJŠI

ZANESLJIVO
NAJBOLJŠI

že od **24,95€/** mesec**

NOVO V DRUŽINI KRS

- lokalni prezračevalnik z vračanjem toplote **Airdoo 10**,
- vrhunske pametne ure **Samsung galaxy**
- **mali gospodinjski aparati**,
- **brez obresti, z možnostjo nakupa na 24 obrokov in brez stroškov odobritve!**

Vabimo vas, da si ogledate našo ponudbo na www.krs.si.

**Aktivna cena velja 3 mesece. Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na telefonski številki: 082 810 000 in 040 431 006 ter preko e-pošte na naslovu info@krs.si.

Več informacij na spletni strani www.KRS.si

☎ 082 810 000

Glede na to, kakšne so trenutno ceste po državi ...
Zgleda, da zimske službe plužijo/delajo od doma ... 😊

Kljub temu da imam več kot 50 let, vsako jutro pretečem 10 km, delam 12 ur dnevno, poslujem v 3 podjetjih in istočasno pišem 2 knjigi. Kljub vsemu se najde čas za družino, prijatelje in humanitarno delo. Nič ni težko, če se človek laže. 😊

Končno je poza 69 dobila svoj pravi pomen.
Dom zapustiš ob 6. uri zjutraj in se vrneš do 9. ure zvečer.
Red mora biti, mar ne? 😊

AC Podrzavnik

SERVIS in PRODAJA VOZIL

02 87 61 000 | 2366 Muta

*Želimo Vam, Srečno in
zdravo novo leto!*

POLOŽITEV VODOVODA LAAKEN MLAKE, 17. AVGUST 2020

*Gerd Staudacher, dr. Helmut Theobald Müller, Gabi Staudacher, Sonja in Mirko Vošner,
Andreas Thürschweller, Werner Zuschnegg, Hubert Koller, Rainer Kolar*

